

Republica Moldova
Comisia Națională a Pieței
Financiare

Республика Молдова
Национальная комиссия по
финансовому рынку

MD 2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 77
Tel: (373 22) 859 401. Tel /fax: (373 22) 859 505
e-mail: cnpf@cnpf.md

МД 2012, мун. Кишинэу, пр. Стефан чел Марс, 77
Тел: (373 22) 859 401. Тел/факс: (373 22) 859 505
e-mail: cnpf@cnpf.md

Nr. 08-1944 din 27.05 2016

Dlui Andrian CANDU
Președintele Parlamentului

Stimate domnule Președinte,

Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), în temeiul prevederilor Legii nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Vă prezintă cu titlu de informare Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebankare pentru anul 2015, aprobat prin Hotărîrea CNPF nr. 24/16 din 20.05.2016.

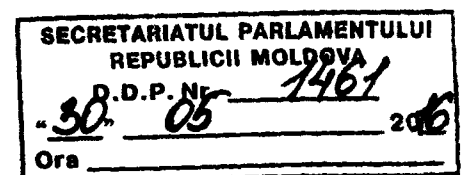
Anexă:

Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebankare pentru anul 2015.

Cu respect,

Vicepreședinte

Iurie FILIP

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE

RAPORT ANUAL 2015

Activitatea CNPF
și funcționarea pieței financiare nebankare

Chișinău 2016

Raport anual privind activitatea CNPF și funcționarea pieței financiare nebankare în anul 2015

Aprobat în ședința Consiliului de administrație al CNPF din 20 mai 2016 și prezentat Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului în conformitate cu prevederile Legii nr.192 – XIV din 12.11.1998 ”Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, cu modificările și completările ulterioare.

Acest raport anual prezintă evenimentele din anul calendaristic 2015 și reflectă situația la 31 decembrie 2015.

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

**Comisia Națională a Pieței Financiare,
MD 2012, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.77, Chișinău,
Telefon: +373 22 859 401
Fax +373 22 859 504
Internet: www.cnpf.md
E-mail: cnpf@cnpf.md**

CUPRINS

Capitolul I. ACTIVITATEA COMISIEI NAȚIONALE A PIETEII FINANCIARE (CNPF)	8
I. Conducerea și organizarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare	8
1.1. Cadrul de activitate al CNPF	8
1.2. Structura organizațională și formarea profesională	16
1.3. Executarea bugetului CNPF în anul 2015	18
1.4. Dezvoltarea tehnologiilor informaționale	23
1.5. Comunicare și relații cu publicul	24
II. Realizarea obiectivelor de activitate ale CNPF	27
2.1. Reglementarea pieței financiare nebancale	27
2.2. Autorizarea și licențierea participanților profesioniști la piața financiară nebancale	35
2.3. Monitorizarea și controlul activității participanților la piața financiară nebancale	39
2.4. Protecția drepturilor participanților la piața financiară nebancale	45
2.5. Activitatea juridică	48
2.6. Atestarea specialiștilor pieței financiare nebancale	53
2.7. Stabilitatea financiară	54
2.8. Activitatea de cooperare instituțională internă	55
2.9. Activitatea de cooperare internațională	55
2.10. Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancale	58
Capitolul II. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA PIETEII FINANCIARE NEBANCALE	61
I. Evoluția pieței de capital	61
1.1. Piața primară a valorilor mobiliare	61
1.2. Piața secundară a valorilor mobiliare	63
1.3. Participarea investitorilor străini în operațiuni pe piața valorilor mobiliare	71
1.4. Rezultatele financiare ale activității societăților pe acțiuni	73
1.5. Activitatea participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare	75
II. Evoluția pieței asigurărilor	86
2.1. Activitatea societăților de asigurare	86
2.2. Activitatea intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări	97
2.3. Fondul de protecție a victimelor străzii și Fondul de compensare	98
III. Evoluția sectorului de microfinanțare	99
3.1. Activitatea asociațiilor de economii și împrumut	100
3.2. Activitatea organizațiilor de microfinanțare	110
IV. Activitatea Biroului Istoriilor de Credit	113
Anexe	115

ANEXE

Anexa nr. 1	Structura organizațională a Comisiei Naționale a Pieței Financiare	115
Anexa nr. 2	Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu caracter de reglementare aprobate în anul 2015	116
Anexa nr. 3	Înregistrări efectuate în Registrul licențelor eliberate, reperfectate, suspendate și retrase în anul 2015	119
Anexa nr. 4	Autorizații de reorganizare eliberate societăților pe acțiuni în anul 2015	132
Anexa nr. 5	Oferte publice pe piața secundară înregistrate și derulate în anul 2015	133
Anexa nr. 6	Tranzacții efectuate în condițiile prospectelor ofertelor publice	134
Anexa nr. 7	Informație cu privire la contravențiile depistate pe piața financiară nebancaară în anul 2015	135
Anexa nr. 8	Lista societăților pe acțiuni care au efectuat emisiuni de constituire în anul 2015	137
Anexa nr. 9	Lista societăților pe acțiuni care au efectuat emisiuni suplimentare în anul 2015	138
Anexa nr. 10	Lista societăților pe acțiuni care au înregistrat modificări în Registrul de stat al valorilor mobiliare în anul 2015	140
Anexa nr. 11	Coeficientul free float pentru emitenții admiși spre tranzacționare pe piața reglementată la data de 31.12.2015	142
Anexa nr. 12	Lista societăților pe acțiuni care au înregistrat emisiuni de valori mobiliare cu participarea capitalului străin în anul 2014	144
Anexa nr. 13	Cumpărări și vânzări de valori mobiliare realizate de investitorii străini după țara de origine în anii 2014-2015	145
Anexa nr. 14	Lista societăților pe acțiuni care au prezentat raportul financiar anual asupra valorilor mobiliare pentru anul 2014	146
Anexa nr. 15	Rezultate ale activității economico-financiare a Bursei de Valori a Moldovei conform situației la finele anului 2015	184
Anexa nr. 16	Rezultate ale activității economico-financiare a Depozitarului Național de Valori Mobiliare al Moldovei conform situației la finele anului 2015	185
Anexa nr. 17	Rezultate ale activității economico-financiare a societăților de investiții conform situației la finele anului 2015	186
Anexa nr. 18	Informație privind volumul tranzacțiilor efectuate prin intermediul societăților de investiții nebancaare în anul 2015	187
Anexa nr. 19	Volumul tranzacțiilor cu valori mobiliare corporative efectuate prin intermediul societăților de investiții bancare în anul 2015	189
Anexa nr. 20	Societățile de registru care au activat și au prestat servicii de ținere a registrului emitenților în anul 2015	191
Anexa nr. 21	Rezultate ale activității economico - financiare a societăților de registru conform situației la finele anului 2015	192
Anexa nr. 22	Situația economico-financiară a fondurilor de investiții în proces	193

	de lichidare forțată la finele anului 2015	
Anexa nr. 23	Situația economico-financiară a fondurilor de investiții în proces de lichidare din proprie inițiativă la finele anului 2015	194
Anexa nr. 24	Contracte de prestare a serviciilor de către companiile de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele	195
Anexa nr. 25	Rezultate ale activității economico – financiare a companiilor de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele la finele anului 2015	196
Anexa nr. 26	Informație privind prestarea serviciilor de consulting și consulting investițional de către participanții profesioniști la piața financiară nebancaară în anul 2015	197
Anexa nr. 27	Prime de asigurare subscrise în anul 2015	199
Anexa nr. 28	Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite în anul 2015	201
Anexa nr. 29	Lista societăților de asigurare cu capital străin	203
Anexa nr. 30	Plasarea rezervelor și fondurilor de asigurare ale societăților de asigurare conform situației la finele anului 2015	204
Anexa nr. 31	Informație privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură în anul calendaristic 2015	206
Anexa nr. 32	Raport privind operațiunile de reasigurare	208
Anexa nr. 33	Indicatori principali de activitate a societăților de asigurare la finele anului 2015	209
Anexa nr. 34	Rezultate financiare ale brokerilor de asigurare și/sau reasigurare	210
Anexa nr. 35	Informație generală privind situația economico-financiară a asociațiilor de economii și împrumut la finele anului 2015	213
Anexa nr. 36	Indicatori de bază privind activitatea organizațiilor de microfinanțare la finele anului 2015	221

Principalele acronime și abrevieri utilizate

AEÎ	Asociație de Economii și Împrumut
AF	Administrator fiduciar
BC	Bancă Comercială
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BM	Banca Mondială
BNAA	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
BVM	Bursa de Valori a Moldovei
CA	Companie de Asigurări
CNA	Centrul Național Anticorupție
CF	Companie Fiduciară
CMA	Companie Mixtă de Asigurări
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CNSF	Comitetul Național de Stabilitate Financiară
CNVM	Comisia Națională a Valorilor Mobiliare
CSI	Comunitatea Statelor Independente
DNVM	Depozitarul Național de Valori Mobiliare
ECE	Europa Centrală și de Est
FATF	Grupul de Acțiune Financiară
FINN	Fondul de Investiții Nemutual Nespecializat
FMI	Fondul Monetar Internațional
IAIS	Asociația Internațională a Supraveghetorilor în Asigurări
ICURN	Rețeaua Internațională a Reglementatorilor Uniunilor de Credit

IOSCO	Organizația Internațională a Reglementatorilor Valorilor Mobiliare
IOPS	Organizația Internațională a Supraveghetorilor de Pensii
ÎCS	Întreprindere cu Capital Străin
Î.M.	Întreprindere Mixtă
OM	Organizațiile de Microfinanțare
OPCVM	Organism de Plasament Colectiv în Valori Mobiliare
PIB	Produsul Intern Brut
RM	Republica Moldova
RSVM	Registrul de Stat al Valorilor Mobiliare
S.A.	Societate pe Acțiuni
SAPI	Sistemul Automatizat de Plăți Interbancare
SB/FT	Spălarea banilor și finanțarea terorismului
SC	Societate Comercială
SIRF	Standarde Internaționale de Raportare Financiară
SMI	Sistem de Management Informațional
S.R.L.	Societate cu Răspundere Limitată
UE	Uniunea Europeană
WOCCU	Consiliul Mondial al Uniunilor de Credit

Capitolul I. ACTIVITATEA COMISIEI NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE (CNPF)

I. Conducerea și organizarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare

1.1. Cadrul de activitate al CNPF

CNPF, în calitate de autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, ale Legii nr.192-XIV din 12.11.1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, cu modificările și completările ulterioare, altor acte legislative și normative, precum și ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.48/5 din 27.09.2007, cu modificările și completările ulterioare.

CNPF este condusă de Consiliul de administrație, care este un organ colegial compus din 5 membri, inclusiv președintele și doi vicepreședinți ai Consiliului de administrație. Membrii Consiliului de administrație sînt desemnați de Parlament pe un termen de 5 ani. Componenta nominală a Consiliului de administrație în anul 2015 a fost următoarea:

- Președinte – **Artur Gherman** (ianuarie - martie)
- Vicepreședinte – **Iurie Filip**;
- Vicepreședinte – **Nina Dosca**;
- Membru – **Aurica Doina**;
- Membru – **Victor Captari**.

Misiunea

CNPF reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiară nebanară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei.

Misiunea CNPF este de a contribui la asigurarea stabilității și dezvoltării pieței financiare nebanare și de a consolida încrederea în sectoarele pieței și participanții profesioniști ai acesteia.

Obiectivele de activitate

Activitatea de bază a CNPF are drept scop realizarea următoarelor obiective:

- a) consolidarea sistemului de reglementare și supraveghere, ajustarea acestuia la standardele internaționale și acquis-ul comunitar;
- b) consolidarea stabilității financiare și asigurarea solidității financiare prin implementarea supravegherii prudentiale;
- c) consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale CNPF;
- d) asigurarea procesului de reformare a pieței de capital în vederea dezvoltării infrastructurii acesteia;
- e) consolidarea pieței asigurărilor, inclusiv a intermediarilor în asigurări/reasigurări;
- f) dezvoltarea durabilă a sectorului de microfinanțare;
- g) asigurarea protecției drepturilor și intereselor participanților la piața financiară nebanară.

Entități supravegheate

Autoritatea CNPF se extinde asupra participanților profesioniști ai pieței financiare nebankare (*Tabelul nr. 1*), precum și asupra consumatorilor de servicii financiare nebankare - emitenții de valori mobiliare, investitorii, asigurații, membrii asociațiilor de economii și împrumut, clienții organizațiilor de microfinanțare, și asupra Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule.

Tabelul nr.1. Evoluția numărului entităților supravegheate pe piața financiară nebankară

Nr.	Entități supravegheate	La situația din:				
		31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015
1.	Participanți profesioniști la piața valorilor mobiliare, inclusiv:	64	67	67	67	60
	Bursa de Valori, inclusiv piața reglementată și MTF	1	2	2	2	1
	Depozitarul Central (DNVM)	1	1	1	1	1
	Societăți de registru (Registratori independenți)	13	12	12	12	12 ¹
	Societăți de investiții (Brokeri/Dealeri)	22	22	22	23	19
	Fonduri de investiții în proces de lichidare forțată	9	9	9	9	9
	Fonduri de investiții în proces de lichidare benevolă	9	9	9	9	8
	Companii de administrare fiduciară a investițiilor	7	7	7	7	6 ²
	Companii de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele	4	5	5	2	2
	Persoane autorizate în domeniul evaluării valorilor mobiliare	-	-	-	2	2
2.	Participanți profesioniști la piața asigurărilor³, inclusiv:	87	95	114	113	125
	Companii de asigurare	20	18	16	15	15
	Brokeri de asigurare/reasigurare	66	76	75	70	71
	Agenți bancassurance	-	-	22	27	39
	Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule	1	1	1	1	1
3.	Participanți profesioniști la sectorul de microfinanțare, inclusiv:	440	431	425	406	418
	Asociații de economii și împrumut	376	359	338	303	297
	Asociații centrale	1	2	2	2	2
	Organizații de microfinanțare	63	70	85	101	119
4.	Fonduri nestatale de pensii	2	3	3	3	3
5.	Managerul activelor fondurilor nestatale de pensii	1	1	1	1	1
6.	Biroul istoriilor de credit	1	1	1	1	1
	TOTAL	595	598	611	591	609

¹2 emitenți de valori mobiliare dețin licență de ținere a registrului deținătorilor de valori mobiliare de sine stătător

² 6 companii de administrare fiduciară a investițiilor sînt în proces de lichidare

³ Agenții de asigurare au fost excluși din tabel nefiind licențiați de către CNPF

Pe parcursul anului 2015, CNPF a continuat reformele inițiate anterior, acordând prioritate obiectivelor de dezvoltare și promovare a cadrului legislativ și normativ în conformitate cu standardele europene și internaționale.

În scopul asigurării punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 171 din 11.07.2012 privind piața de capital, CNPF a elaborat și aprobat 11 proiecte de acte normative subordonate legii susmenționate, care reglementează activitatea persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital, a organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și a societăților de administrare fiduciară a investițiilor.

La data de 28.05.2015 a fost adoptată Legea nr. 106 pentru modificarea și completarea Legii nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni. Legea prenotată are drept scop aducerea în concordanță a prevederilor Legii privind societățile pe acțiuni cu Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital în partea ce ține de societățile pe acțiuni care cad sub calificativul de entitate de interes public, precum și de aspectele privind tranzacționarea valorilor mobiliare emise de acestea, auditarea situațiilor financiare, reglementarea tranzacțiilor de proporții și a tranzacțiilor cu conflict de interese și optimizarea modului de încheiere a acestora, protejarea intereselor patrimoniale ale tuturor acționarilor etc. De asemenea, legea conține prevederi ce se referă la:

- indicarea exhaustivă a cerinței de a desfășura adunările generale ale acționarilor pe teritoriul Republicii Moldova și completarea cerințelor față de adunările generale convocate repetat;
- completarea prevederilor privind procedura de alegere a consiliului societății și excluderea normelor ce vizează rezerva consiliului societății ales prin vot cumulativ.

În scopul perfecționării cadrului legislativ aferent pieței asigurărilor au fost promovate și adoptate următoarele proiecte de legi:

- Legea nr. 239 din 29.12.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, care are drept scop perfecționarea cadrului legal de reglementare a activității BNAA, dar și a activității de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto și se referă în special la obținerea calității de membru al BNAA, suspendarea și retragerea acestei calități, modul de calcul al contribuției de membru și celei de înscriere, alegerea organelor de conducere și procedura de adoptare a deciziilor, precum și licențierea activității de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto etc.;
- Legea nr.4 din 25.02.2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări, care are drept scop consolidarea stabilității financiare a asigurătorilor, stabilirea criteriilor de transparență pentru acționarii companiilor de asigurări (reasigurări), reglementarea transparentă și completă a procedurii de aplicare de către CNPF a măsurilor de redresare a situației financiare a asigurătorilor, remedierea financiară a acestora, sancțiunile față de asigurători pentru încălcările și neajunsurile constatate, precum și consolidarea capacităților de supraveghere ale CNPF.

La data de 03.07.2015 a fost adoptată Legea nr.136 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborată de către CNPF de comun cu experții FMI ca urmare a recomandărilor FSAP, prin care au fost operate modificări la Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000 și Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30.05.2003. Legea susmenționată are drept scop consolidarea cadrului juridic privind aprobarea și punerea în aplicare a deciziilor CNPF și concretizarea procedurii de contestare și suspendare a executării actelor emise de CNPF, în scopul asigurării stabilității pieței financiare nebankare și prevenirii sau remedierii din timp a practicilor riscante și frauduloase.

În perioada ianuarie 2014 – iunie 2015 CNPF a beneficiat de asistență consultativă din partea Corporației financiare internaționale în cadrul Programului de dezvoltare a guvernării corporative în Europa și Asia Centrală, care a avut drept scop elaborarea, definitivarea și punerea în aplicare a Codului de guvernare corporativă în conformitate cu cele mai bune practici la nivel european și internațional. Codul de guvernare corporativă a fost aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 67/10 din 24.12.2015.

Totodată, în contextul armonizării cadrului legislativ în domeniul companiilor la acquis-ul comunitar, precum și a preluării celor mai bune practici de reglementare și supraveghere aplicate la nivel european și internațional, CNPF, de comun cu Ministerul Economiei, a inițiat elaborarea amendamentelor la unele acte legislative pentru a asigura transpunerea în legislația națională a următoarelor Directive ale UE:

- A doua Directivă 77/91/CEE a Consiliului din 13 decembrie 1976 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, în înțelesul articolului 58 al doilea paragraf din tratat, pentru protejarea intereselor asociațiilor sau terților, în ceea ce privește constituirea societăților comerciale pe acțiuni și menținerea și modificarea capitalului acestora, astfel cum a fost modificată prin Directivele 92/101/CEE, 2006/68/CE și 2009/109/CE

- A treia Directivă 78/855/CEE a Consiliului din 9 octombrie 1978 în temeiul articolului 54 alineatul (3) litera (g) din tratat, privind fuziunile societăților comerciale pe acțiuni, astfel cum a fost modificată prin Directivele 2007/63/CE și 2009/109/CE

- A șasea Directivă 82/891/CEE a Consiliului din 17 decembrie 1982 în temeiul articolului 54 alineatul (3) litera (g) din tratat, privind divizarea societăților comerciale pe acțiuni, astfel cum a fost modificată prin Directivele 2007/63/CE și 2009/109/CE.

Urmare a implementării Sistemului Informațional Automatizat de Stat în domeniul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (RCA Data) sînt înregistrate progrese în ceea ce privește disciplinarea participanților profesioniști la piața asigurărilor și reducerea semnificativă a cazurilor de fraudă în domeniul respectiv. Dezvoltarea Sistemului RCA Data și asigurarea conexiunii acestuia cu alte registre la nivel național a permis formarea

unei resurse informaționale oficiale conform necesităților societăților de asigurare, acordându-le suport tehnic și informațional. Sarcina de bază a sistemului este încheierea centralizată a contractelor de asigurare, înregistrarea, colectarea, acumularea, actualizarea, controlul și analiza informației cu privire la contractele de asigurare, polițele RCA și “Carte Verde”, persoanele asigurate, persoanele păgubite, dosarele de daune și despăgubirile de asigurare. În anul 2015 sistemul a fost dezvoltat prin introducerea blocului bonus-malus, care permite calcularea automatizată a primei de asigurare pentru fiecare deținător de autovehicule conform istoricului de asigurare și de daune achitate, în conformitate cu Regulamentul privind aplicarea sistemului bonus-malus la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule aprobat prin Hotărârea CNPF nr.22/3 din 29.04.2015.

La data de 04.08.2015 Delegația UE în Republica Moldova a aprobat contractul Twinning ENPI/2015/363-321 privind Dezvoltarea și consolidarea capacităților operaționale și instituționale ale CNPF în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale, care urmează a fi implementat de către CNPF în parteneriat cu Autoritatea de Supraveghere Financiară din Polonia. Derularea proiectului a început la 01.09.2015.

Obiectivul principal al proiectului este dezvoltarea și implementarea unui sistem de supraveghere bazat pe riscuri pentru participanții pieței financiare nebancale, inclusiv piața de capital, piața asigurărilor, fondurile de pensii și sectorul de microfinanțare, bazat pe prognozarea și evaluarea riscurilor ca urmare a unor evenimente nefavorabile și a consecințelor care pot fi prevenite. Proiectul va ajuta Republica Moldova să-și realizeze angajamentele asumate în Acordul de Asociere RM-UE și Acordul privind instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC) între UE și Republica Moldova, precum și în alte angajamente asumate la nivel european, în vederea consolidării relațiilor politice, economice și comerciale, precum și a cadrului de reglementare pe piața financiară nebancale.

La 30.10.2015 la Chișinău s-a desfășurat conferința de lansare a proiectului în cadrul căreia au fost invitați reprezentanții Comisiei parlamentare pentru economie, buget și finanțe, Guvernului, Delegației Uniunii Europene în RM, Ambasadei Republicii Polone la Chișinău, precum și participanții pieței financiare nebancale. Totodată, în perioada noiembrie – decembrie 2015 a avut loc implementarea proiectului Twinning prin realizarea primelor șapte activități ce țin de consolidarea capacităților operaționale ale CNPF.

Evoluția principalilor indicatori ai pieței financiare nebancale denotă o tendință de stagnare/descreștere pe unele sectoare și creștere pe altele. Indicatorii înregistrați pe piața de capital s-au diminuat considerabil, atât cei ce caracterizează piața primară, cât și cei ce caracterizează piața secundară. Volumul emisiunilor de acțiuni a constituit 221,08 mil. lei sau cu 82,31% mai puțin comparativ cu anul 2014. Această descrescere a fost cauzată inclusiv de diminuarea considerabilă a volumului investițiilor străine atrase prin intermediul emisiunilor de valori

mobiliare de la 843,2 mil. lei în 2014 la 57,39 mil. lei în 2015, acestea avînd cota de 25,96% din volumul total al emisiunilor de valori mobiliare.

În anul 2015 pe piața secundară a fost înregistrată o descreștere semnificativă a volumului total al tranzacțiilor față de aceeași perioadă a anului precedent cu 659,33 mil. lei (50,42%), datorită reducerii de 3,7 ori a volumului tranzacțiilor efectuate pe piața reglementată. Pe piața secundară a valorilor mobiliare tranzacțiile efectuate în afara pieței reglementate au predominat atît după numărul tranzacțiilor (98,20%), cît și după volumul acestora (70,09%).

Această diminuare a fost cauzată de necesitatea conformării la rigorile legislației a Bursei de Valori a Moldovei și Depozitarului Național de Valori Mobiliare al Moldovei, care urmau pînă la data de 15.03.2015, conform Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, să obțină o noua licență, fapt realizat la data de 11.05.2015 de către BVM și la data de 15.05.2015 de către DNVM. Totodată, noile cerințe legislative au dus la diminuarea numărului emitenților a căror valori mobiliare au fost admise spre tranzacționare pe piața reglementată.

Pe piața asigurărilor s-au înregistrat creșteri în raport cu anul 2014 a majorității indicatorilor. Astfel trendul pozitiv al volumului primelor de asigurare subscrise atestă o majorare de 2,1%, aceasta fiind determinată de majorarea numărului contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, asigurare facultativă CASCO și asigurare de sănătate cu valabilitate în afara Republicii Moldova, precum și de dezvoltarea rețelei de distribuție a asigurătorilor și brokerilor de asigurare și/sau de reasigurare. Segmentul asigurărilor de viață a înregistrat o dinamică de creștere de peste 9% în anul 2015, devansînd astfel creșterea de 1,6% a asigurărilor generale. Cu toate acestea, ponderea asigurărilor de viață în totalul primelor brute subscrise rămîne la un nivel scăzut (7,12%) în comparație cu țările UE și unele țări din CSI.

Este de menționat că volumul despăgubirilor și îndemnizațiilor de asigurare achitate de asigurători a constituit 386,6 mil. lei, înregistrînd o diminuare cu 127,0 mil. lei sau 24,7% față de nivelul anului precedent. Cerințele prudențiale stabilite față de societățile de asigurare au condiționat creșterea volumului rezervelor de asigurare cu 286,9 mil. lei sau 25,1% față de indicatorul anului precedent.

Evoluția indicatorilor sectorului de microfinanțare denotă o creștere ne semnificativă (cu 1,1 puncte procentuale) a ratei de penetrare a sectorului de microfinanțare față de anul 2014. Similar anului precedent, în anul 2015 a fost înregistrată o creștere a valorilor de bază ale activității sectorului de microfinanțare, portofoliul împrumuturilor acordate majorîndu-se cu 16,8 %, iar valoarea totală a activelor - cu 10,3%. În ceea ce privește organizațiile de microfinanțare, portofoliul de împrumuturi acordate s-a majorat cu 446,9 mil. lei sau 18,4% comparativ cu anul 2014. Valoarea totală a împrumuturilor acordate membrilor AEÎ este de 439,1 mil. lei, fiind în creștere cu 7,3% față de valoarea înregistrată în anul precedent. Cea mai mare parte a împrumuturilor în sectorul AEÎ s-au acordat pentru agricultură și industria alimentară - 45,2%. Similar anului precedent, rata de finanțare a împrumuturilor acordate din depunerile de economii

atruse de AEÎ ce dețin licență de categoria B s-a diminuat cu 2,3 puncte procentuale ca rezultat al majorării valorii totale a împrumuturilor acordate într-un ritm inferior celui înregistrat de majorarea valorii depunerilor de economii.

Tabelul nr.2. Evoluția principalilor indicatori ai pieței financiare nebancaire

N r.	Indicatori de monitorizare	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Volumul emisiunilor de valori mobiliare, mil. lei	1389,3	1106,0	950,1	1249,6	221,06
2.	Volumul tranzacțiilor cu valori mobiliare, mil. lei	1940,0	1251,5	1711,6	1307,8	648,5
3.	Volumul tranzacțiilor bursiere, mil. lei	241,9	623,3	822,0	708,6	193,97
	în raport cu volumul total al tranzacțiilor cu valori mobiliare, %	12,5	49,8	48,0	54,2	29,9
	în raport cu PIB, %	0,29	0,72	0,80	0,64	0,16
4.	Volumul investițiilor străine atrase prin emisiuni de valori mobiliare, mil. lei	760,1	428,3	489,6	843,2	57,39
	în raport cu volumul total al emisiunilor de valori mobiliare, %	55,0	38,7	51,5	67,5	25,96
5.	Volumul primelor de asigurare subscribe, mil. lei	1000,0	1089,3	1198,9	1203,6	1228,5
	în raport cu PIB, %	1,22	1,24	1,20	1,08	1,01
6.	Volumul primelor de asigurare în asigurările de viață, mil. lei	65,5	68,6	73,5	80,0	87,50
	în raport cu volumul primelor de asigurare subscribe, %	6,6	6,3	6,1	6,7	7,12
7.	Volumul rezervelor de asigurare, mil. lei	722,3	841,9	1042,2	1143,6	1430,51
8.	Capitalul propriu al societăților de asigurare, mil. lei	1192,4	1241,8	1068,9	1130,5	1154,3
9.	Portofoliul de împrumuturi acordate de asociațiile de economii și împrumut, mil. lei	254,2	273,9	331,9	409,3	439,1
	în raport cu PIB, %	0,31	0,31	0,33	0,37	0,36
10.	Rata de finanțare din depuneri a împrumuturilor acordate de asociațiile de economii și împrumut de categoria B, %	40,8	69,1	69,9	66,2	63,9
11.	Portofoliul de împrumuturi acordate de organizațiile de microfinanțare, mil. lei	1440,8	1590,1	1897,0	2427,5	2874,4
	în raport cu PIB, %	1,75	1,81	1,9	2,17	2,36

Deși în anul 2014 economia Republicii Moldova a înregistrat o evoluție pozitivă, înregistrând o creștere de 4,6%, aceasta a fost inferioară creșterii înregistrate în 2013, fiind determinată de menținerea dinamicii pozitive a cererii interne și de majorarea exporturilor în prima jumătate a anului. Încetinirea ritmului de creștere economică în a doua jumătate a anului 2014 a fost cauzată de deteriorarea climatului economic regional, restricțiile comerciale aplicate de Federația Rusă pentru produsele moldovenești și persistența incertitudinii economice și politice interne, care a generat scăderea interesului populației și a

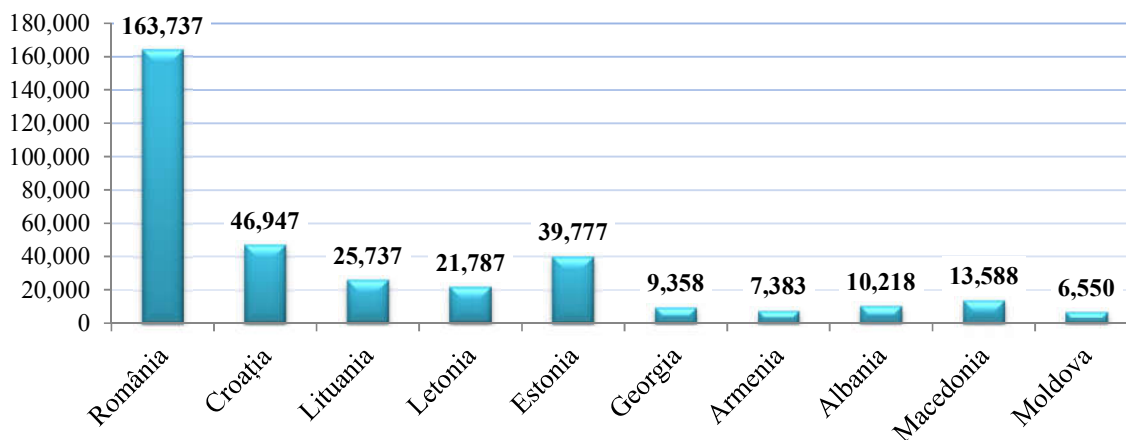
investitorilor străini față de instrumentele pieței financiare și, drept consecință, contractarea investițiilor. (Tabelul nr.3).

Tabelul nr.3. Cota indicatorilor pieței financiare nebancale în PIB pentru anul 2014

Nr	Denumirea țării	Populația	PIB (Euro)	Volumul tranzacțiilor bursiere/PIB	Prime brute subscribe/PIB	Total active AEI/PIB
1	Moldova	3.558.566	6.550.040.000	0,56%	0,95%	0,38%
2	România	19.981.358	163.737.000.000	2,19%	1,21%	0,03%
3	Croația	4 238 389	46.947.190.370	1,11%	2,42%	n/a
4	Letonia	2.012.647	25.737.100.000	0,07%	2,01%	0,09%
5	Estonia	1.317.997	21.787.200.000	0,58%	2,57%	0,15%
6	Lituania	2.957.689	39.776.900.000	0,36%	1,51%	1,35%
7	Albania	2.895.947	9.357.847.518	n/a	0,65%	0,42%
8	Macedonia	2.107.158	7.382.594.086	1,91%	1,68%	0,05%
9	Armenia	2.976.566	10.217.972.519	0,49%	0,51%	4,57%
10	Georgia	4.487.200	13.587.625.215	0,15%	1,11%	n/a

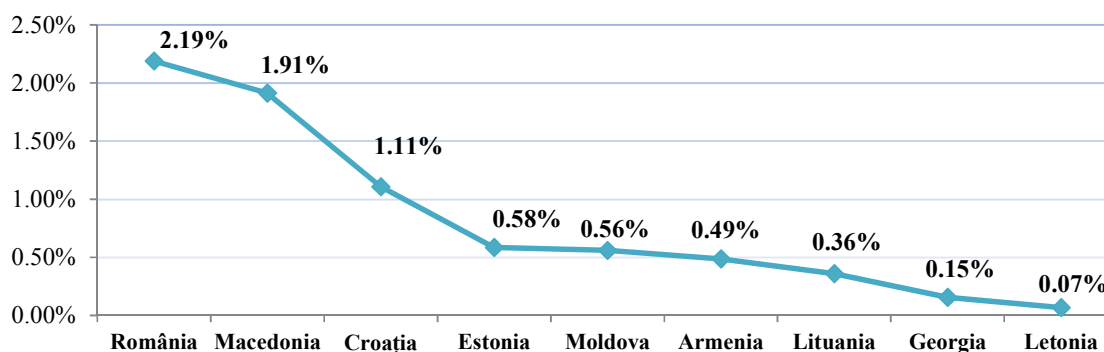
Similar anului precedent, țara noastră își menține ultima poziție între țările din regiune și cele comparabile după dimensiunile teritoriale și după numărul populației în ceea ce privește volumul PIB înregistrat în 2014. (Diagrama nr.1).

Diagrama nr.1 Produsul Intern Brut în anul 2014, mil.euro

Ponderea tranzacțiilor bursiere în PIB înregistrate în Republica Moldova consemnează valori comparabile cu cele înregistrate de țările din regiune, Republica Moldova plasându-se la mijlocul clasamentului.

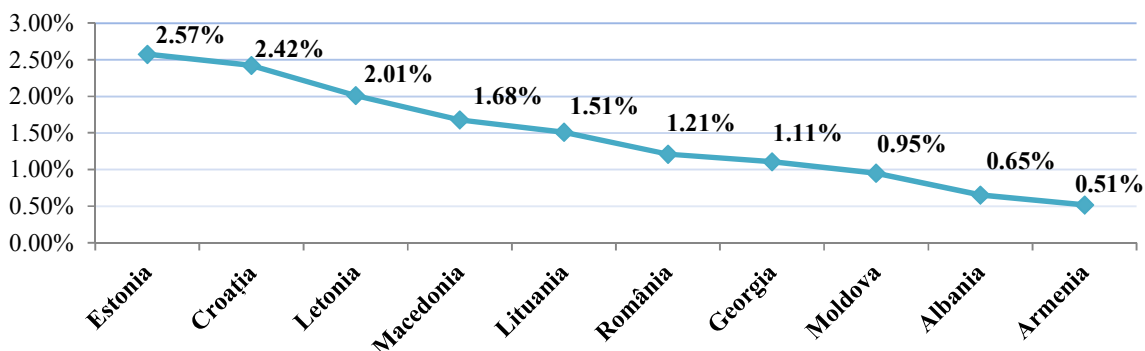
Diagrama nr.2. Ponderea tranzacțiilor bursiere în PIB în anul 2014

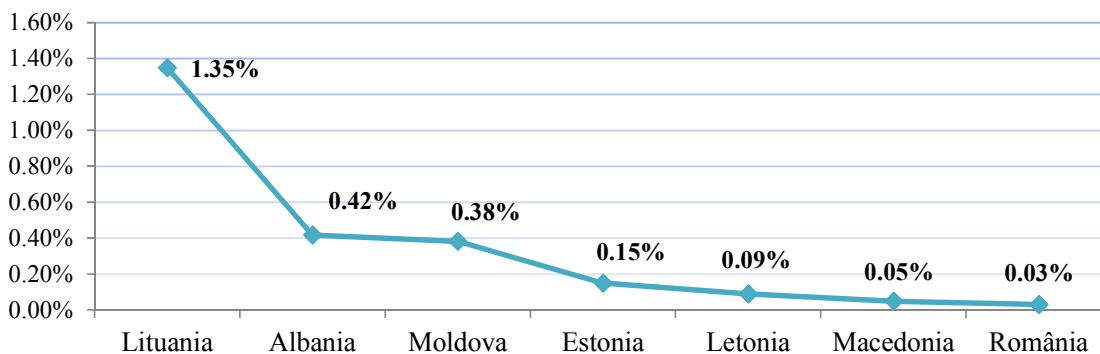
Cu referire la ponderea primelor brute subscrise în PIB, în anul 2014 Republica Moldova a depășit Albania și Armenia, înregistrând 0,95% din PIB (Diagrama nr.3).

Diagrama nr.3. Ponderea primelor brute subscrise în PIB în anul 2014

În ceea ce privește ponderea activelor asociațiilor de economii și împrumut în PIB, se constată că cea mai mare cotă este înregistrată în Lituania (1,35%) și cea mai mică în România (0,03%), Republica Moldova ocupînd poziția de mijloc (Diagrama nr.4).

Diagrama nr.4. Ponderea activelor AEÎ în PIB în anul 2014

1.2. Structura organizațională și formarea profesională

În anul 2015 CNPF a realizat obiectivul de consolidare a capacităților sale de reglementare și supraveghere prin implementarea sistemului de instruire continuă și dezvoltare profesională a tuturor angajaților și prin optimizarea structurii organizaționale a instituției. În perioada de referință CNPF a funcționat în baza structurii organizaționale aprobate prin Hotărîrea CNPF nr.5/19 din 31.01.2015 (Anexa nr.1).

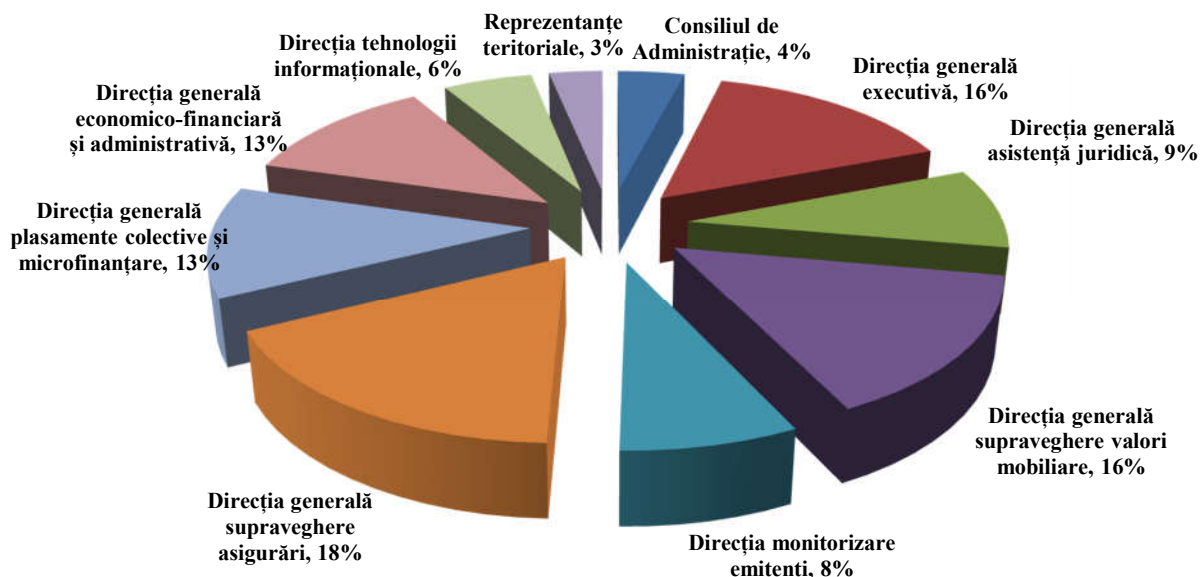
Conform statelor de personal aprobate pentru anul 2015, efectivul limită al CNPF a constituit 122 unități de personal. La finele anului 2015 numărul de angajați a constituit 94 persoane (Tabelul nr.4).

Tabelul nr. 4. Fluxul statelor de personal

	Nr. angajaților conform efectivului limită	Nr. angajaților la începutul anului	Nr. angajaților la sfîrșitul anului
2013	122	120	120
2014	122	120	117
2015	122	117	94

Structura pe subdiviziuni reflectă necesitățile de activitate ale instituției pentru realizarea obiectivelor stabilite și este prezentată în *Diagrama nr.5*.

Diagrama nr.5. Structura pe subdiviziuni

Nivelul de studii al personalului la finele anului 2015 se prezintă în *Tabelul nr.5*.

Tabelul nr.5. Nivelul de studii al personalului CNPF

Nr.	Indicatori	Perioada de activitate					
		2013		2014		2015	
		persoane	ponderea, %	persoane	ponderea, %	persoane	ponderea, %
1.	Studii superioare, inclusiv:	115	100	106	100	110	100
	- economice	66	57,4	69	65,1	68	61,8
	- juridice	33	28,7	23	21,7	24	21,8
	- altele	16	13,9	14	13,2	18	16,4
2.	Studii postuniversitare	46	40,0	43	40,6	40	36,4
3.	Titluri științifice	4	3,5	4	3,8	4	3,6

Pe parcursul anului de gestiune CNPF a aplicat în continuare sistemul de evaluare pentru aprecierea potențialului profesional și conduitei personalului CNPF, care are drept scop utilizarea practicilor avansate de gestiune a resurselor umane și asigurarea menținerii și stimulării angajaților calificați. În conformitate cu Regulamentul cu privire la forma, condițiile și sistemul de retribuție a salariaților Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 39/1 din 13.09.2010, cu modificările și completările ulterioare, a fost utilizat sistemul motivațional, prin stabilirea diferențiată a sporurilor pentru competență profesională, gradul de realizare a obiectivelor și intensitatea muncii, care determină creșterea performanțelor profesionale individuale și colective ale angajaților.

CNPF a depus eforturi pentru a asigura instruirea și perfecționarea profesională a personalului instituției prin participarea la seminare, conferințe, mese rotunde și alte activități organizate în țară și la nivel internațional, precum și la sesiuni interne de perfecționare profesională. Cunoștințele și experiența acumulată de personalul CNPF pe parcursul anului 2015 urmează a fi aplicate și în continuare pentru consolidarea și dezvoltarea continuă a instituției.

Tabelul nr. 6. Nivelul de participare la activitățile de instruire și perfecționare profesională

Forme de instruire	Anul 2013		Anul 2014		Anul 2015	
	numărul de activități	numărul mediu de angajați instruiți	numărul de activități	numărul mediu de angajați instruiți	numărul de activități	numărul mediu de angajați instruiți
Instruiri interne	33	18	16	24	26	30
Instruiri la nivel național	13	35	5	10	3	5
Instruiri la nivel internațional	37	60	36	42	17	23

În anul 2015, cu sprijinul organizațiilor internaționale specializate în pregătirea profesională a specialiștilor în domeniul financiar și instrumentelor europene de asistență tehnică, au fost create condiții pentru participarea angajaților CNPF la 17 activități de instruire la nivel internațional, inclusiv seminare, ateliere de lucru, conferințe și alte evenimente de importanță majoră pentru profesioniștii din domeniu. La nivel național au fost organizate 3 instruiri, inclusiv pe tematici ce țin de supravegherea pieței financiare nebankare.

În perioada de referință au fost organizate 2 vizite de studiu la autoritățile similare din Polonia și Estonia. Scopul acestor vizite a fost stabilirea relațiilor de cooperare și efectuarea schimbului de experiență în vederea aplicării practicilor relevante în domeniul reglementării și supravegherii piețelor financiare. Schimbul de experiență realizat în cadrul vizitelor de studiu a contribuit la înțelegerea principiilor de reglementare și supraveghere la nivel internațional, rezultând într-o implementare conformă a celor mai bune practici, având un aport semnificativ la dezvoltarea instituțională a CNPF.

1.3. Executarea bugetului CNPF în anul 2015

Bugetul CNPF pentru anul 2015 a fost aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.104 din 28.05.2015 cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pe anul 2015 (în continuare - Hotărârea Parlamentului nr.104 din 28.05.2015). Reieșind din obiectivele stabilite de legislație, bugetul CNPF pe anul 2015 a fost aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.104 din 28.05.2015 (pusă în aplicare de la 05.06.2015) la partea de venituri în sumă de **21 190,1** mii lei și la cheltuieli în sumă de **21 802,2** mii lei, cu un deficit în sumă de **612,1** mii lei. Realizarea indicatorilor bugetari în anii 2014-2015 se prezintă în *Tabelul nr. 7*

Tabelul nr.7. Indicatorii bugetari pentru anii 2014-2015, mii lei

Indicatorii	Executat anul 2014	Anul 2015	
		Aprobat	Executat
Venituri	18306,4	21190,1	12727,4
Cheltuieli	25086,6	21802,2	14261,1
Deficit acoperit din sold	6780,2	612,1	1535,5

Pe parcursul anului 2015 în bugetul CNPF au fost acumulate venituri în sumă totală de 12 727,4 mii lei, ceea ce reprezintă o executare a veniturilor planificate (plan – 21 190,1 mii lei) în volum de 60,1 %. Executarea veniturilor pe tipuri de taxe și plăți se prezintă în *Tabelul nr.8.*

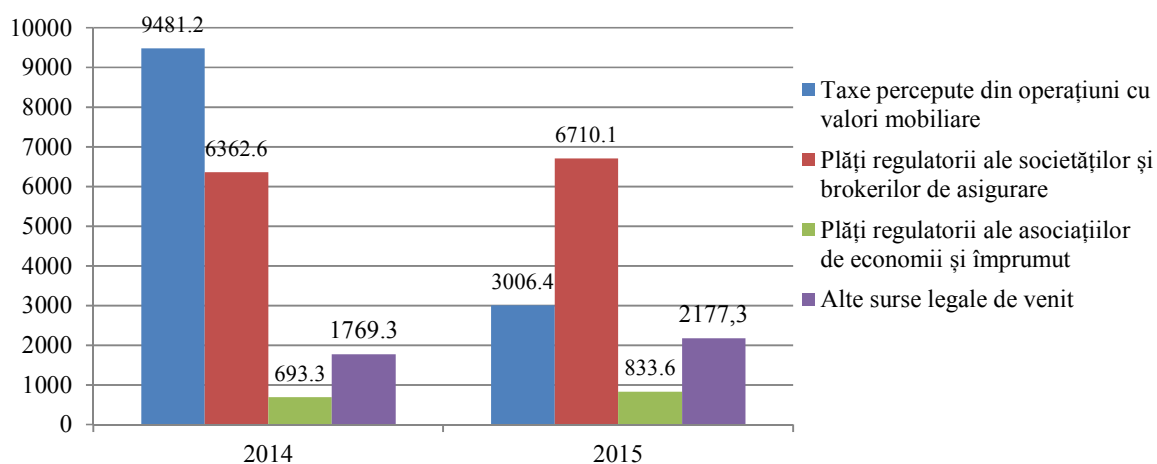
Tabelul nr.8. Venituri aprobate și executate, mii lei

Nr.d/o	Denumirea taxelor/plăților	Aprobat 2015	Executat 2015	Nivel de executare (%)
1.	Taxe percepute la înregistrarea de stat a emisiunii valorilor mobiliare	3039,5	710,4	23,4
2.	Taxe din valoarea tranzacțiilor cu valori mobiliare	7369,7	2295,1	31,1
3.	Plățile administratorilor fiduciari ai investițiilor	24,5	27,8	113,5
4.	Plățile societăților de asigurare	6650,5	6221,9	93,6
5.	Plățile brokerilor de asigurare	537,9	487,0	90,5
6.	Plățile asociațiilor de economii și împrumut	635,0	796,6	125,4
7.	Plata pentru atestarea specialiștilor în vederea activității pe piața financiară nebancaară	26,8	21,3	79,5
8.	Alte surse legale:	x	x	x
8.1	plata pentru reducerea capitalului social	7,0	5,0	71,4
8.2	plata pentru eliberarea avizului de achiziție a participației calificate	62,5	2,5	4,0
8.3	plata pentru eliberarea autorizației de reorganizare a societății pe acțiuni	26,0	53,1	de 2 ori
8.4	plata pentru aprobarea prospectului ofertei publice sau a prospectului ofertei de preluare	57,0	16,4	28,8
8.5	plata pentru aprobarea suplimentului la prospectul ofertei publice sau la prospectul ofertei de preluare	2,0	0	0
8.6	plata pentru înscrierea în registrul persoanelor autorizate	7,5	0	0
8.7	plata pentru aprobarea regulilor pieței reglementate, sistemului multilateral de tranzacționare și ale depozitarului central, precum și a modificărilor acestora	10,0	2,5	25,0
8.8	plata pentru întreținerea și modernizarea Sistemului informațional automatizat de stat RCA Data	1230,0	679,2	55,2
8.9	plăți ale birourilor istoriilor de credit	33,5	13,1	39,1
8.10	plata pentru eliberarea certificatelor și a duplicatelor acestora	14,5	20,0	137,9
8.11	plata pentru eliberarea avizelor, acordurilor și confirmărilor	54,8	57,2	104,4
9.	Dobânzi de la plasarea mijloacelor în valori mobiliare de stat, în conturi de depozit și aferente soldului	300,0	271,9	90,6

10.	Plata percepută pentru închirierea/arendarea bunurilor proprietate publică	234,1	268,3	114,6
11.	Taxa pentru obținerea calității: de persoană acceptată de agent delegat	10,0 10,0	0	0
12.	Plata pentru acordarea/reperfectarea de licențe și autorizații de funcționare	547,3	540,8	98,8
13.	Veniturile din editarea publicației periodice de specialitate „Capital Market”	30,0	5,2	17,3
14.	Sumele sancțiunilor aplicate conform legislației pentru săvârșirea de contravenții	270,0	171,0	63,3
15.	Alte plăți (diferența de curs valutar, penalități contractuale, plata pentru documentele de licitație)	-	31,3	-
16.	Venituri din comercializarea activelor	-	29,8	-
	Total	21 190,1	12727,4	60,1

Executarea veniturilor sub nivelul aprobat a fost determinată de descreșterea semnificativă a volumului emisiilor și tranzacțiilor cu valori mobiliare pe piața de capital, precum și de aplicarea de la 05.06.2015 a taxelor și plăților noi și a celor majorate (suma veniturilor planificate a fost calculată cu aplicarea taxelor și plăților de la 01.01.2015), stabilite în Anexa la Hotărârea Parlamentului nr.104 din 28.05.2015. Veniturile executate în bugetul CNPF pe parcursul anilor 2014-2015 se prezintă în *Diagrama nr.6*.

Diagrama nr.6. Veniturile executate în anii 2014-2015, mii lei

Cheltuielile de casă efectuate pe parcursul anului 2015 se estimează la 14 261,1 mii lei, ceea ce constituie o executare a cheltuielilor planificate (plan – 21 802,2 mii lei) în volum de 65,4 %.

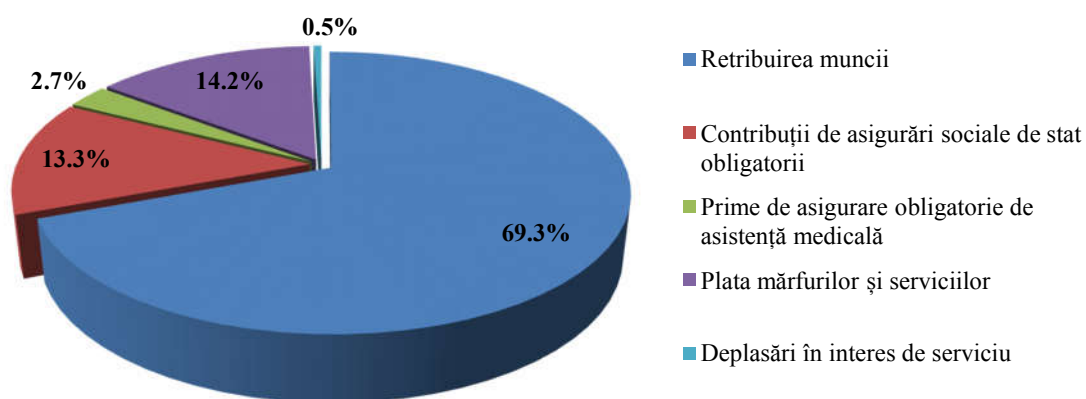
Tabelul nr.9. Cheltuieli aprobate și executate, mii lei

Nr. d/o	Tip de cheltuieli	Aprobat 2015	Executat 2015	Nivel de execuție (%)	Cheltuieli efective 2015
1.	Cheltuieli de personal, inclusiv:	18922,6	12170,0	64,3	11746,2
	Retribuirea muncii	14 955,6	9886,6	66,1	9351,4
	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	3 415,5	1903,1	55,7	2023,8
	Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	551,5	380,3	68,9	371,0
2.	Plata mărfurilor și serviciilor	2 327,7	2020,9	86,8	2289,4
3.	Deplasări în interes de serviciu	137,9	70,2	50,9	70,2
4.	Cheltuieli capitale	414,0	0	0	1563,3*
	Total	21 802,2	14261,1	65,4	15669,1

*amortizarea și uzura imobilizărilor

Întru respectarea limitelor de cheltuieli și utilizarea mijloacelor în condiții de economicitate, în temeiul art.57 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, CNPF a aplicat un buget provizoriu (în limitele bugetului aprobat pentru anul 2014) până la publicarea în Monitorul Oficial a Hotărârii Parlamentului nr.104 din 28.05.2015 și a întreprins măsuri de prioritizare a cheltuielilor, mijloacele bugetului fiind orientate pentru acoperirea cheltuielilor de personal, cheltuielilor de întreținere și cheltuielilor aferente angajamentelor contractuale. Ponderea fiecărui tip de cheltuieli în suma totală a cheltuielilor executate în anul 2015 se prezintă în *Diagrama nr.7.*

Diagrama nr.7. Structura și ponderea cheltuielilor executate în anul 2015, %

Executarea cheltuielilor de personal

Salarizarea angajaților s-a efectuat în baza prevederilor Regulamentului cu privire la forma, condițiile și sistemul de retribuție al salariaților Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.39/1 din 13.09.2010, și conform rezultatelor procedurii de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale salariaților. Cheltuielile de personal pentru anul 2015 au fost calculate pentru 122 unități, fiind executate la nivel de 64,3% sau 12 170,0 mii lei.

Executarea acestor cheltuieli sub nivelul aprobat este argumentată prin faptul că, reieșind din posibilitățile financiare și prognoza încasării veniturilor, în anul 2015 la salariile de funcție/lunare ale salariaților s-a aplicat coeficientul de salarizare redus cu 17% comparativ cu coeficientul de salarizare aplicat la estimarea bugetului.

Executarea altor cheltuieli

Plata mărfurilor și serviciilor

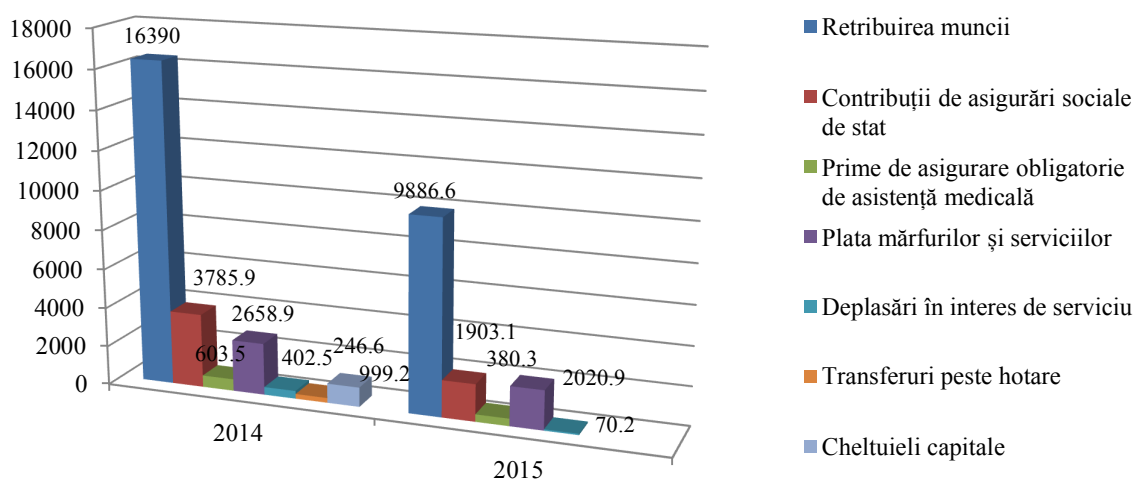
Cheltuielile aferente asigurării CNPF cu mărfuri și servicii necesare pentru desfășurarea activității în anul 2015 au constituit 2020,9 mii lei, fiind executate la nivel de 86,8% comparativ cu cele aprobate. Plata mărfurilor și serviciilor include cheltuielile aferente serviciilor comunale, de telecomunicație și poștă, transport, locațiune, pază, lucrărilor de informatică și calcul etc.

Deplasări în interes de serviciu

Pentru organizarea deplasărilor în interiorul țării – organizarea controalelor și inspecțiilor în teren și a deplasărilor peste hotare au fost cheltuite mijloace în sumă de 70,2 mii lei, ceea ce reprezintă o executare de 50,9% față de suma cheltuielilor aprobate.

Cheltuielile executate pe parcursul anilor 2014-2015 se prezintă în *Diagrama nr.8.*

Diagrama nr.8. Cheltuieli executate în anii 2014-2015, mii lei

Reieșind din statutul de autoritate publică autonomă, CNPF aplică în activitatea sa Standardele Naționale de Contabilitate și, potrivit situațiilor financiare întocmite, bilanțul pentru anul 2015 pe componentele de activ și pasiv se prezintă după cum urmează:

Tabelul nr.10. Bilanțul, mii lei

ACTIV	La finele anului 2015	La finele anului 2014
Imobilizări necorporale	7431,4	7949,8
Terenuri	1505,4	1505,4

Mijloace fixe	7748,7	8647,7
Materiale	184,8	417,5
Obiecte de mică valoare și scurtă durată	15,4	28,7
Creanțe comerciale	22,3	26
Avansuri acordate curente	19,1	0
Creanțe ale bugetului	0,5	0,3
Creanțe ale personalului	0	9,1
Alte creanțe curente	1505,1	1281,8
Numerar în casierie și la conturi curente	2430	5233,7
Investiții financiare curente în părți neafiliate	2214,8	0
Alte active circulante	70,4	141,4
TOTAL ACTIVE	23147,9	25241,4
PASIV	La finele anului 2015	La finele anului 2014
Corecții ale rezultatelor anilor precedenți	195,8	0
Profit nerepartizat(perdere neacoperită) al anilor precedenți	-9217,8	-9217,8
Profit net (perdere netă) al perioadei de gestiune	-2006,4	0
Alte elemente de capital propriu	6879,8	7572,3
Alte datorii pe termen lung	895,4	0
Datorii comerciale	8,8	0
Avansuri primite curente	653,5	693,5
Datorii față de personal	612,6	969,5
Datorii privind asigurările sociale și medicale	139,7	221,2
Venituri anticipare curente	23,6	46,3
Datorii față de proprietari	24848,6	24848,6
Alte datorii curente	114,3	107,8
TOTAL PASIVE	23147,9	25241,4

1.4. Dezvoltarea tehnologiilor informaționale (TI)

Asigurarea informațională reprezintă un obiectiv prioritar al CNPF pentru realizarea tranziției spre o activitate conform principiilor supravegherii pe bază de risc și îndeplinirea corespunzătoare a funcțiilor stabilite prin lege, inclusiv asigurarea serviciilor electronice pentru participanții profesioniști și informarea operativă a publicului. În cadrul componentei de consolidare instituțională și operațională s-a reușit modernizarea și dezvoltarea sistemelor informaționale.

Printre cele mai importante proiecte lansate și implementate în perioada de referință au fost:

- modernizarea Sistemului RCA Data, care a permis formarea unei resurse informaționale oficiale conform necesităților societăților de asigurare, acordându-le suport tehnic și informațional. Sarcina de bază a sistemului este încheierea centralizată a contractelor de asigurare, înregistrarea, colectarea, acumularea, actualizarea, controlul și analiza informației cu privire la contractele de asigurări,

polițele RCA și “Carte Verde”, persoanele asigurate, persoanele păgubite, dosarele de daune și despăgubirile de asigurare;

- îmbunătățirea sistemului RCA Data cu blocul bonus-malus, care permite calcularea primei de asigurare pentru fiecare deținător de vehicule auto conform pagubelor produse. În același an sistemul a fost îmbunătățit cu blocul dosarelor de daune produse, iar instituțiile interesate (Centrul Național de Protecție a Datelor cu Caracter Personal, Poliția de Frontieră, Inspectoratul Național de Investigații al IGP, ANTA, BNAA ș.a.) urmează a fi conectate la acest sistem. În context, au fost create toate premisele necesare pentru trecerea la semnătura electronică la procesarea contractelor prin intermediul Sistemului RCA Data;

- crearea, în scopul monitorizării on-line a operațiunilor efectuate de către Depozitarul Național de Valori Mobiliare și Bursa de Valori a Moldovei, a conexiunilor securizate cu DNVM și BVM, cu efectuarea monitorizării în regim real;

- crearea și lansarea Sistemului informațional de menținere a datelor conținute în registrele deținătorilor de valori mobiliare, care este un sistem informațional integrat destinat pentru menținerea datelor conținute în copiile electronice back-up ale fiecărui registru al deținătorilor de valori mobiliare. Colectarea datelor de back-up prezentate se efectuează în scopul stocării datelor pentru restabilirea lor în cazul în care informația deținută de societatea de registru sau emitent este compromisă, deteriorată, pierdută sau furată, precum și în vederea monitorizării, supravegherii societăților de registru și emitenților care țin registrul deținătorilor de valori mobiliare de sine stătător. Reglementări privind sistemul susmenționat sînt stabilite de prevederile Legii nr.180 din 25.07.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative în partea ce ține de modificările și completările la Legea privind piața de capital.

La capitolul mentenanța politicilor de securitate a sistemelor informaționale și a protecției datelor cu caracter personal au fost realizate următoarele activități:

- a fost implementat sistemul de securitate și continuitate (RCA Data) prin crearea serverului de rezervă a bazelor de date cu replicarea (sincronizarea) informației în regim on-line;

- a fost implementat sistemul de back-up la nivel de servere și stații de lucru, a fost creată rețeaua unică Wi-Fi a CNPF.

Toate activitățile desfășurate în domeniul TI sînt direcționate spre consolidarea infrastructurii TI a CNPF, fapt ce permite extinderea funcționalităților de bază, respectiv creșterea performanței și fiabilității sistemelor informatice, prin implementarea unor mecanisme eficiente de procesare și analiză a informației, adaptate necesităților actuale ale CNPF în supravegherea prudențială.

1.5. Comunicare și relații cu publicul

Transparența procesului decizional

În procesul realizării atribuțiilor stabilite de legislație și conform competenței stabilite, Consiliul de administrație al CNPF în anul 2015 a aprobat 595 decizii, inclusiv hotărîri, ordonanțe și înscrieri protocolare, privind reglementarea și

supravegherea pieței financiare nebancale (*Tabelul nr.11*). În conformitate cu prevederile legale, CNPF a transmis spre publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova toate deciziile care, potrivit legii, au acest regim (hotărârile și ordonanțele).

Tabelul nr.11. Numărul de ședințe ale Consiliului de administrație al CNPF și structura deciziilor aprobate

Nr.	Indicatori	Perioada de activitate		
		2013	2014	2015
1.	Numărul ședințelor Consiliului de administrație	62	65	69
2.	Numărul hotărârilor aprobate	423	358	361
3.	Numărul ordonanțelor aprobate	52	40	34
4.	Numărul înscrierilor protocolare	165	185	200

Planul de activitate al CNPF pentru anul 2015 a fost elaborat reieșind din atribuțiile prevăzute în Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și plasat pe pagina-web oficială a CNPF.

În scopul asigurării transparenței informaționale în procesul de elaborare a actelor legislative și normative cu caracter de reglementare, desfășurării procedurilor de consultare publică a inițiativelor regulatorii, CNPF a oferit participanților la piața financiară nebancale și altor părți interesate posibilitatea de a participa la procesul decizional și de elaborare a cadrului de reglementare. Până la aprobare toate reglementările propuse de CNPF au fost publicate pe pagina-web oficială pentru consultări și comentarii publice.

Măsurile prin care a fost asigurată transparența informațională se prezintă în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.12. Indicatorii de rezultate privind asigurarea transparenței informaționale

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Numărul comunicatelor de presă	50	55	51
Numărul articolelor privind activitatea CNPF și evoluția pieței financiare nebancale	91	17	58
Numărul buletinelor informative lunare și trimestriale	15	15	15
Numărul interviurilor în ziare și reviste de specialitate	9	6	13
Numărul de participări la emisiuni televizate	20	11	23
Numărul de participări la emisiuni radiofonice	10	0	0
Total:	195	102	160

Organizarea conferințelor de presă, seminarelor și meselor rotunde

În anul 2015 CNPF a organizat 4 conferințe de presă.

În cadrul conferinței de presă privind riscul Republicii Moldova de a pierde statutul de membru în Sistemul Internațional de Asigurări Carte Verde în atenția jurnaliștilor au fost aduse motivele datorită cărora Consiliul Birourilor din Bruxelles a examinat posibilitatea suspendării calității de membru a BNAA din Sistemul Internațional Carte Verde, precum și consecințele acestei suspendări pentru asigurătorii autohtoni.

La întâlnirea cu jurnaliștii din luna mai, care viza punerea în aplicare a noului sistem bonus-malus la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, s-a subliniat că noul sistem urmărește obiectivul stimulării conducătorilor auto disciplinați și stabilirea corectă a coeficientului de reducere a primei de asigurare și că acest coeficient se va calcula o dată pe an, fiind valabil pentru toate contractele încheiate într-o perioadă de 12 luni, și va fi aplicat, în mod automat, prin intermediul Sistemului RCA Data, fără a apela la companiile de asigurări.

În iunie a avut loc conferința de presă privind prezentarea Raportului de activitate al CNPF pentru anul 2014, în cadrul căreia s-a făcut referință la rezultatele activității în perioada raportată, la realizări și la momentele mai vulnerabile, creionându-se și un tablou de ansamblu al pieței financiare nebancale în 2014.

La finele lunii octombrie a avut loc evenimentul de lansare a proiectului Twinning „Dezvoltarea și consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale CNPF în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale”, susținut de UE și implementat cu sprijinul Autorității de Supraveghere Financiară din Polonia (KNF). Pe parcursul a 2 ani de implementare a proiectului, experții de la KNF, cu sprijinul financiar din partea UE, vor acorda asistență angajaților CNPF în domeniul elaborării unui sistem de supraveghere în bază evaluării riscurilor pentru participanții pieței financiare nebancale într-o asigurare stabilită și siguranței acestui sector și într-o îmbunătățirea rolului său în economia națională.

În anul 2015 pentru prima dată la CNPF s-au aflat specialiști ai Agenției Naționale a Evaluatorilor Autorizați din România (ANEVAR), care au fost invitați să țină un curs de instruire în domeniul evaluării pentru colegii din Moldova.

Experții din România, împreună cu colegii din Moldova, au abordat subiecte ce țin de posibilitatea implementării standardelor internaționale de evaluare la determinarea prețului echitabil în conformitate cu Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, competențele și pârghiile de intervenție din partea autorității de supraveghere în contextul verificării rapoartelor de evaluare a valorilor mobiliare conform standardelor internaționale de evaluare, modalitățile și formele de colaborare între CNPF și ANEVAR etc.

În perioada de referință reprezentanții CNPF au participat la 23 emisiuni TV dedicate informării publicului larg privind activitatea CNPF.

Pe parcursul anului 2015 au fost elaborate și plasate pe pagina oficială a CNPF, precum și în ziarul Capital Market, 58 de comunicate de presă, ce vizează activitatea CNPF și evenimentele de pe piața financiară nebancale.

Asigurarea accesului la informații de interes public la solicitare

În scopul asigurării accesului cetățenilor la informații de interes public sau pentru oferirea consultațiilor privind piața financiară nebancale la sediul CNPF este amenajată o sală de audiență. De asemenea, CNPF aplică proceduri interne de furnizare a informației în formatul solicitat, inclusiv în formă electronică, prin intermediul adresei electronice cnpf@cnpf.md.

Prin intermediul liniilor telefonice CNPF oferă consultații privind derularea procedurii de lichidare a fondurilor de investiții, drepturile acționarilor, drepturile asiguraților, obligațiile organelor de conducere ale societăților pe acțiuni, activitatea asociațiilor de economii și împrumut și alte aspecte.

Informarea publică prin intermediul paginii-web oficiale

Un instrument eficient de comunicare și informare publică în procesul de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebankare îl constituie pagina-web oficială (www.cnpf.md), prin care CNPF consultă opinia participanților la piața financiară nebankară, a cetățenilor și a altor părți interesate în procesul decizional și dezvoltă un flux de informații cu un grad înalt de complexitate, cu mesaje specifice fiecărei categorii de utilizatori. În atenția opiniei publice au fost prezentate proiecte de acte legislative și normative ce țin de domeniul pieței financiare nebankare, informații utile privind participării la piața financiară nebankară, informație statistică și analitică și alte informații de interes public.

II. Realizarea obiectivelor de activitate ale CNPF

2.1. Reglementarea pieței financiare nebankare

Pe parcursul anului 2015 CNPF și-a concentrat activitatea pe dezvoltarea cadrului legislativ și perfecționarea actelor normative prin elaborarea, modificarea și completarea acestora (*Tabelul nr. 13*).

Tabelul nr. 13. Activități de reglementare

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Proiecte de acte legislative sau de modificare a actelor legislative	10	9	4
Acte normative aprobate sau modificate, total, din care:	15	20	32
- reglementări privind modul de organizare și funcționare a CNPF	5	5	7
- reglementări cu privire la principiile generale de activitate a pieței financiare nebankare	-	2	3
- în domeniul pieței valorilor mobiliare	2	9	13
- în domeniul pieței asigurărilor	7	3	5
- în domeniul activității biroului istoriilor de credit	-	-	-
- în domeniul activității asociațiilor de economii și împrumut	-	1	4
- în domeniul activității organizațiilor de microfinanțare	1	-	-
Acte normative abrogate, total:	6	2	10

Prin Legea nr.136 din 03.07.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborată de către CNPF de comun cu experții FMI ca urmare a recomandărilor FSAP, au fost operate modificări la Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000 și Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30.05.2003. Legea susmenționată are drept scop consolidarea cadrului juridic privind aprobarea și punerea în aplicare a deciziilor CNPF și concretizarea procedurii de contestare și suspendare a executării actelor

emise de CNPF, în scopul asigurării stabilității pieței financiare nebancale și prevenirii sau remedierii din timp a practicilor riscante și frauduloase.

Prin Legea nr.241 din 29.12.2015 pentru implementarea prevederilor Actului privind îndeplinirea obligațiilor fiscale cu privire la conturile străine (FATCA) și pentru modificarea și completarea unor acte legislative au fost operate modificări și completări la Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital și Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări, în vederea implementării prevederilor Acordului de cooperare dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii privind facilitarea implementării prevederilor Actului privind îndeplinirea obligațiilor fiscale cu privire la conturile străine conform căruia instituțiile financiare raportoare efectuează reținerea la sursă a impozitului prestabilit conform prevederilor FATCA.

Prin Hotărârea CNPF nr. 36/15 din 26.06.2015 au fost aprobate modificările și completările la Regulamentul privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancale, care asigură transpunerea mai multor articole din Directiva 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26.10.2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului. Amendamentele au drept scop armonizarea cadrului normativ pentru reglementarea activității în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancale în conformitate cu standardele europene și internaționale și asigurarea transunerii în legislația națională a prevederilor Directivelor UE privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului, precum și implementarea recomandărilor Grupului de Acțiune Financiară Internațională (FATF) în domeniul spălării de bani.

Activitatea de reglementare a urmărit în continuare, în mod prioritar, crearea cadrului legislativ, precum și a normelor pentru punerea în aplicare a acestuia, pentru a asigura o soluționare mai bună a problemelor cu care se confruntă operatorii pieței (*Anexa nr.2*).

Reglementări cu privire la modul de organizare și funcționare a CNPF și de activitate a participanților pieței financiare nebancale

În scopul asigurării activității eficiente a CNPF în conformitate cu prevederile legale au fost aprobate următoarele decizii:

- Hotărârea CNPF nr.5/19 din 31.01.2015 cu privire la aprobarea structurii și statelor de personal;
- Hotărârea CNPF nr.47/9 din 12.08.2015 cu privire la modificarea și completarea Regulamentului cu privire la modul de percepere a taxelor și plăților de către Comisia Națională a Pieței Financiare;
- Hotărârea CNPF nr.49/4 din 26.08.2015 cu privire la suspendarea activității Reprezentanței teritoriale Comrat a Comisiei Naționale a Pieței Financiare începând cu 01.10.2015;
- Hotărârea CNPF nr. 51/11 din 17.09.2015 cu privire la modificarea anexei la Planul de activitate a Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2015;

- Hotărîrea CNPF nr.64/16 din 11.12.2015 cu privire la aprobarea structurii și statelor de personal;
- Hotărîrea CNPF nr.65/15 din 18.12.2015 cu privire la aprobarea Planului de activitate a Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2016;
- Hotărîrea CNPF nr.38/7 din 03.07.2015 cu privire la modificarea și completarea Regulamentului cu privire la atestarea specialiștilor participanților profesioniști la piața financiară nebancaară, aprobat prin Hotărîrea CNPF nr.44/5 din 18.09.2008;
- Hotărîrea CNPF nr.65/4 din 18.12.2015 cu privire la desemnarea ziarului ”Capital Market” în calitate de operator al mecanismului oficial de stocare a informațiilor;
- Hotărîrea CNPF nr.67/2 din 24.12.2015 cu privire la modificarea și completarea Regulamentului cu privire la dezvoltarea de către participanții profesioniști la piața financiară nebancaară a informației privind acordarea serviciilor, aprobat prin Hotărîrea CNPF nr.8/6 din 26.02.2010.

Reglementări în domeniul pieței de capital

A fost adoptată Legea nr.106 din 28.05.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni, care are drept scop aducerea în concordanță a prevederilor Legii privind societățile pe acțiuni cu Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital în partea ce vizează societățile pe acțiuni care cad sub calificativul de entitate de interes public, precum și aspectele privind tranzacționarea valorilor mobiliare emise de acestea, auditarea situațiilor financiare, reglementarea tranzacțiilor de proporții și tranzacțiilor cu conflict de interese, protejarea intereselor patrimoniale ale tuturor acționarilor etc.

Întru asigurarea cadrului normativ necesar pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, CNPF a elaborat și aprobat un șir de acte normative:

- Hotărîrea CNPF nr.12/4 din 10.03.2015 cu privire la unele măsuri provizorii pe piața de capital (cu modificările și completările ulterioare), care specifică modalitatea de efectuare și înregistrare a tranzacțiilor cu valori mobiliare pe piața reglementată, în afara pieței reglementate sau MTF.
- Hotărîrea CNPF nr.33/1 din 16.06.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind ofertele publice de cumpărare. Regulamentul are drept scop stabilirea detaliilor cu privire la procedura aplicabilă ofertelor de preluare, conținutul prospectului și procedura de aprobare a acestuia, informarea și publicitatea asupra ofertei de preluare, precum și modul și procedurile de achiziționare și de retragere a valorilor mobiliare deținute de acționarii minoritari, în conformitate cu prevederile Secțiunii 4 din Capitolul II al Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, care transpune și Directiva nr.2004/25/CE din 21 aprilie 2004 a Parlamentului European și a Consiliului privind ofertele publice de cumpărare, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 142 din 30 aprilie 2004.
- Hotărîrea CNPF nr.38/5 din 03.07.2015 privind aprobarea Instrucțiunii cu privire la raportările persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital. Instrucțiunea stabilește norme privind modul și condițiile de raportare a

persoanelor juridice autorizate sau licențiate de a presta servicii ori desfășura activități pe piața de capital, precum și condițiile de publicare a raportărilor și un șir de principii care urmează a fi respectate la întocmirea acestora.

- Hotărîrea CNPF nr.47/6 din 12.08.2015 cu privire la reglementarea tranzacțiilor cu pachete unice de valori mobiliare pe piața reglementată a Bursei de Valori a Moldovei, prin care a fost acceptat Regulamentul privind organizarea și efectuarea tranzacțiilor cu pachetele unice de valori mobiliare pe piața reglementată a Bursei de Valori a Moldovei, aprobat de Consiliul Bursei de Valori a Moldovei, procesul-verbal nr.10/15 din 06.08.2015. Regulamentul dat stabilește modul de desfășurare a tranzacțiilor cu pachete unice pe piața reglementată a Bursei de Valori a Moldovei și este obligatoriu pentru executare de către toți participanții la procesul de tranzacționare.

- Hotărîrea CNPF nr.49/2 din 26.08.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, care are drept scop reglementarea activității operatorului de piață și de sistem, stabilirea regulilor și procedurilor privind crearea, administrarea și exploatarea piețelor reglementate și a sistemelor multilaterale de tranzacționare, precum și stabilirea obligațiilor membrilor acestora. Regulamentul transpune parțial următoarele acte europene:

- Directiva 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind piețele instrumentelor financiare, de modificare a Directivelor 85/611/CEE și 93/6/CEE ale Consiliului și a Directivei 2000/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 93/22/CEE a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 145 din 30 aprilie 2004;
- Regulamentul (CE) nr. 1287/2006 al Comisiei din 10 august 2006 de punere în aplicare a Directivei 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind obligațiile întreprinderilor de investiții de păstrare a evidenței înregistrărilor, raportarea tranzacțiilor, transparența pieței, admiterea de instrumente financiare în tranzacții și definiția termenilor în sensul Directivei în cauză, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 322 din 2 decembrie 2008;
- Orientările Autorității Europene pentru Valori Mobiliare și Piețe din 24 februarie 2012 privind sistemele și controalele într-un mediu de tranzacționare automat pentru platformele de tranzacționare, firmele de investiții și autoritățile competente, ESMA/2012/122.

-Hotărîrea CNPF nr.49/3 din 26.08.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții, care are drept scop stabilirea unor reguli și proceduri adecvate cu privire la desfășurarea serviciilor și activităților de investiții, care să corespundă cu practicile europene în domeniu. Regulamentul transpune parțial:

- Directiva 2004/39/CE privind piețele instrumentelor financiare, Directiva 2006/73/CE de punere în aplicare a Directivei 2004/39/CE privind cerințele organizatorice și condițiile de funcționare ale întreprinderilor de investiții;

- Regulamentul (CE) nr. 1287/2006 de punere în aplicare a Directivei 2004/39/CE privind obligațiile întreprinderilor de investiții de păstrare a evidenței și înregistrărilor, raportarea tranzacțiilor, transparența pieței, admiterea de instrumente financiare în tranzacții, Orientările Autorității Europene pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA) din 24 februarie 2012 privind sistemele și controalele într-un mediu de tranzacționare automat pentru platformele de tranzacționare, firmele de investiții și autoritățile competente;
- Orientările Autorității Europene pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA) din 15 iunie 2012 cu privire la anumite aspecte ale cerințelor MiFID privind adecvarea; Recomandările Comitetului Organismelor Europene de Reglementare a Valorilor Mobiliare (CESR) pentru nivelul 3 din 9 februarie 2007 cu privire la Lista minimă a recomandărilor în conformitate cu art. 51 (3) din Directiva de implementare a MiFID.
- Hotărârea CNPF nr. 22/8 din 29.04.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la mecanismul oficial de stocare a informațiilor, care are drept scop transpunerea selectivă a prevederilor Directivelor UE privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenți ale căror valori mobiliare sînt admise la tranzacționare pe o piață reglementată, precum și asigurarea transparenței informației despre activitatea entităților raportoare, pentru protejarea intereselor investitorilor (acționarilor), precum și asigurarea bunei funcționări a pieței. Regulamentul stabilește modul de dezvăluire de către entitățile raportoare a informațiilor reglementate, în formă electronică, către mecanismul oficial de stocare a informațiilor, precum și modalitatea de accesare a informațiilor respective de către utilizatorii finali.
- Hotărârea CNPF nr.67/10 din 24.12.2015 cu privire la aprobarea Codului de guvernare corporativă, care are drept scop conformarea cadrului juridic și de reglementare aferent guvernării corporative în societățile pe acțiuni cu standardele internaționale de guvernare corporativă și principiile guvernării corporative elaborate de OECD, asigurarea și protecția drepturilor și intereselor legitime ale acționarilor, crearea unui sistem eficient pentru garantarea siguranței fondurilor oferite de acționari și utilizarea acestora în mod eficient.

Reglementări în domeniul organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare

- Hotărârea CNPF nr. 1/11 din 16.01.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind reorganizarea și dizolvarea organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și societăților de administrare fiduciară a investițiilor, care descrie procedura de reorganizare și dizolvare a OPCVM, consecințele realizării fuziunii OPCVM, modul de transfer al OPCVM în cazul dizolvării SAFI. De asemenea, Regulamentul stabilește norme de protecție a drepturilor investitorilor, precum: informarea deținătorilor de titluri de participare, conținutul informațiilor referitoare la fuziune și modalitatea de furnizare a informațiilor;
- Hotărârea CNPF nr. 5/14 din 31.01.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de calcul al activului net (capitalului propriu) și al activului net

unitar al organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare, care prevede reguli de evaluare a activelor și modul de reflectare a tranzacțiilor cu instrumente financiare în contabilitate. Actul normativ instituie reguli de calcul a valorii activului net și a valorii activului net unitar al OPCVM, precum și nivelul capitalului propriu al companiei investiționale;

- Hotărârea CNPF nr. 5/15 din 31.01.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind limitele și tipul de instrumente în care pot investi OPCVM, care stabilește norme prudențiale privind limitele cu privire la tipul de instrumente în care se va investi și limitele cantitative a investițiilor unui OPCVM după principiul diversificării riscului în vederea asigurării securității, calității, lichidității și profitabilității investițiilor și protejării drepturilor și intereselor investitorilor;

- Hotărârea CNPF nr. 10/19 din 27.02.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a registrului deținătorilor de unități de fond, prevederile căruia se referă la tipurile de operațiuni efectuate în procesul de ținere a registrului deținătorilor de unități de fond, efectuarea înscrierilor în registru, modificarea informațiilor conținute în registru și închiderea contului de evidență, precum și la modalitatea de eliberare a datelor din registrul deținătorilor de unități de fond;

- Hotărârea CNPF nr. 36/12 din 26.06.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind structurile de tip „master-feeder”, care stabilește modul de investire și funcționare a structurilor de tip „master-feeder”, conținutul regulilor interne de conduită, prospectului de emisiune, formatul și modalitatea de transmitere a informației referitoare la investițiile OPCVM de tip „feeder” deținătorilor de acțiuni sau unități de fond, consecințele reorganizării și lichidării OPCVM de tip „master” asupra OPCVM de tip „feeder”.

Reglementări în domeniul pieței asigurărilor

Promovarea și adoptarea Legii nr. 239 din 29.12.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule a avut drept scop reglementarea unor aspecte pentru care în redacția inițială a Legii nr.414-XVI din 22.12.2006 au fost instituite dispoziții tranzitorii, inclusiv și înlăturarea unor lacune legislative. Astfel, legea conține prevederi privind stabilirea și modul de calcul al primelor de asigurare de bază și valoarea coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă în baza calculelor efectuate în conformitate cu metodologia unică aprobată de CNPF; o nouă metodă de stabilire a pagubei real suportate în urma accidentelor de autovehicul, cât și valoarea rămasă a acestuia după accident; reglementarea aspectelor legate de garanția financiară externă, inclusiv modul de achitare a contribuțiilor asigurătorilor pentru această garanție, regimul juridic al contribuției inițiale și suplimentare achitate de către asigurători, precum și termenele de restituire ale acestora.

Prin Legea nr.4 din 25.02.2016 au fost operate modificări și completări la Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări, care au drept scop consolidarea stabilității financiare a asigurătorilor, stabilirea criteriilor de

transparență pentru acționarii companiilor de asigurări (reasigurări), reglementarea transparentă și completă a procedurii de aplicare de către CNPF a măsurilor de redresare a situației financiare a asiguratorilor, remedierea financiară a acestora, sancțiunile față de asigurători pentru încălcările și neajunsurile constatate, precum și consolidarea capacităților de supraveghere ale CNPF.

În vederea executării prevederilor Legii nr.407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări, precum și în scopul asigurării stabilității, transparenței, siguranței și eficienței pieței asigurărilor, au fost adoptate următoarele hotărâri:

- Hotărârea CNPF nr.10/5 din 27.02.2015 cu privire la modificarea și completarea Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului (reasigurătorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.60/5 din 20.12.2013, în vederea eliminării carențelor constatate în cadrul aplicării acestuia. Prin modificarea dată au fost corelate prevederile privind sancționarea asigurătorului (reasigurătorului) și a brokerului de asigurare și/sau reasigurare pentru nerespectarea legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului cu sancțiunile contravenționale și au fost modificate alte sancțiuni care se aplică asigurătorului (reasigurătorului) pentru încălcarea condițiilor de desfășurare a activității licențiate sau altor norme legale.

- Hotărârea CNPF nr.22/3 din 29.04.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind aplicarea sistemului bonus-malus la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (în redacție nouă), care stabilește procedura de aplicare a sistemului de reducere și majorare a primei de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă în funcție de istoricul daunelor asiguratului și a persoanelor indicate în contractul de asigurare ca fiind admise să utilizeze autovehiculul.

- Hotărârea CNPF nr.56/1 din 23.10.2015 cu privire la modificarea Regulamentului privind Fondul de compensare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.20/3 din 29.05.2008 prin care s-a modificat contribuția lunară achitată de către asiguratorii de răspundere civilă auto externă prin majorarea acesteia de la 2% la 5% din primele brute subscrite. Modificarea dată a fost necesară pentru acoperirea insuficienței disponibilităților bănești înregistrate pe componența contribuțiilor lunare în Fondul de compensare.

- Hotărârea CNPF nr.64/15 din 11.12.2015 cu privire la modificarea Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.26/10 din 13.06.2013 cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto prin care a fost aprobat Regulamentul privind metoda de calcul a primei de asigurare de bază și a coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto, care stabilește modalitatea de calcul de către CNPF a primei de asigurare și a coeficienților de rectificare reieșind din informația statistică privind numărul polițelor de asigurare expuse la risc, valoarea daunelor apărute la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto și prognoza evoluției numărului polițelor și daunelor.

- Hotărîrea CNPF nr.66/1 din 21.12.2015 cu privire la modificarea Hotărîrii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.26/10 din 13.06.2013 cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto.

Reglementări în domeniul microfinanțării

- Hotărîrea CNPF nr.10/17 din 27.02.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind eliberarea avizului pentru înregistrarea de stat a asociațiilor de economii și împrumut. Proiectul a fost elaborat ca rezultat al modificărilor introduse în Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice nr. 220-XVI din 19.10.2007 și Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007, și lacunelor constatate odată cu aplicarea în timp a Regulamentului cu privire la eliberarea avizului pentru înregistrarea de stat a asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărîrea CNPF nr. 15/11 din 17.04.2008. Astfel, au fost corelate cu prevederile Legii nr. 220-XVI din 19.10.2007 cazurile de eliberare a avizului pentru înregistrarea de stat, fiind introdusă procedura de eliberare a avizului în cazul radierii din Registrul de stat al persoanelor juridice în rezultatul lichidării.

- Hotărîrea CNPF nr.16/3 din 27.03.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind fondul de lichidități al asociațiilor de economii și împrumut în redacție nouă, avînd drept scop completarea acestuia cu prevederi privind asigurarea centralizată a sectorului cu mijloace financiare (în formă de împrumuturi) plasate în fondul de lichidități în calitate de investiții din partea asociațiilor care dețin mijloace financiare disponibile în acest sens.

- Hotărîrea CNPF nr. 36/13 din 26.06.2015 cu privire la modificarea și completarea unor acte normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, și anume:

- Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărîrea CNPF nr.63/6 din 25.12.2007, prevederile căruia au fost ajustate la noile cerințe ale Legii nr. 139-XVI din 21.06.2007, cum ar fi schimbarea termenului de confirmare în funcție de administratori de către CNPF, introducerea cerinței potrivit căreia directorul executiv și/sau contabilul-șef pot fi aleși în calitate de membri ai comisiei de creditare, stabilirea exigențelor față de lichidatorul asociației. De asemenea, au fost simplificate cerințele pentru conducătorii de filiale/reprezentanțe;

- Regulamentul cu privire la eliberarea avizului pentru efectuarea investițiilor în valori mobiliare corporative de către asociațiile de economii și împrumut, aprobat prin Hotărîrea CNPF nr.50/13 din 17.10.2008. În Regulament au fost operate modificări ce țin de data întocmirii situațiilor financiare/raportului specializat, fiind propusă prezentarea raportului întocmit la ultima dată de gestiune (și nu prezentarea unui raport intermediar, veridicitatea datelor din acesta nefiind posibilă de a fi confirmată, și care implică în prezent costuri suplimentare). Totodată au fost excluse anumite temeieri nejustificate de respingere a cererii de eliberare a avizului corespunzător;

- Abrogarea Regulamentului cu privire la modul de evaluare și aprobare a business-planului asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărîrea

CNPF nr.5/6 din 31.01.2008, ținând cont de faptul că prin modificările la Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 din 2012 au fost introduse cerințe și condiții de licențiere a asociațiilor de economii și împrumut, inclusiv modul de întocmire, conținutul precum și cazurile de prezentare a business – planului AEÎ.

Activitatea de reglementare în anul 2015, fiind orientată spre consolidarea sistemului de reglementare și supraveghere a sectorului financiar nebanca, precum și armonizarea cadrului normativ subordonat noii legislații privind supravegherea pieței financiare nebanca cu acquis-ul comunitar, a inclus realizarea următoarelor acțiuni: promovarea proiectului de Lege cu privire la organizațiile de creditare nebanca, proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 122-XVI din 29.05.2008 privind birourile istoriilor de credit, Codul contravențional al Republicii Moldova, Codul penal al Republicii Moldova și Legea nr.548-XIII din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei), proiectului de Lege pentru completarea unor acte legislative (Legea nr. 59-XVI din 28.04.2005 cu privire la leasing și Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare), precum și proiectului de Lege privind unele măsuri de urgentare a lichidării fondurilor de investiții.

2.2. Autorizarea și licențierea participanților profesioniști la piața financiară nebanca

Prin activitatea de autorizare desfășurată pe parcursul anului 2015, CNPF a asigurat îndeplinirea de către solicitanți a condițiilor și cerințelor specifice pieței financiare nebanca, precum și verificarea respectării acestora în procesul de desfășurare a activității.

În conformitate cu prevederile legale și reglementările în domeniu, în perioada de referință activitatea de autorizare, înregistrare și licențiere a vizat:

- înregistrarea în RSVM a emisiunilor de valori mobiliare ale societăților pe acțiuni din Republica Moldova și acordarea autorizațiilor de reorganizare a acestora;

- acordarea, retragerea, suspendarea, reperfectarea licențelor și autorizațiilor participanților profesioniști (*Anexa nr.3*), acordarea autorizațiilor de reorganizare a acestora;

- eliberarea avizelor, în cazurile stabilite de legislație, cu privire la dobândirea participațiilor calificate în capitalul social al participanților profesioniști, cu privire la operarea modificărilor și completărilor în documentele de constituire și în Registrul de stat al persoanelor juridice (înregistrarea de stat a participantului profesionist, precum și a filialelor și reprezentanțelor acestuia) și în alte cazuri;

- înregistrarea ofertelor publice pe piața secundară a valorilor mobiliare;

- confirmarea în funcție a administratorilor asociațiilor de economii și împrumut.

Informația detaliată (sediul, administratorii, telefonul de contact, genul de activitate etc.) privind participanții profesioniști la piața financiară nebanca care dețin licențe este plasată pe pagina-web oficială a CNPF la rubrica „Entități supravegheate”.

Activitatea de înregistrare și autorizare pe piața valorilor mobiliare

Conform prevederilor legislației privind piața valorilor mobiliare, pe parcursul anului 2015 la CNPF au fost înregistrate:

- acțiuni plasate la înființarea a 7 societăți pe acțiuni;
- acțiuni plasate în cadrul a 50 de emisiuni suplimentare;
- autorizații de reorganizare prin fuziune, dezmembrare sau transformare a 17 societăți pe acțiuni (*Anexa nr.4*).

Ca rezultat al examinării cererilor depuse de 13 societăți pe acțiuni în vederea modificării capitalului social, precum și a 10 cereri privind modificarea denumirii, IDNO și adresei juridice a emitenților de valori mobiliare, au fost operate modificări în RSVM. Valorile mobiliare a 26 de societăți pe acțiuni au fost radiate din RSVM.

Pe parcursul anului 2015 pe piața de capital au fost eliberate 39 de licențe și autorizații. În conformitate cu prevederile Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital fiind au fost eliberate 23 de licențe, 12 autorizații de societate de registru, o autorizație de piață reglementată și o autorizație de sistem multilateral de tranzacționare. În datele Registrului de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase pe piața valorilor mobiliare, ținut de CNPF, au fost operate modificări și completări conform tabelului ce urmează:

Tabelul nr. 14. Informație privind modificările și completările în datele Registrului de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase pe piața valorilor mobiliare

Indicatori	2013	2014	2015
Licențe acordate	2	3	39
Licențe reperfectate	3	3	1
Licențe retrase	0	0	4
Licențe excluse	0	0	0
Licențe expirate	2	5	10
Licențe în vigoare la finele anului	46	44	33

Suplimentar menționăm că, în conformitate cu prevederile art.23 alin.(3) din Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital și Regulamentului privind înregistrarea persoanelor calificate în domeniul evaluării acțiunilor în Registrul persoanelor autorizate, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 41/10 din 22.08.2014, în anul 2015 în Registrul persoanelor autorizate a fost înregistrată o persoană autorizată în domeniul evaluării valorilor mobiliare.

Pe parcursul anului 2015 au fost aprobate prospectele a 10 oferte publice de cumpărare pe piața secundară a valorilor mobiliare (*Anexa nr. 5*).

Tipul ofertelor publice pe piața secundară a valorilor mobiliare înregistrate în anii 2013-2015 este prezentat în tabelul ce urmează:

Tabelul nr. 15. Informație privind ofertele publice înregistrate pe piața secundară a valorilor mobiliare

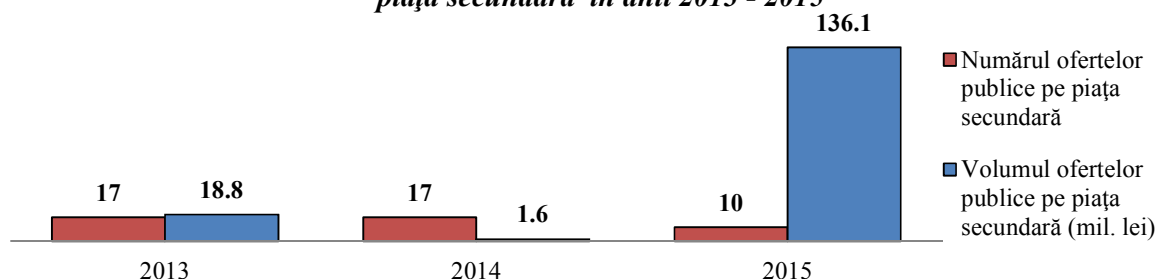
Tipul ofertei publice	2013		2014		2015		2014 față de 2015	
	unități	mii lei	unități	mii lei	unități	mii lei	mii lei	%
Total:	17	18772,3	17	1582,8	10	136121,7	134538,9	8600,0
După criteriul benevol/obligatoriu								
oferte publice benevole	9	13373,6	6	993,7	6	135294,4	134300,7	13515,2
oferte publice obligatorii	8	5398,7	11	589,1	4	827,3	238,2	140,4
După criteriul vânzare / procurare/competitivă								
oferte publice de vânzare	1	0	0	0	0	0		-
oferte publice de procurare	16	18772,3	17	1582,8	10	136121,7	134538,9	8600,0
oferte publice competitive	0	0	0	0	0	0		-

Datele prezentate în tabel pentru anul 2015 includ volumul tranzacțiilor efectuate în rezultatul a 7 oferte publice înregistrate în 2014, dar finalizate în anul 2015, precum și 7 oferte publice înregistrate și finalizate în anul 2015 (*Anexa nr.6*).

În pofida reducerii numărului de oferte publice înregistrate în anul 2015 față de 2014, volumul acestora a înregistrat o majorare substanțială fiind influențat de:

- finalizarea în anul 2015 a 2 oferte publice cu înregistrarea tranzacțiilor respective cu valorile mobiliare emise de S.A. „Gemeni” și S.A. „Banca de Finanțe și comerț” ceea ce constituie 73% din volumul total al tranzacțiilor realizate în anul 2015;
- încetinirea procesului de concentrare a pachetelor de control în societățile pe acțiuni care corespund criteriilor stabilite în art. 2 alin. (2) din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni.

Diagrama nr. 9. Evoluția numărului și volumelor ofertelor publice pe piața secundară în anii 2013 - 2015

Astfel, volumul tranzacțiilor efectuate prin intermediul ofertelor menționate a înregistrat o majorare față de anul 2014 cu 134538,9 mii lei sau de 85 de ori.

Prin intermediul ofertelor publice înregistrate în anul 2015 au fost tranzacționate valorile mobiliare emise de 10 societăți pe acțiuni cu genuri de activitate diverse, prevalând emitenții care activează în domeniul prestării serviciilor.

Activitatea de autorizare pe piața asigurărilor

În condițiile Legii nr.407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări”, pentru a desfășura activitate profesionistă pe piața asigurărilor societățile de asigurare/reasigurare și intermediarii în asigurări vor obține licență de activitate pe termen nelimitat.

La situația din 31.12.2015 licențe pentru a desfășura activitate profesionistă pe piața asigurărilor dețineau 90 de entități, inclusiv 15 companii de asigurări și 75 de brokeri de asigurări și/sau reasigurări.

Conform datelor Registrului de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase, în cadrul activității de autorizare în domeniul asigurărilor au fost operate modificări și completări conform tabelului ce urmează:

Tabelul nr.16. Informație privind modificările și completările în datele Registrului de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase pe piața asigurărilor

Indicatori	2013	2014	2015
Licențe acordate	26	20	19
Licențe reperfectate	158	135	112
Licențe retrase	9	10	4
Licențe considerate nevalabile	3	3	0
Licențe expirate	16	13	10
Entități care dețin licențe la finele anului	91	85	90

În perioada de referință CNPF a acordat 19 licențe pentru activitatea de intermediere în asigurări/reasigurări, a retras licențele în domeniul activității de intermediere în asigurări/reasigurări ale BAR „ARBORA GRUP” S.R.L., BAR „ASTRA” S.R.L., BAR „ABSOLUTASIG” S.R.L., BAR „MCA BROKER” S.R.L. Totodată pe parcursul anului 2015 s-a eliberat un duplicat de licență pentru BAR „ANTIRISC” S.R.L.

În cazurile stabilite de legislație CNPF a eliberat 30 de avize prealabile în condițiile Legii nr.407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări, inclusiv 20 de avize pentru înregistrarea de stat a modificărilor operate în documentele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, 4 avize privind majorarea capitalului social, 1 aviz privind micșorarea capitalului social, 1 aviz pentru reducerea participațiilor calificate în capitalul social al asigurătorului, 1 aviz privind contractarea împrumutului, 1 aviz privind aprobarea statutului Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule, 1 aviz privind desemnarea persoanei, care administrează activitatea de asigurări de viață, 1 aviz privind investirea a mai mult de 15% din capitalul propriu al asigurătorului.

Activitatea de autorizare în sectorul microfinanțării și plasamentelor colective

În conformitate cu prevederile Legii asociațiilor de economii și împrumut nr.139-XVI din 21.06.2007, în perioada anului 2015 CNPF a eliberat 13 avize pentru înregistrarea de stat a statutelor AEÎ în redacție nouă și a modificărilor

operate în statute și 8 avize privind radierea din Registrul de stat al persoanelor juridice în rezultatul lichidării. Totodată, la solicitarea CNPF 72 de asociații de economii și împrumut au fost radiate din Registrul de stat al persoanelor juridice ca rezultat al adoptării din oficiu de către Camera Înregistrării de Stat a deciziilor de radiere în conformitate cu prevederile art. 48 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007. De asemenea, au fost eliberate 3 acorduri privind furnizarea membrilor AEÎ a serviciilor de plată în numele și pe contul societăților de plată licențiate.

La situația din 31.12.2015 dispun de licență pentru desfășurarea activității de AEÎ 299 de entități, dintre care: 236 asociații - licență de categoria A, 61 asociații - licență de categoria B și 2 asociații centrale.

Potrivit datelor din Registrul de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase, în cadrul activității de autorizare a AEÎ au fost operate modificări și completări conform tabelului ce urmează:

Tabelul nr. 17. Activitatea de licențiere în domeniul asociațiilor de economii și împrumut conform Registrului de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Licențe acordate	5 ⁴	6 ⁵	7 ⁶
Licențe reperfectate	42	13	7
Licențe suspendate	3	5	1
Licențe retrase	21	35	7
Licențe expirate	-	-	-
Licențe în vigoare la finele anului	340	305	299

În conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 63/6 din 25.12.2007, CNPF a examinat cererile a 24 AEÎ ce dețin licențe de categoria B și licențe pentru desfășurarea activității asociației centrale și care au obținut confirmarea în funcție a administratorilor conform cerințelor stabilite de legislație.

2.3. Monitorizarea și controlul activității participanților la piața financiară nebancaară

Activitatea de monitorizare și control desfășurată de CNPF are drept scop garantarea protecției investitorilor, aplicarea conformă a legislației, prevenirea abuzurilor și a fraudei, aplicarea măsurilor și sancțiunilor pentru încălcarea legislației, asigurarea stabilității și promovarea încrederii în piața financiară nebancaară. În vederea garantării respectării legislației de către participanții la piața financiară nebancaară, CNPF a desfășurat următoarele activități:

⁴ 5 AEÎ au obținut licență de altă categorie.

⁵ 4 AEÎ au obținut licență de altă categorie iar 2 AEÎ care anterior au deținut licență eliberată de Camera de Licențiere pentru activitatea asociațiilor de economii și împrumut a cetățenilor li s-a acordat licență de categoria A.

⁶ 6 AEÎ au obținut licență de altă categorie și 1 licență de categoria A i-a fost acordată unei AEÎ nou-creată.

- analiza și evaluarea datelor și informațiilor cuprinse în rapoartele entităților supravegheate, prezentate în condițiile legislației;
- efectuarea controalelor și/sau inspecțiilor la sediile participanților profesioniști;
- verificarea respectării condițiilor de licențiere;
- aprobarea și publicarea hotărârilor cu privire la rezultatele controalelor efectuate;
- analiza informațiilor din mass-media sub aspectul informării corecte a investitorilor;
- analiza și soluționarea sesizărilor din partea participanților la piața financiară nebancaară;
- prescrierea măsurilor cu privire la respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative;
- aplicarea procedurii de tragere la răspundere contravențională.

Activitatea de monitorizare și control pe piața valorilor mobiliare

Controlul activității persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital a vizat realizarea principalelor obiective referitoare la respectarea de către titularii de licență/autorizație a prevederilor legislației, în special a celor ce țin de condițiile de licențiere/autorizare, normativul capitalului propriu și al fondului de garanție, aplicarea regulilor interne de activitate, precum și calitatea serviciilor și activităților acordate.

Rezultatele activității de supraveghere din oficiu, efectuate în baza rapoartelor, inclusiv celor financiare, recepționate de CNPF, se prezintă în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.18. Indicatori de rezultate privind supravegherea prin intermediul rapoartelor financiare și a dărilor de seamă specializate

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Dări de seamă anuale	2	2	2
Dări de seamă trimestriale	983	1001	932
Dări de seamă lunare	1469	1454	1439
Dări de seamă zilnice	4788	4587	4569
Dări de seamă unice	85	80	32
Rapoarte financiare	167	168	147
Total dări de seamă:	7494	7292	7121
Atenționări (avertizări) emise pentru a asigura respectarea legislației	23	17	5
Notificări privind corectarea informațiilor prezentate	2	2	2
Aplicarea procedurii contravenționale pentru nerespectarea obligației de raportare	0	2	0

Modificarea esențială a numărului de raportări se datorează următoarelor. În primul rând, pe parcursul anului 2015 s-a schimbat numărul de entități raportoare, care au primit noile licențe și autorizații conform cerințelor Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital. În al doilea rând, din 07.09.2015 entitățile respective prezintă raportări la CNPF în baza unei noi Instrucțiuni cu privire la

raportările persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital, aprobată prin Hotărârea CNPF nr.38/5 din 03.07.2015.

Pe parcursul anului au fost verificate 229 tranzacții cu valori mobiliare în baza documentelor solicitate de la persoanele licențiate și autorizate pe piața de capital, dintre care 174 tranzacții înregistrate în afara pieței reglementate cu acțiunile emise de 21 societăți pe acțiuni și 55 tranzacții efectuate pe piața reglementată cu acțiunile emise de 10 societăți pe acțiuni.

Ca rezultat al verificării au fost constatate anumite încălcări în cadrul tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate cu valorile mobiliare ale 6 emitenți, fiind întreprinse următoarele măsuri:

- avertizarea unei societăți de investiții pentru admiterea încălcărilor la prestarea serviciilor de investiții în cadrul a 4 tranzacții;
- aplicarea a 10 contravenții față de 3 societăți de investiții, o societate de registru, doi clienți persoane fizice și un emitent pentru încălcarea cerințelor stabilite în actele legislative și normative la vânzarea - cumpărarea valorilor mobiliare în cadrul a 15 tranzacții;
- suspendarea dreptului de vot al acțiunilor emise de o societate de investiții, procurate contrar cerințelor legislației în vigoare în cadrul unei tranzacții;
- informarea Centrului Național Anticorupție despre unele aspecte aferente a 10 tranzacții cu acțiunile emise de o companie de asigurări, precum și informarea periodică a Băncii Naționale a Moldovei privind tranzacțiile efectuate cu acțiunile tuturor băncilor comerciale.

Activitatea de monitorizare a emitenților de valori mobiliare

Monitorizarea activității emitenților de valori mobiliare în condițiile stabilite de legislație privind dezvăluirea publică a informației de către societățile pe acțiuni, precum și evenimentele și acțiunile ce afectează activitatea economico-financiară și alte aspecte de dezvăluire a informației, este orientată spre minimizarea riscurilor investitorilor și protecția drepturilor acționarilor prin asigurarea transparenței activității și funcționării în corespundere cu principiile de guvernare corporativă.

Activitățile de monitorizare a emitenților de valori mobiliare, desfășurate de CNPF în limitele competențelor stabilite de legislație, au inclus:

- analiza și evaluarea datelor și informațiilor cuprinse în rapoartele emitenților de valori mobiliare transmise în condițiile legislației cu plasarea acestora pe pagina web oficială a CNPF;
- analiza și monitorizarea respectării legislației privind piața de capital urmare a sesizărilor cu privire la conflictele corporative.

În rezultatul activităților de monitorizare au fost stabilite cazuri de încălcare a legislației în activitatea desfășurată de către emitenții de valori mobiliare, în special în partea ce ține de încălcarea termenului de prezentare a rapoartelor anuale asupra valorilor mobiliare, cerințelor față de dezvăluirea informației și față de accesul acționarilor la documentația societății și alte încălcări, ceea ce a condus la aplicarea unor măsuri și sancțiuni contravenționale, prezentate în tabelul ce urmează:

Tabelul nr. 19. Activitatea de monitorizare a societăților pe acțiuni

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Numărul S.A. obligate să dezvăluie public informația în perioada indicată pentru anul de gestiune anterior	601 (anul 2012)	560 (anul 2013)	592 (anul 2014)
Numărul rapoartelor anuale recepționate	528	496	504
Numărul scrisorilor de atenționare și notificărilor cu privire la corectarea informațiilor cuprinse în rapoartele anuale expediate	160	52	125
Numărul S.A. cărora le-a fost prescrisă de către CNPF prezentarea și publicarea rapoartelor anuale	88	72	69
Numărul S.A. cărora le-au fost blocate conturile bancare pentru neprezentarea rapoartelor anuale	73	64	-
Numărul persoanelor cu funcție de răspundere sancționate contravențional pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare	125	48	31
Sanțiuni contravenționale încasate pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare (mii lei)	142,90	61,00	29,90

Activitatea de monitorizare și control pe piața asigurărilor

Supravegherea activității participanților profesioniști la piața asigurărilor a inclus realizarea activităților referitoare la verificarea respectării prevederilor legislației, în special în partea ce ține de:

- stabilitatea financiară a asigurătorului (coeficientul de lichiditate, marja de solvabilitate minimă și disponibilă, acoperirea rezervelor tehnice și matematice cu active admise);
- modul de constituire a rezervelor tehnice pentru fiecare categorie și clasă de asigurare, pentru care s-au încheiat contracte de asigurare;
- efectuarea plasamentelor în active admise să reprezinte rezervele de asigurare și respectarea normelor de dispersare; activitatea de investire a fondurilor și rezervelor de asigurare;
- limita maximă a răspunderii asigurătorului (reasigurătorului) pentru un risc asigurat sau preluat în reasigurare;
- respectarea normelor legale la avizarea și constatarea pagubelor, stabilirea și plata despăgubirilor de asigurare;
- aplicarea primei de asigurare de bază și valoarea coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă;
- respectarea actelor legislative și normative privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
- modul de activitate a intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări;
- respectarea normelor de prudență și a condițiilor de licențiere;
- modul de administrare și utilizare de către Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule a disponibilităților financiare ale Fondului de compensare.

Supravegherea activității participanților profesioniști la piața asigurărilor a fost efectuată prin intermediul monitorizării și analizei rapoartelor financiare și specializate, prezentate în conformitate cu legislația în vigoare, inclusiv a:

- situațiilor financiare anuale, în forma prevăzută de reglementările contabile (la asiguratorii și brokerii de asigurare/reasigurare), și a evaluărilor actuariale;
- rapoartelor privind activitatea simultană și tranzacțiile efectuate pentru asigurări de viață și asigurări generale;
- situației activelor care acoperă rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă aferente asigurărilor generale și, respectiv, a celor de viață și veniturilor realizate din fructificarea acestor active.

Indicatorii rezultatelor privind supravegherea participanților profesioniști la piața asigurărilor sînt reflectați în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.20. Indicatori de rezultate privind supravegherea participanților profesioniști la piața asigurărilor

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Raport financiar-contabil al societăților de asigurări	32	32	30
Raport statistic nr.1 – asigurare	67	65	60
Raport specializat privind activitatea de bază a asiguratorului	67	65	60
Raport privind rezervele tehnice ale asiguratorului	67	65	60
Raport privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asiguratorului	67	65	60
Raport lunar privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule și asigurarea internațională „Carte Verde”	291	267	281
Raport specializat FMI			120
Raport financiar – contabil și specializat al brokerilor în asigurări	698	400	657
Raport financiar – contabil și specializat al agenților în asigurări			890
Total rapoarte financiare și rapoarte specializate:	1289	959	2218
Numărul prescripțiilor emise persoanelor cu funcții de răspundere privind conformarea cerințelor de raportare	5	4	1
Deschiderea procedurii de remediere financiară	2	-	-

În anul 2015 a crescut numărul de participanți la piața asigurărilor (cu 3 brokerii de asigurare/reasigurare și 193 agenți de asigurare (persoane juridice), astfel au fost prezentate cu 1259 rapoarte mai multe față de anul 2014.

Activitățile de control realizate la sediul participanților profesioniști la piața asigurărilor au constatat un șir de încălcări ale legislației ce au condus la aplicarea unor măsuri și sancțiuni contravenționale, prezentate în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.21. Indicatori de rezultate privind supravegherea participanților la piața asigurărilor

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Numărul controalelor complexe	4	8	6
Numărul controalelor tematicе/inopinate	77	78	64
Numărul deciziilor aprobate	37	18	26
Retragerea licenței	5	2	1*
Numărul prescripțiilor cu privire la respectarea legislației	37	30	21
Materiale remise spre examinare organelor de ocrotire a normelor de drept	5	12	15
Sancțiuni aplicate și încasate la bugetul de stat (mii lei)	160,0	317,0	434,6
Suspendarea operațiunilor la conturile de decontare/depozit	-	2	1

Numărul deciziilor cu privire la aplicarea sancțiunilor contravenționale	31	44	17
--	----	----	----

*În baza materialelor controlului efectuat la o companie de asigurări a fost adoptată decizia în baza căreia a fost retrasă licența pentru desfășurarea activității în domeniul asigurărilor pentru 2 clase de asigurări.

În anul 2015 CNPF a efectuat 70 de controale complexe, tematice, inspecții în teren și analize din oficiu privind verificarea activității desfășurate de către participanții la piața asigurărilor. Materialele controalelor efectuate la 13 entități au fost remise organelor de ocrotire a normelor de drept pentru examinare și luare de atitudine conform competenței.

Activitatea de monitorizare și control în sectorul microfinanțării

Monitorizarea activității asociațiilor de economii și împrumut și a organizațiilor de microfinanțare are drept scop principal conformarea entităților cu prevederile legislației, prevenirea abuzurilor și fraudelor în raporturile dintre entități și beneficiarii de servicii.

Un instrument important utilizat în procesul de supraveghere a asociațiilor de economii și împrumut sînt rapoartele financiare anuale și specializate recepționate de către CNPF prin intermediul Sistemului de Management Informațional (SMI). Datele raportate și sancțiunile aplicate se prezintă în tabelul ce urmează:

Tabelul nr. 22. Indicatori de rezultate privind monitorizarea asociațiilor de economii și împrumut

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Rapoarte financiare anuale	329	304	296
Rapoarte specializate trimestriale	1035	942	897
Rapoarte specializate lunare	558	514	514
Total rapoarte financiare și specializate:	1922	1760	1707
Avertismente/atenționări privind conformarea cerințelor legislației, inclusiv respectarea normelor de prudență financiară și corectarea informațiilor prezentate	148	161	72
Suspendarea operațiunilor la conturile de decontare	4	19	5
Numărul prescripțiilor privind conformarea cerințelor legislației, inclusiv obligației de raportare	39	40	13
Numărul deciziilor de tragere la răspundere contravențională	21	13	27
Suma sancțiunilor contravenționale încasate (mii lei)	29,0	17,3	18,7

În rezultatul politicilor de asigurare a respectării prevederilor legislației și protecției drepturilor legale ale membrilor AEÎ au fost emise 72 de avertismente, care sînt în descreștere cu aproximativ 55 % față de anul precedent. Similar s-a înregistrat și o diminuare a numărului de sancțiuni precum suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale AEÎ (scădere de aproximativ 4 ori). Numărul prescripțiilor emise privind conformarea cerințelor legislației, inclusiv obligației de raportare, înregistrează de asemenea o scădere de aproximativ 3 ori față de indicatorul anului precedent.

În anul 2015 CNPF a efectuat 17 controale privind verificarea activității desfășurate de asociațiile de economii și împrumut. Ca rezultat, CNPF a remis

Procuraturii Generale materialele controlului la 1 AEÎ privind verificarea atragerii depunerilor de economii, cazul aflându-se în cadrul unui proces penal, și Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor materialele controlului la 3 AEÎ privind tranzacțiile neraportate conform legislației cu privire la combaterea spălării banilor și finanțării terorismului pentru luare de atitudine conform competenței. Activitățile de supraveghere la sediul asociațiilor de economii și împrumut au stabilit abateri de la prevederile legislației, inclusiv nerespectarea normelor de prudență financiară, modului de desfășurare a adunărilor generale ale membrilor asociației și de desemnare a administratorilor, cerințelor de raportare financiară și alte încălcări ce au condus la aplicarea unui șir de măsuri și sancțiuni contravenționale, prezentate în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.23. Indicatori de rezultate privind supravegherea asociațiilor de economii și împrumut

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Numărul controalelor complexe	6	7	16
Numărul controalelor tematice	18	19	1
Numărul deciziilor aprobate	26 ⁶	26 ⁷	18 ⁸
Retragerea licenței	6	1	-
Suspendarea licenței	3	2	1
Numărul avertizărilor/atenționărilor față de administratori	10	17	5
Numărul prescripțiilor cu privire la înlăturarea încălcărilor legislației	19	20	13
Numărul deciziilor de tragere la răspundere contravențională	25	26	21
Suma sancțiunilor contravenționale încasate (mii lei)	9,35	10,9	14,65
Materiale remise organelor de ocrotire a normelor de drept	3	3	4
Numărul de suspendări ale operațiunilor la conturile bancare	0	0	0

În cadrul procesului de monitorizare a realizării deciziilor cu privire la rezultatele controalelor efectuate în anul 2015, s-a constatat că 15 decizii au fost executate integral, iar 3 decizii au fost executate parțial și urmează a fi monitorizate și executate pe parcursul anului 2016.

2.4. Protecția drepturilor participanților la piața financiară nebanară

Pe parcursul anului 2015 CNPF a continuat realizarea acțiunilor ce țin de modificarea și completarea cadrului legislativ și normativ privind piața financiară nebanară pentru alinierea acestuia la standardele europene și internaționale. Pe parcursul anului au fost elaborate și aprobate 11 regulamente subordonate Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital avînd ca obiectiv asigurarea cadrului normativ necesar dezvoltării pieței de capital și implementării unui mecanism adecvat de protecție a drepturilor și intereselor investitorilor și consumatorilor de servicii financiare.

⁶ 3 decizii au fost aprobate ca rezultat al controalelor efectuate la finele anului 2012;

⁷ 1 decizie a fost aprobată ca rezultat al controlului efectuat la finele anului 2013;

⁸ 1 decizie a fost aprobată ca rezultat al controlului efectuat la finele anului 2014;

Urmare a aprobării de către Delegația UE în Republica Moldova a proiectului Twinning de asistență pentru dezvoltarea și consolidarea capacităților operaționale și instituționale ale CNPF în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale, din 01.09.2015 CNPF a început implementarea proiectului. În cadrul proiectului Twinning au fost desfășurate 7 misiuni de experți de la Autoritatea de Supraveghere Financiară din Polonia (KNF) cu tematica ce ține de consolidarea capacităților CNPF în domeniul abuzului de piață, manipulării și utilizării abuzive a informației privilegiate.

În cadrul acestor misiuni a fost organizat un atelier de lucru cu participanții profesioniști ai pieței de capital care au fost instruiți în domeniul prevenirii și combaterii abuzului de piață pe piața de capital. În timpul atelierului de lucru experții au prezentat aspecte practice legate de informațiile privilegiate, manipularea pieței și abuzul de piață din perspectiva normelor relevante ale UE.

De asemenea, misiunile de experți au avut drept scop furnizarea informațiilor practice pentru angajații CNPF cu privire la activitățile care implică potențial risc de fraude, abuzuri și manipulări pe piața de capital și metodele care trebuie aplicate pentru a le depista, ca ulterior riscurile potențiale să poată fi reduse și să poată fi asigurată protecția consumatorilor.

În procesul de asigurare a protecției drepturilor consumatorilor de servicii financiare a fost verificată respectarea prevederilor Regulamentului cu privire la modalitatea de examinare a petițiilor de către participanții profesioniști la piața financiară nebancaară, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 38/14 din 28.09.2012, care stabilește modalitatea de prezentare, înregistrare și examinare a petițiilor parvenite din partea persoanelor fizice și/sau juridice în adresa participanților profesioniști la piața financiară nebancaară, inclusiv prezentarea consumatorului a informației privind rezultatele examinării petiției.

În acest context, de către CNPF au fost examinate 925 petiții dintre care 94 în domeniul valorilor mobiliare, 37 în domeniul asociațiilor de economii și împrumut și organizațiilor de microfinanțare și 794 în domeniul asigurărilor.

Suplimentar, CNPF a realizat controale/ inspecții privind respectarea legislației, inclusiv în domeniul protecției consumatorului, la 20 participanți ai pieței asigurărilor, la 17 asociații de economii și împrumut și la un birou al istoriilor de credit.

La capitolul protecției consumatorului de servicii financiare nebancaare, care constituie o direcție de activitate primordială a CNPF, acțiunile au fost orientate spre asigurarea transparenței informației și ridicarea culturii financiare a populației, aceasta servind drept bază pentru încurajarea investițiilor și impulsivitatea dezvoltării pieței financiare în ansamblu.

Responsabilitatea CNPF vizează asigurarea accesului la sistemele de comunicații, desfășurarea măsurilor de informare și educare financiară a publicului, supravegherea respectării legislației, dezvoltarea reglementărilor conform celor mai bune practici de protecție a consumatorului, precum și cooperarea eficientă cu autoritățile publice, structurile neguvernamentale și cu participanții la piața financiară nebancaară în scopul asigurării unui nivel înalt de

protecție a drepturilor și intereselor consumatorului de servicii financiare nebancale.

Pe parcursul anului 2015 CNPF, de comun cu Banca Națională a Moldovei, Ministerul Educației și alte instituții interesate, a participat la ședințele grupului de lucru privind elaborarea Strategiei Naționale de Educație Financiară. Strategia are drept scop promovarea pe termen lung a viziunii privind asigurarea unei creșteri durabile a bunăstării și a stabilității financiare a populației Republicii Moldova prin sporirea nivelului de educație financiară.

Astfel, în perioada 9-13 martie 2015 reprezentanții CNPF au participat la Săptămîna Internațională a Educației Financiare care a vizat promovarea educației financiare în rîndul copiilor și adolescenților cu scopul asigurării accesului acestora la serviciile financiare. CNPF a avut un șir de întîlniri cu tinerii din liceele teoretice „Spiru Haret”, „Mihailo Kotiubinskii”, „Mircea Eliade” și Colegiul Financiar Bancar.

De asemenea, a fost organizată întîlnirea adolescenților cu reprezentanții companiei de asigurări „Grawe Carat Asigurări” S.A., cu experții companiilor de brokeraj în domeniul valorilor mobiliare „Juventus - DS” și „Broker - M - D”, precum și cu reprezentanții organizației de microfinanțare „Prime Capital”, care au venit la liceeni spre a-i familiariza cu specificul activității instituțiilor pe care le reprezintă și a le povesti despre locul și rolul acestora pe piața financiară nebancale.

Reprezentanții CNPF au participat la 23 emisiuni TV și radio dedicate informării publicului larg privind activitatea CNPF și a participanților pieței financiare nebancale. Pe parcursul anului 2015 au fost elaborate și plasate pe pagina oficială a CNPF, precum și în ziarul Capital Market peste 57 comunicate de presă, ce vizează activitatea CNPF și evenimentele de pe piața financiară nebancale. Totodată, au fost organizate și desfășurate 4 conferințe de presă ce țin de: Riscul Republicii Moldova de a pierde statutul de membru în Sistemul Internațional de Asigurare Carte Verde; Metodologia de calcul al primelor de asigurare obligatorie de răscumpărare civilă auto; Prezentarea raportului privind activitatea CNPF, funcționarea pieței financiare nebancale în anul 2014 și lansarea proiectului Twinning finanțat de UE.

Fluxul de documente recepționate de CNPF pe parcursul anului 2015 a înregistrat o creștere față de perioada precedentă de gestiune. Structura fluxului documentelor recepționate se prezintă în tabelul ce urmează:

Tabelul nr. 24. Structura fluxului de documente recepționate de CNPF

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Raportări ale participanților pieței financiare nebancale	6850	6582	6519
Alte documente și adresări recepționate de la participanții pieței financiare nebancale	7833	7019	6957
Petiții (cereri) parvenite de la persoane fizice	815	492	922
Documente și adresări ale autorităților publice	485	496	438
Documente și adresări ale organelor judiciare	618	607	553
Alte documente	1343	1390	1334
Total:	17944	16586	16723

Pe domenii de activitate a CNPF, comparativ cu anii 2013 și 2014, petițiile se structurează după cum urmează:

Tabelul nr. 25. Structura petițiilor recepționate

Indicatori	Perioada de activitate		
	2013	2014	2015
Petiții cu privire la asigurarea drepturilor acționarilor și supravegherea respectării legislației de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare	131	144	91
Petiții cu privire la desfășurarea procedurii de lichidare a fondurilor de investiții, la activitatea companiilor de administrare fiduciară, a asociațiilor de economii și împrumut și organizațiilor de microfinanțare	63	64	37
Petiții de la beneficiarii serviciilor de asigurare	621	284	794

În anul 2015 a fost înregistrată corespondență de ieșire în număr de 6662 de documente, cifra fiind în creștere față de anul 2014 (4646 de documente).

2.5. Activitatea juridică

Pe parcursul anului 2015 activitatea juridică a CNPF a asigurat continuitatea procesului de implementare a măsurilor aferente protecției drepturilor și intereselor legale ale consumatorilor de servicii pe piața financiară nebanară și nemijlocit a investitorilor, precum și ridicarea nivelului standardelor și metodelor de reglementare și supraveghere a activității participanților la piața financiară nebanară întru asigurarea stabilității și eficienței acesteia, prin realizarea următoarelor activități:

Asigurarea asistenței juridice

În vederea realizării atribuțiilor funcționale ale CNPF, în perioada de referință a fost asigurată asistența juridică la elaborarea, modificarea și completarea cadrului de reglementare în domeniul financiar nebanar, inclusiv prin efectuarea expertizei juridice a proiectelor ordinelor, hotărârilor, ordonanțelor, înscrierilor protocolare, acordurilor de colaborare la nivel național și internațional și actelor normative elaborate de CNPF, ulterior remise spre avizare. În cadrul activității de supraveghere și control a fost acordată asistență juridică la aplicarea măsurilor de rigoare prevăzute de legislația pieței financiare nebanare, inclusiv la asigurarea procedurii de tragere la răspundere contravențională. De asemenea, prin identificarea problemelor/carențelor pe parcursul activității CNPF, precum și înaintarea soluțiilor/recomandărilor, asistența juridică acordată a contribuit și la armonizarea cadrului legal și de reglementare în domeniile de activitate ale CNPF.

Reprezentarea juridică a intereselor CNPF

În ceea ce privește activitatea de reprezentare în fața instanțelor de judecată, pe parcursul anului 2015 CNPF, reieșind din competențele sale legale, a participat în circa 100 procese judiciare, având calitatea de: reclamant – 13 cauze; pârît – 41

cauze; intervenient – 19 cauze; autoritate publică pentru a depune concluzii – 2 cauze; agent constator – 25 cauze.

Obiectul litigiilor în care a fost antrenată CNPF în această perioadă se referă la:

1. Acțiuni în anulare:

- a unor acte administrative emise de către CNPF, prin care s-a dispus retragerea licenței pentru desfășurarea activității profesioniste pe piața financiară nebancaară (de ex: Hotărîrea CNPF 50/1 din 30.11.2012 cu privire la retragerea licenței pentru desfășurarea activității profesioniste pe piața valorilor mobiliare desfășurată anterior de către AÎ „Comitent” S.A. – prin Decizia Curții de Apel Chișinău (definitivă și irevocabilă) din 10.11.2015 a fost admisă acțiunea CNPF și numit lichidatorul genului de activitate);

- a actelor administrative cu caracter individual (de ex: hotărîrile CNPF nr. 12/1 din 10.03.2015 cu privire la retragerea licenței CF „BV Fiduciar Invest”, nr.12/2 din 10.03.2015 cu privire la retragerea licenței CF „Econ Renaștere”, nr.12/3 din 10.03.2015 cu privire la retragerea licenței Companiei Fiduciare a Feroviarilor, Ordonanța CNPF nr. 55/1-O din 13.11.2014 cu privire la unele măsuri privind formularele de certificate de asigurare „Carte Verde”, prin care s-a interzis asigurătorilor licențiați pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto internă și externă să elibereze și să utilizeze formularele certificatului de asigurare “Carte Verde” aprobat prin decizia Consiliului de administrație al Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din 03.10.2014 și care urmau a fi puse în circulație începînd cu 15.11.2014 conform deciziei Consiliului de administrație al Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din 27.10.2014; cazul CIA „ASITO” S.A. privind contestarea Hotărîrii CNPF nr. 31/13 din 06.06.2014 cu privire la rezultatele controlului tematic privind respectarea de către CIA „ASITO” S.A. a legislației la formarea rezervelor de asigurare și menținerea nivelului marjelor de solvabilitate și coeficientul de lichiditate; 8 cauze civile la acțiunea companiilor de asigurări inclusiv Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule, obiectul fiind suspendarea/anularea/retragerea licențelor eliberate urmare a adoptării hotărîrilor CNPF nr.44/8 și nr.44/7 din 05.09.2014 privind reperfectarea licenței SAR „Moldcargo” și C.A. „Moldova-Astrovaz”, cu încasarea prejudiciului de la CNPF, examinate, la fel, pozitiv de către instanța de judecată etc.);

- acțiuni ce vizează anularea actelor de modificare/aprobare/abrogare a unor acte normative (de ex: acțiunea în anularea Hotărîrii CNPF nr. 26/10 din 13.06.2013 cu privire la primele de asigurare auto de răspundere civilă soldată cu respingerea acțiunii de către instanța de judecată; acțiunea la cererea Uniunii Asigurătorilor din Republica Moldova în anularea Hotărîrii CNPF nr. 13/2 din 03.04.2008 cu privire la aprobarea regulamentului privind aplicarea sistemului bonus-malus”; acțiunea înaintată în instanța de judecată la cererea CA „Moldasig” privind anularea Hotărîrii CNPF nr. 50/8 din 30.11.2012 cu privire la procesarea electronică a documentelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, cu încasarea prejudiciului de la CNPF, soldată pozitiv pentru CNPF;

2. Nerespectarea drepturilor acționarilor aferente modului de convocare și desfășurare a adunărilor generale ale acționarilor, inclusiv procesele de anulare a hotărârilor adunării generale a acționarilor, adoptate cu încălcarea legislației (de ex: acțiunea CNPF în anulare a hotărârilor adunării generale a acționarilor CIA „ASITO”S.A. din 01.06.2012 - prin decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 16.09.2015, cererea CNPF a fost admisă);

3. Invaliditatea tranzacțiilor cu valorile mobiliare pe piața valorilor mobiliare (de ex. acțiunea CNPF privind recunoașterea nulă a tranzacțiilor cu valorile emise de către S.A. „Baza de transport nr. 9” – acțiune admisă de către instanța de judecată definitiv și irevocabil);

4. Decizii privind aplicarea sancțiunilor contravenționale, precum și măsurile de asigurare a executării acestora. În mare parte procesele contravenționale sînt intentate urmare a nerespectării de către participanții pieței financiare nebankare a termenelor de prezentare a rapoartelor financiare în conformitate cu actele normative ale CNPF, precum și a neprezentării informației solicitate de către CNPF (de ex. în cazul CIA „ASITO”S.A. a fost inițiată procedura contravențională, întocmite cinci procese contravenționale și aplicată sancțiune contravențională pe persoanele cu funcții de răspundere) – contestațiile contraveniențelor asupra deciziilor de aplicare a sancțiunilor contravenționale au fost respinse de către instanța de judecată și menținute în vigoare deciziile CNPF;

5. Alte procese în care a fost antrenată CNPF (de ex: aferente legislației muncii și protecției sociale (contestarea prescripției Casei Naționale de Asigurări Sociale privind incorectitudinea calculării indemnizațiilor pentru îngrijirea copilului bolnav); aferente inițierii și participării la examinarea cazurilor de insolvență (CA „Euroasig Grup”, AEÎ „Mereni”, AEÎ „Ghecial Sistem”).

Pe parcursul anului 2015, ca rezultat al examinării dosarelor judiciare în care CNPF a fost parte, s-au finalizat 38 cauze, din care: cu câștig de cauză - 33 procese, în 6 cazuri deciziile au fost emise fără a atinge în mod direct interesele CNPF și 5 hotărâri au fost emise în defavoarea CNPF.

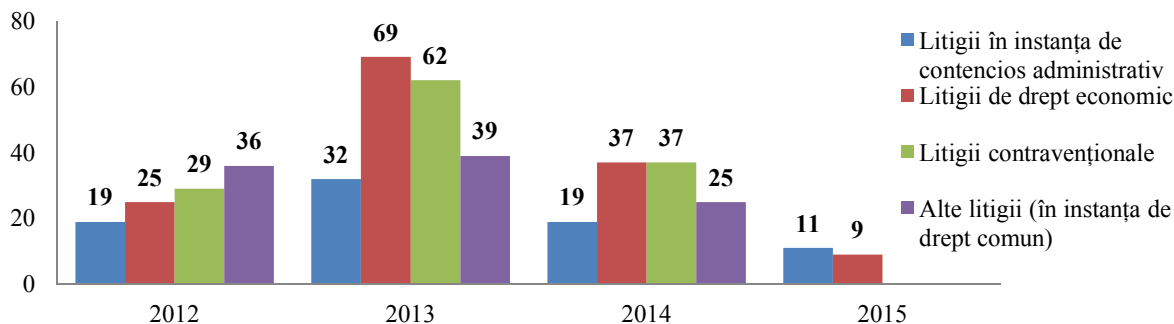
Tabelul nr. 26. Soluțiile instanțelor judecătorești în procesele în care CNPF a fost parte

Indicatori	Perioada de activitate			
	2012	2013	2014	2015
Acțiuni înaintate de CNPF, respinse	1	1	2	1
Acțiuni înaintate de CNPF, admise	5	2	4	7
Acțiuni către CNPF, respinse*	15	15	31	35
Acțiuni către CNPF, admise*	2	3	4	5

*În acțiunile înaintate către CNPF se includ și contestațiile asupra deciziilor în procedură contravențională

În urma participării CNPF în procesele de judecată, ale căror obiect de examinare au constituit actele CNPF, în majoritatea cazurilor, acestea au fost apreciate ca fiind temeinice și legale, iar pretențiile formulate de către persoanele ce au intentat procesul au fost respinse.

Diagrama nr.10. Dinamica litigiilor de judecată în care a fost antrenată CNPF în perioada 2012-2015

Răspunderea contravențională pentru încălcările pe piața financiară nebancaară

În cadrul exercitării atribuțiilor de supraveghere pe piața financiară nebancaară, s-a constatat o reducere a numărului de contravenții depistate pe parcursul anului 2015 în raport cu anul 2014.

Referitor la factorii care au dus la scăderea numărului de sancțiuni contravenționale aplicate în anul 2015, putem evidenția următorii:

- 1) disciplinarea participanților la piața financiară nebancaară și neadmiterea repetată a încălcărilor pentru care au fost sancționați în anii precedenți;
- 2) reducerea numărului participanților pieței financiare nebancaare în rezultatul dizolvării, reorganizării, intentării proceselor de insolvență și necesității conformării acestora cerințelor Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital;
- 3) scăderea activității pe piața de capital ca rezultat al perioadei de tranziție în urma căreia se creează și se dezvoltă o nouă infrastructură a pieței de capital conformă directivelor Uniunii Europene din domeniul valorilor mobiliare și se elimină diferențele esențiale dintre piața autohtonă și cea comunitară.

În contextul celor expuse se observă o scădere a numărului contravențiilor constatate pe segmentul valorilor mobiliare – pieței de capital, în același timp se evidențiază o creștere a contravențiilor depistate pe segmentul de microfinanțare.

Analiza informației privind contravențiile pe anul 2015 relevă că circa 15% din toate încălcările depistate pe piața financiară nebancaară au fost constatate în rezultatul controalelor.

Aproximativ 50% din toate amenzile aplicate rămân a fi contravențiile comise prin neprezentarea, prezentarea tardivă, incompletă sau eronată de către participanții la piața financiară nebancaară a rapoartelor stabilite de legislație.

De asemenea, se evidențiază o majorare a cazurilor de neprezentare, prezentare tardivă, incompletă sau refuz de a prezenta informația solicitată de CNPF de către participanții profesioniști la piața financiară nebancaară. În acest sens au fost aplicate circa 10% din sancțiunile contravenționale.

Crearea unui cadru clar și coerent de sancționare a încălcărilor legislației în domeniul pieței financiare nebancaare determină responsabilizarea tuturor participanților și conduce la creșterea siguranței, a ordinii și a transparenței pe piața

financiară nebanară și implicit la reducerea numărului de încălcări admise, diminuându-se prejudiciile provocate de acestea.

În perioada de referință pe piața financiară nebanară s-au constatat 135 fapte care întrunesc elementele constitutive ale contravențiilor, fiind întocmite 134 procese-verbale cu privire la contravenții, suma amenzilor aplicate fiind de 233500 lei (*Anexa nr.7*)⁸.

Pe parcursul anului 2015 au fost expediate spre executare silită în adresa executorilor judecătorești 3 procese-verbale cu privire la contravenție, în vederea recuperării sumelor debitoare provenite din amenzile aplicate în cadrul procedurii contravenționale. La moment 4 procese-verbale cu privire la contravenție au fost contestate și se află în examinare în cadrul instanțelor de judecată. În rest, amenzile aplicate au fost achitate benevol de către persoanele sancționate.

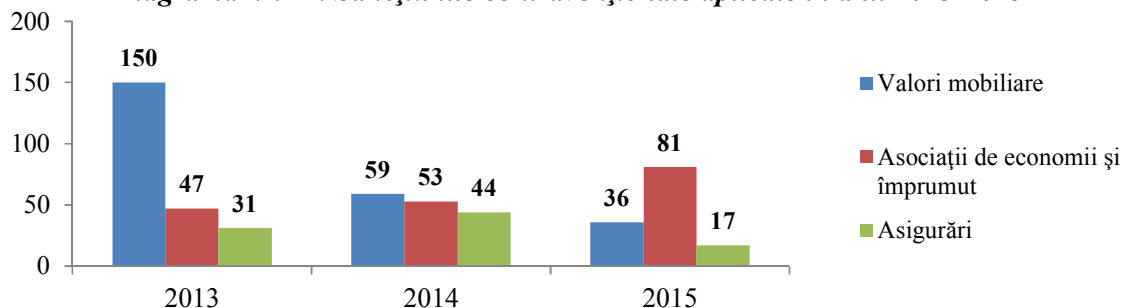
Contravențiile constatate pe piața financiară nebanară și măsurile aplicate se prezintă în tabelul ce urmează:

Tabelul nr. 27. Informația privind sancțiunile contravenționale aplicate în anul 2015

Domeniul (Subdiviziunile de profil)	Nr. proceselor-verbale întocmite	Suma amenzilor aplicate, mii lei	Procese - verbale executate		Procese verbale neexecutate		Motivul neexecutării				
			Nr.	Suma, mii lei	Nr.	Suma, mii lei	Expediate spre executare silită Executorilor Judecătorești		Încetat procesul contravențional	Contestate (pe rol în instanțele de judecată)	
							Nr.	Suma, mii lei		Nr.	Nr.
Valori mobiliare (DGSVM, DME, RT Balti, RT Comrat)	36	82000	33	41000	3	7600	1	2600	1	1	5000
Asociații de economii și împrumut(D GPCM)	81	105300	81	55150	-	-	-	-	-	-	-
Asigurări (DGSA)	17	46200	12	19600	5	15600	2	7000	-	3	8600
Total	134	233500	126	*115750	8	23200	3	9600	1	4	13600

*conform art. 34 alin.(3) din Codul Contravențional al Republicii Moldova, contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în termen de cel mult 72 de ore din momentul stabilirii ei. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

Diagrama nr. 11. Sancțiunile contravenționale aplicate în anii 2013-2015

⁸în conformitate cu art. 444 din Codul Contravențional al Republicii Moldova, în cazul pluralității de contravenții săvârșite de aceeași persoană, constatate în același timp de același agent, a căror soluționare ține de competența aceluiași organ, se încheie un singur proces-verbal.

Colaborarea cu organele de ocrotire a normelor de drept

În vederea realizării obiectivelor și atribuțiilor funcționale ale CNPF, pe parcursul anului 2015 au fost valorificate oportunitățile oferite de colaborare cu organele de ocrotire a normelor de drept.

Colaborarea cu organele de ocrotire a normelor de drept și de justiție a implicat înaintarea materialelor aferente supravegherii pieței financiare nebancale pentru examinare după competență, inclusiv: CNA – 2 sesizări, organelor Procuraturii - 10 sesizări, Ministerului Afacerilor Interne - 7 sesizări, Ministerului Justiției - 7 sesizări, Consiliului Superior al Magistraturii – sesizări, Inspectoratului Fiscal de Stat – 2 sesizări.

De asemenea, în vederea protejării drepturilor și intereselor investitorilor a fost acordată o importanță deosebită examinării și soluționării petițiilor și sesizărilor primite de la investitori și consumatorii de servicii financiare nebancale, în scopul identificării problemelor cu care cel mai frecvent se confruntă aceștia și asigurării întreprinderii măsurilor necesare pentru diminuarea unor asemenea probleme în viitor. Totodată, pe parcursul anului au fost oferite consultații juridice petiționarilor cu privire la modul de aplicare a legislației aferente pieței financiare nebancale în anumite situații practice.

Principalele obiective în dezvoltarea cadrului de cooperare cu consumatorii de produse și servicii financiare nebancale și alte părți interesate rămân a fi și în continuare promovarea practicii de aplicare uniformă a legislației pe piața financiară nebancale prin perfecționarea formelor și metodelor de acordare a asistenței juridice, asigurarea calității asistenței juridice, precum și sporirea calității reprezentării CNPF în relațiile cu alte autorități publice, participanții pieței, organele de ocrotire a normelor de drept, alte persoane juridice și fizice, inclusiv prin consolidarea și extinderea relațiilor de colaborare cu acestea, promovarea educației și culturii juridice a populației.

2.6. Atestarea specialiștilor pieței financiare nebancale

Procedura de atestare a specialiștilor și auditorilor participanților profesioniști la piața financiară nebancale este stabilită conform prevederilor Regulamentului cu privire la atestarea specialiștilor participanților profesioniști la piața financiară nebancale, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.44/5 din 18.09.2008, și, respectiv, Regulamentului privind cerințele de certificare a auditorilor participanților profesioniști la piața financiară nebancale, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.36/12 din 23.07.2009. Componenta comisiilor de atestare a specialiștilor participanților profesioniști la piața financiară nebancale a fost aprobată prin Hotărârea CNPF nr.38/14 din 08.08.2013.

În conformitate cu prevederile regulamentelor susmenționate, în anul 2015 au fost atestați 43 de specialiști ai participanților la piața financiară nebancale.

Informația privind atestarea specialiștilor și auditorilor participanților profesioniști la piața financiară nebancale se prezintă în *Tabelul nr. 28*.

Tabelul nr. 28. Informație privind atestarea specialiștilor participanților profesioniști la piața financiară nebancaară

Indicatori	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare la 31.12.2014	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de calificare pe parcursul anului 2015	Numărul specialiștilor cărora le-au fost anulate certificatele de calificare pe parcursul anului 2015	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare la 31.12.2015
Specialiști atestați, total din care:	1803	43	-	1846
Specialiști atestați în domeniul pieței valorilor mobiliare	374	6	-	380
Specialiști atestați în domeniul asociațiilor de economii și împrumut	1375	29	-	1404
Specialiști atestați în domeniul asigurărilor (actuari)	7	1	-	8
Specialiști atestați în domeniul auditului participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare	25	-	-	25
Specialiști atestați în domeniul auditului asociațiilor de economii și împrumut	5	6	-	11
Specialiști atestați în domeniul auditului asigurărilor	17	1	-	18

2.7. Stabilitatea financiară

CNPF, în calitate de autoritate de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebancaare, contribuie la promovarea și menținerea stabilității financiare. Acest lucru se datorează faptului deja dovedit că sistemul financiar este piatra de temelie a unei economii moderne și, în mod extensiv, afectează dezvoltarea generală a economiei. Lecțiile învățate din diverse crize financiare anterioare au condus la un accent sporit asupra procesului de reglementare și supraveghere a acestui sector și la concentrarea atenției nu numai la o mai bună performanță a instituțiilor financiare individuale, ci, de asemenea, la promovarea stabilității financiare a piețelor în ansamblu, la sporirea gradului de coordonare a acțiunilor între regulatori la nivel național și internațional, precum și la consolidarea standardelor de reglementare și supraveghere în conformitate cu cele mai bune practici internaționale.

În pofida faptului că în anul 2015 a fost înregistrată o încetinire a dezvoltării sectoarelor pieței financiare nebancaare, asigurarea stabilității acestora pe termen mediu constituie unul din obiectivele cheie ale CNPF. Pentru atingerea acestui obiectiv CNPF își propune realizarea unui șir de acțiuni care vor include consolidarea și dezvoltarea cadrului legislativ și normativ, extinderea gamei de produse financiare și dezvoltarea unor instrumente investiționale noi, educarea și protecția consumatorilor, sprijinirea reformelor financiare și creșterea eficacității de supraveghere și reglementare a pieței.

În acest context, CNPF a participat la ședințele CNSF, în cadrul cărora au fost puse în discuție subiecte referitoare la situația problematică din sectorul bancar, situația privind suspendarea Republicii Moldova din Sistemul Internațional Carte

Verde, evoluția pieței asigurărilor, precum și asigurarea stabilității sistemului financiar al Republicii Moldova și prevenirea riscurilor sistemice.

În baza recomandărilor FMI, pe parcursul anului 2015 CNPF a continuat generalizarea indicatorilor de soliditate financiară, fiind elaborat Raportul asupra stabilității financiare care reprezintă un instrument important în procesul de evaluare a situației pieței financiare nebankare, stabilității financiare și a măsurilor de minimizare a riscurilor sistemice.

2.8. Activitatea de cooperare instituțională internă

Pe parcursul perioadei de referință, CNPF a desfășurat activități de coordonare și colaborare cu alte instituții și autorități publice din Republica Moldova, în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale specifice de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebankare, după cum urmează:

- ✓ CNPF a luat parte la activitățile CNSF, creat în baza Memorandumului de înțelegere între Guvernul RM, BNM, CNPF, Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului RM și Fondul de garantare a depozitelor privind menținerea stabilității financiare;
- ✓ CNPF a prezentat BNM informații privind tranzacțiile cu acțiunile băncilor și alte informații și date statistice, în conformitate cu Acordul de colaborare încheiat între BNM și CNPF;
- ✓ CNPF a prezentat periodic Ministerului Economiei rapoartele privind activitatea de licențiere și informația privind înregistrarea emisiunilor de valori mobiliare pe piața primară și tranzacțiile cu valori mobiliare corporative;
- ✓ CNPF a prezentat Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și Ministerului Economiei informația privind executarea Planului de acțiuni aferent Acordului de Asociere RM-UE și Acordului ZLSAC privind piața financiară nebankară;
- ✓ CNPF, în colaborare cu autoritățile publice centrale și alte autorități de interes public, a prezentat spre consultare și avizare proiecte de acte legislative și normative, precum și a examinat un șir de proiecte de acte legislative și normative parvenite în adresa CNPF, formulând propuneri de modificare și completare a inițiativelor de reglementare promovate.

2.9. Activitatea de cooperare internațională

Conformarea legislației naționale cu privire la reglementarea și supravegherea pieței financiare nebankare la acquis-ul comunitar și la cele mai recente tendințe internaționale a fost unul dintre cele mai importante obiective în activitatea CNPF. În vederea realizării acestui obiectiv a fost necesar de o implicare activă și de o comunicare constantă cu organizațiile internaționale în domeniul asigurărilor, valorilor mobiliare și microfinanțării, inclusiv prin intermediul efectuării unor vizite de studiu la autoritățile similare din spațiul european pentru preluarea celor mai bune practici în implementarea inițiativelor de reglementare și supraveghere ale CNPF.

Cooperarea cu Instituțiile Financiare Internaționale

Cooperarea efectivă și relațiile cu instituțiile financiare internaționale au contribuit la realizarea obiectivelor CNPF de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebankare.

Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială

Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială continuă să fie principalii parteneri de dezvoltare ai CNPF în domeniul dezvoltării instituționale a CNPF și consolidării capacităților de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebankare din Republica Moldova.

Astfel, pe parcursul anului 2015 CNPF a continuat dialogul cu donatorii menționați în implementarea recomandărilor formulate în cadrul programului BM și FMI de evaluare a sectorului financiar în cadrul căruia au fost identificate principalele vulnerabilități ale sectorului financiar al țării.

De asemenea, în perioada de referință au fost organizate un șir de vizite ale echipelor de experți ai FMI și BM, în cadrul cărora au fost puse în discuție aspecte privind evoluția și rezultatele implementării programului de dezvoltare a sectoarelor privat și financiar.

Corporația Internațională de Finanțare (IFC)

Corporația Financiară Internațională, membră a Grupului Băncii Mondiale, este o organizație internațională a cărei misiune este de a promova investițiile durabile din sectorul privat în țările în curs de dezvoltare, contribuind la reducerea sărăciei și îmbunătățirea vieții oamenilor.

Pe parcursul anului 2015 CNPF a continuat colaborarea în cadrul Acordului de cooperare cu Corporația Financiară Internațională în sectorul birourilor istoriilor de credit și a încheiat un nou Acord de cooperare.

Astfel, la 29 aprilie 2015 a fost semnat Acordul de cooperare cu privire la acordarea asistenței în domeniul consolidării și dezvoltării sistemului de asigurare a schimbului de informații privind creditele. Actul prevede implementarea proiectului în domeniul menționat prin realizarea următoarelor activități: 1) elaborarea propunerilor de modificare și completare a Legii nr. 122-XVI din 29.05.2008 privind biroul istoriilor de credit; 2) organizarea mesei rotunde pentru reprezentanții CNPF și pentru administratorii organizațiilor de microfinanțare și companiilor de leasing; 3) asistarea CNPF în elaborarea unui ghid privind supravegherea on-site și off-site a birourilor istoriilor de credit, în conformitate cu practicile europene și internaționale.

Astfel, IFC a furnizat comentarii și propuneri de modificare pe marginea Legii nr. 122-XVI din 29.05.2008 privind biroul istoriilor de credit. De asemenea, a fost organizată o masă rotundă pentru reprezentanții CNPF și administratorii organizațiilor de microfinanțare, precum și prezentat ghidul privind supravegherea on-site și off-site a birourilor istoriilor de credit.

Delegația Uniunii Europene

CNPF a avut o colaborare fructuoasă cu Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova în vederea demarării proiectului de asistență tehnică Twinning privind dezvoltarea și consolidarea capacităților operaționale și instituționale ale CNPF în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale. Astfel, la data de 04.08.2015 Delegația Uniunii Europene a aprobat contractul Twinning, CNPF avînd drept partener Autoritatea de Supraveghere Financiară din Polonia.

Obiectivul principal al proiectului este dezvoltarea și implementarea unui sistem de supraveghere bazat pe riscuri pentru participanții pieței financiare nebankare, inclusiv piața de capital, piața asigurărilor, fondurile de pensii și sectorul de microfinanțare, bazat pe prognozarea și evaluarea riscurilor ca urmare a unor evenimente nefavorabile și consecințelor care pot fi prevenite.

La 30.10.2015 la Chișinău s-a desfășurat conferința de lansare a proiectului, în cadrul căreia au fost invitați reprezentanții Guvernului, Delegației Uniunii Europene, Ambasadei Republicii Polone la Chișinău, precum și participanții pieței financiare nebankare. Totodată, în perioada noiembrie – decembrie 2015 a avut loc implementarea proiectului Twinning prin realizarea primelor șapte activități ce țin de consolidarea capacităților operaționale ale CNPF.

În 2015 CNPF a beneficiat de asistență tehnică prin intermediul Instrumentului de asistență tehnică și schimb de informații (TAIEX) al Comisiei Europene, și anume, a avut loc o vizită de studiu la Autoritatea de Supraveghere Financiară din Polonia cu tematica „Cele mai bune practici în activitatea de bancassurance”.

De asemenea, CNPF a aplicat pentru alte proiecte TAIEX, care au fost deja aprobate de către Comisia Europeană și urmează să fie realizate pe parcursul anului 2016. Domeniile în care a fost solicitată asistența tehnică țin de piața de capital și sectorul asociațiilor de economii și împrumut.

Cooperarea cu Autoritățile de Supraveghere Similare Internaționale

În scopul consolidării regimului de reglementare și supraveghere prin transpunerea celor mai bune practici aplicate la nivel european și internațional, precum și studierii experienței piețelor financiare internaționale, pe parcursul anului 2015 reprezentanții CNPF au participat la un șir de evenimente, programe de instruire și vizite de studiu organizate de către autoritățile de supraveghere a piețelor financiare din Estonia, Georgia, Bosnia și Herțegovina.

De asemenea, reprezentanții autorităților de supraveghere din România au efectuat vizite în Republica Moldova pentru a acorda suport consultativ și pentru a împărtăși experiența în domeniile de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebankare, în cadrul evenimentelor naționale și internaționale desfășurate la Chișinău.

Cooperarea cu organismele de profil din Comunitatea Statelor Independente (CSI)

Cooperarea cu organismele din CSI în domeniul reglementării și supravegherii piețelor financiare nebankare contribuie la coordonarea activităților între statele-membre ale CSI în vederea dezvoltării și perfecționării mecanismelor de supraveghere a acestora.

Astfel, pe parcursul anului 2015 CNPF a elaborat analize comparative ce țin de piața valorilor mobiliare din statele-membre ale CSI, precum și evoluția și perspectivele de dezvoltare a piețelor valorilor mobiliare în spațiul statelor-membre ale CSI, educația financiară, perfecționarea legislației în domeniul contabilității, măsurile de prevenire a încălcărilor pe piața valorilor mobiliare, plasarea valorilor mobiliare ale emitenților pe teritoriul altor state.

De asemenea, a fost prezentată informația cu privire la principalii indicatori în domeniul asigurărilor, precum și situația actuală pe piața de asigurări din Republica Moldova.

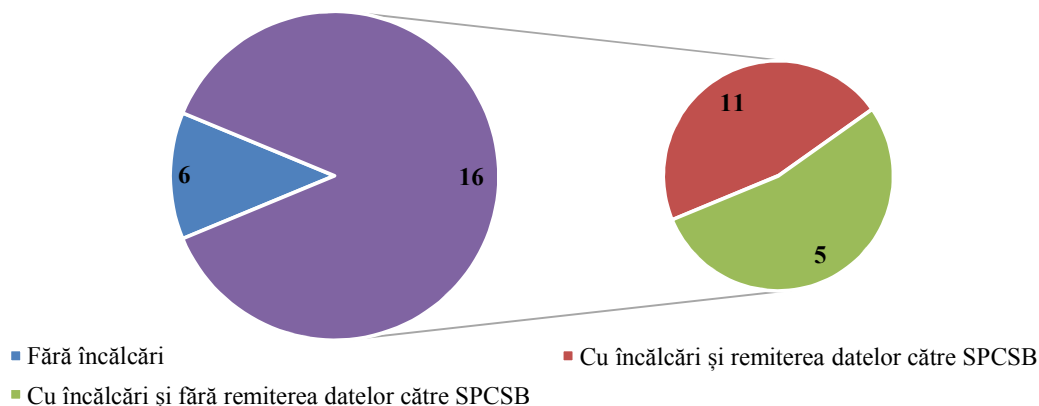
2.10. Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebankară

Acțiunile în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului reprezintă măsuri complexe, întreprinse de către CNPF cu scopul reducerii riscurilor de spălare a banilor sau finanțare a terorismului la nivel național. Astfel, pe parcursul anului 2015 CNPF a întreprins un șir de măsuri, printre care abordarea aspectului combaterii spălării banilor în cadrul a 22 de controale, dintre care 9 au avut loc în domeniul asigurărilor și 13 în domeniul asociațiilor de economii și împrumut.

În cadrul controalelor a fost verificată atât respectarea de către entitățile raportoare a prevederilor Legii nr.190-XVI din 26.07.2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în special raportarea tranzacțiilor ce cad sub incidența acesteia, cât și conformarea cu cerințele prevăzute în Regulamentul privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebankară, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/14 din 21.10.2011. În 16 cazuri au fost depistate devieri de la legislație, fiind emise prescripții entităților raportoare privind respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative.

Totodată, în 11 cazuri a fost informat Serviciul Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (SPCSB) din cadrul Centrului Național Anticorupție despre operațiunile suspecte identificate în cadrul activității entităților raportoare verificate (*Diagrama nr.12*). În același context, pentru a reduce numărul încălcărilor în domeniu, CNPF în parteneriat cu CNA a desfășurat un șir de seminare de instruire pentru administratorii asociațiilor de economii și împrumut ce dețin licență de categoria B și a organizațiilor de microfinanțare, la care au participat peste 100 de persoane.

Diagrama nr.12. Rezultatul controalelor și inspecțiilor la entitățile raportoare pe parcursul anului 2015

Pentru a asigura transpunerea mai multor articole din Directiva 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26.10.2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului, cât și implementarea celor 40+9 recomandări ale Grupului Acțiune Financiară Internațională (Financial Action Task Force), prin Hotărîrea CNPF nr. 36/15 din 26.06.2015 au fost aprobate modificările și completările la Regulamentul privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară. Conform modificărilor și completărilor Regulamentului, entităților raportoare li se interzice deschiderea și ținerea conturilor anonime sau conturilor pe nume fictive. Totodată entitățile raportoare vor trebui să pună un accent deosebit pentru a preveni riscul amenințărilor de spălare a banilor sau finanțare a terorismului care poate apărea ca urmare a implicării persoanelor din zone și jurisdicții suspecte, cât și ca urmare a dezvoltării tehnologiilor informaționale.

Totodată, în vederea realizării Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017, CNPF participa în cadrul procesului de evaluare națională a riscurilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului, cu începere de la 1 octombrie 2015, care va dura pînă la 1 aprilie 2017, în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.697 din 09.10.2015. Astfel, angajații CNPF au participat la trainingurile organizate cu asistența experților Băncii Mondiale pentru implementarea Metodologiei în procesul de evaluare națională a riscurilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului.

Pe parcursul trimestrului IV al anului 2015, a fost inițiat procesul de evaluare propriu-zis, în acest sens fiind colectate datele și informațiile statistice cu scopul prelucrării, analize și consolidării ulterioare a acestora.

Principalele obiective ale CNPF în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului vizează:

- analiza cadrului normativ în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și identificarea posibilităților de îmbunătățire a acestuia;

- sporirea relațiilor de cooperare cu entitățile raportoare prin consolidarea gradului de instruire și conștientizare;
- creșterea gradului de informare și conștientizare publică asupra riscurilor asociate spălării banilor și finanțării terorismului;
- implementarea unor programe de formare a specialiștilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Capitolul II. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA PIEȚEI FINANCIARE NEBANCARE

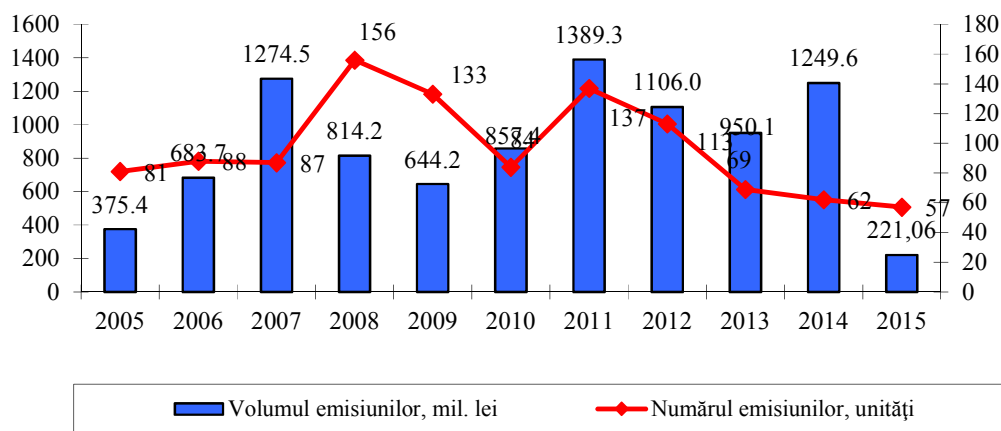
I. Evoluția pieței de capital

1.1. Piața primară a valorilor mobiliare

Pe parcursul anului 2015 pe piața valorilor mobiliare a fost înregistrată o tendință de descreștere a numărului total de emisiuni de valori mobiliare și a volumului emisiunilor de acțiuni. Conform datelor din RSVM, cumulativ pe toată perioada de activitate a pieței valorilor mobiliare, au fost înregistrate emisiuni de valori mobiliare în volum total de 27,02 mld. lei, dintre care: 13,01 mld. lei - volumul acțiunilor plasate la înființarea societăților pe acțiuni și 14,01 mld. lei - volumul acțiunilor plasate prin emisiuni suplimentare de acțiuni și emisiuni de obligațiuni. La finele anului 2015 în RSVM erau înregistrate 2940 societăți pe acțiuni. Pe parcursul anilor 1992-2015 din RSVM au fost radiate 895 societăți pe acțiuni ca rezultat al lichidării sau reorganizării acestora.

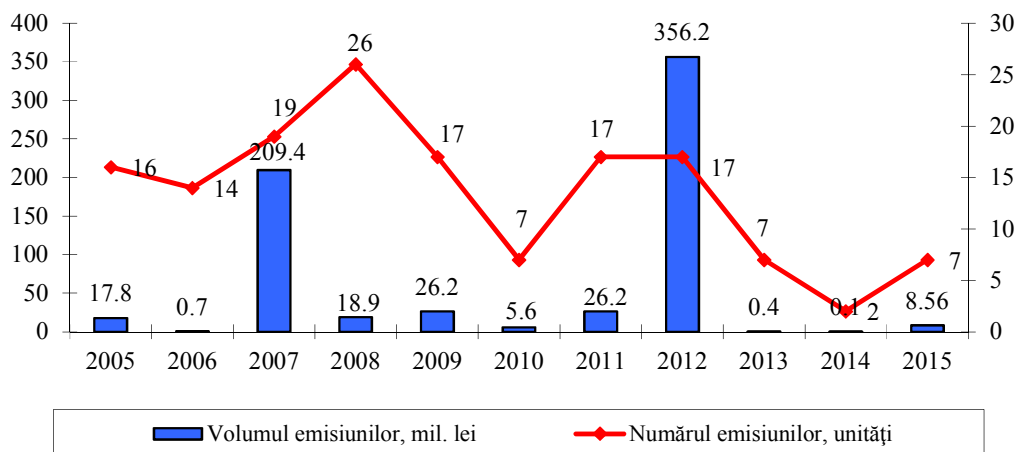
În perioada anului 2015 au fost înregistrate 57 emisiuni de valori mobiliare în volum total de 221,06 mil. lei, din care: 7 emisiuni efectuate la constituirea societăților pe acțiuni și 50 emisiuni suplimentare, fiind constatat în anul de gestiune cel mai mic volum al emisiunilor de valori mobiliare pentru ultimii 10 ani (*Diagrama nr.13*).

Diagrama nr.13. Emisiuni de valori mobiliare

Volumul emisiunilor efectuate la constituirea societăților pe acțiuni se cifrează la 8,56 mil. lei. (*Diagrama nr.14*).

Diagrama nr. 14. Emisiuni de constituire

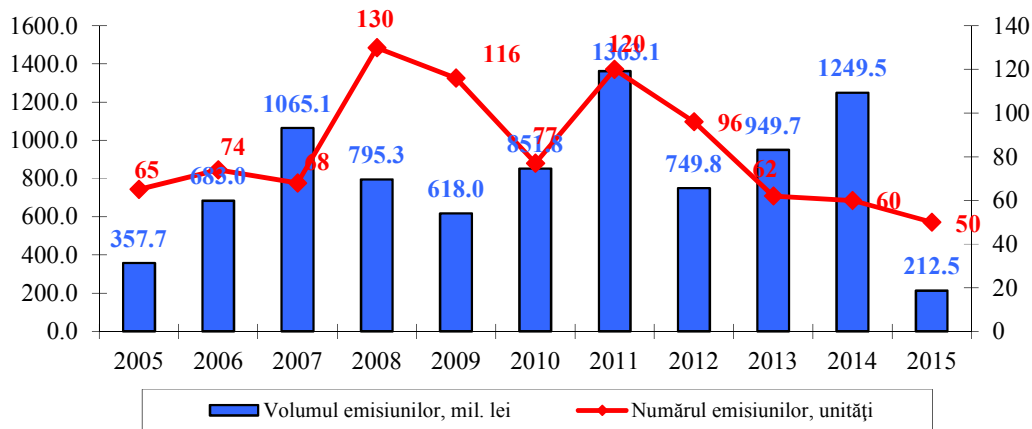

Lista societăților pe acțiuni care au înregistrat în anul 2015 emisiuni de constituire se prezintă în *Anexa nr. 8*.

Emisiunile suplimentare de valori mobiliare constituie instrumente eficiente în procesul de atragere a investițiilor în sectorul real al economiei pe termen lung, necesare societăților pe acțiuni pentru realizarea programelor investiționale. Pe parcursul anului 2015 emisiunile suplimentare de valori mobiliare au fost efectuate prin intermediul emisiunilor închise, acordându-se preferință emisiunilor de acțiuni ordinare.

Volumul emisiunilor suplimentare efectuate de către societățile pe acțiuni pe parcursul anului 2015 a constituit 212,5 mil. lei, înregistrând o descreștere cu 1037 mil. lei față de nivelul anului precedent (*Diagrama nr. 15*).

Diagrama nr. 15. Emisiuni suplimentare

Pe parcursul anului 2015 cele mai mari valori ale emisiunilor de acțiuni au înregistrat: S.A. „ZORILE” – 28,3 mil. lei, S.A. „VIORICA COSMETIC” S.A. – 23,7 mil. lei, S.A. ”PIELART” – 20,5 mil. lei, S.A. „PRESUDOR” – 20 mil. lei, Compania de asigurări ”ASTERRA GRUP” S.A. - 17 mil. lei, Compania de Asigurări ”DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” S.A.- 11 mil. lei, care cumulativ reprezintă 56,7 % din volumul total al emisiunilor suplimentare. Lista

societăților pe acțiuni care au înregistrat în anul 2015 emisiuni suplimentare se prezintă în *Anexa nr.9*.

Pe parcursul anului 2015 în RSVM au fost înregistrate modificări cu privire la emisiunile de valori mobiliare plasate anterior de 13 societăți pe acțiuni ca rezultat al modificării capitalului social și/sau restructurării societăților pe acțiuni. Totodată, în RSVM au fost efectuate înregistrări cu privire la radierea valorilor mobiliare emise de 26 de societăți pe acțiuni (*Tabelul nr.29*).

Tabelul nr. 29. Numărul de înregistrări privind radierea valorilor mobiliare din RSVM

Indicatori	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Numărul de înregistrări privind excluderea din RSVM și anularea valorilor mobiliare emise anterior de către societățile pe acțiuni, ca rezultat al reorganizării prin transformare în S.R.L.	20	5	10	1	1	25	7
Numărul de înregistrări privind excluderea din RSVM și anularea valorilor mobiliare emise anterior de către societățile pe acțiuni, ca rezultat al lichidării acestora	30	33	26	25	16	13	19
Numărul de înregistrări privind excluderea din RSVM din alte motive	12	2	0	1	20	3	0

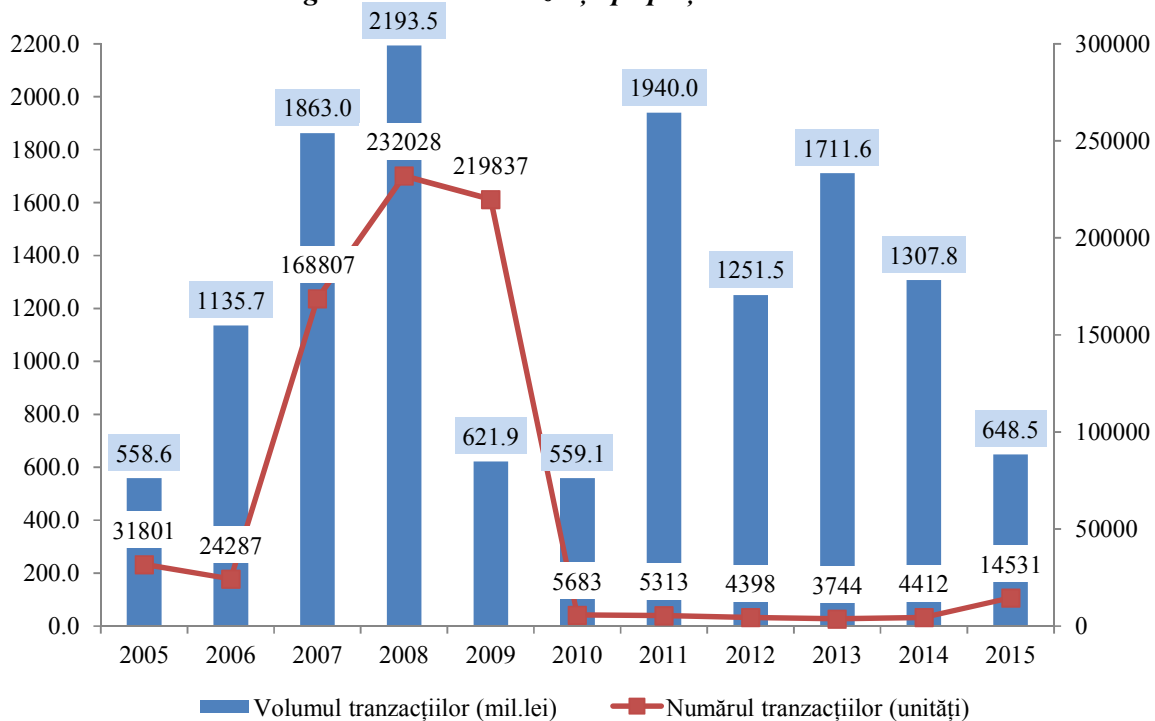
Lista societăților pe acțiuni care au înregistrat modificări în RSVM se prezintă în *Anexa nr.10*.

1.2. Piața secundară a valorilor mobiliare

Principalul indicator care caracterizează evoluția pieței secundare a valorilor mobiliare este volumul tranzacțiilor înregistrate. În conformitate cu prevederile Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, începînd cu luna martie 2015 tranzacțiile pe piața secundară a valorilor mobiliare se realizează pe 3 segmente: piața reglementată, sistemul multilateral de tranzacționare (MTF) și în afara pieței reglementate sau MTF. În perioada ianuarie – decembrie 2015 pe piața secundară au fost efectuate 14531 tranzacții cu valori mobiliare în volum total de 648,5 mil.lei, înregistrîndu-se o descreștere față de anul 2014 cu 659,3 mil.lei sau cu 50,4 %, datorită descreșterii volumelor tranzacțiilor efectuate atît pe piața reglementată, cît și în afara pieței reglementate sau MTF. (*Diagrama nr.16*).

Diagrama nr. 16. Tranzacții pe piața secundară

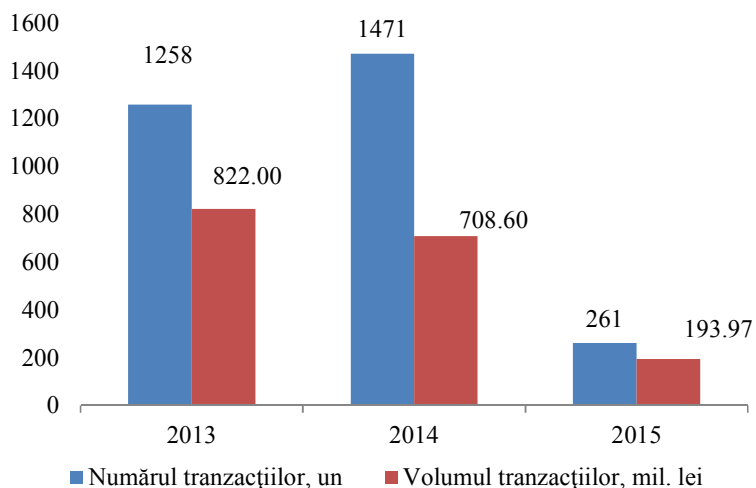
Analizând segmentele pieței secundare în anul 2015, se constată o prevalare a tranzacțiilor efectuate în afara pieței reglementate sau MTF atât după numărul tranzacțiilor cu 14270 unități, cât și după volumul tranzacțiilor, acesta fiind de 2,3 ori mai mare comparativ cu numărul tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată.

Piața reglementată

Conform datelor la situația din 13.03.2015⁹, la BVM erau admise spre circulație valorile mobiliare ale 914 societăți pe acțiuni, dintre care 9 incluse în listing (cota bursei), iar 905 – în non-listing.

La finele anului 2015 pe piața reglementată erau admise spre circulație valorile mobiliare emise de 23 societăți pe acțiuni.

Diagrama nr.17. Evoluția pieței bursiere/reglementate în perioada 2013-2015

⁹ În conformitate cu prevederile Legii nr. 171 din 11.07.2012 privind piața de capital, licența eliberată anterior BVM în temeiul prevederilor Legii nr.192-XIV din 18.11.1998 cu privire la piața valorilor mobiliare începând cu data de 14.05.2015 a devenit nulă, iar în temeiul Hotărârii CNPF nr.23/3 din 08.05.2015 BVM a primit licență nouă de operator de piață și autorizație de piață reglementată pe termen nelimitat.

Potrivit indicatorilor pieței bursiere, dar și a celei reglementate, pentru ultimii 3 ani se constată o evoluție neuniformă atât a volumului, cât și a numărului tranzacțiilor efectuate.

Numărul maxim al tranzacțiilor efectuate a fost înregistrat în anul 2014 (1471 tranzacții), urmat de anul 2013 (1258 tranzacții) și, respectiv, 2015 (261 tranzacții). Spre deosebire de numărul tranzacțiilor volumul total înregistrat urmare a acestora s-a repartizat invers în anii de referință, și anume anul 2013 înregistrând un volum de 822 mil. lei, ceea ce constituie cu 113,4 mil. lei mai mult față de anul 2014 (708,6 mil. lei) (*Diagrama nr.17*).

Dinamica indicatorilor pieței bursiere / reglementate pentru perioada anilor 2013 - 2015 se prezintă în *Tabelul nr.30*.

Tabelul nr.30. Dinamica indicatorilor pieței bursiere / reglementate în perioada 2013 - 2015

Indicatori	2013	2014	2015
Volumul tranzacțiilor, mil. lei	822,0	708,6	193,97
Numărul tranzacțiilor, unități	1258	1471	261
Numărul emitenților a căror valori mobiliare au fost tranzacționate, unități	158	166	69
Numărul valorilor mobiliare tranzacționate, mil. unități	26,4	44,9	11,0

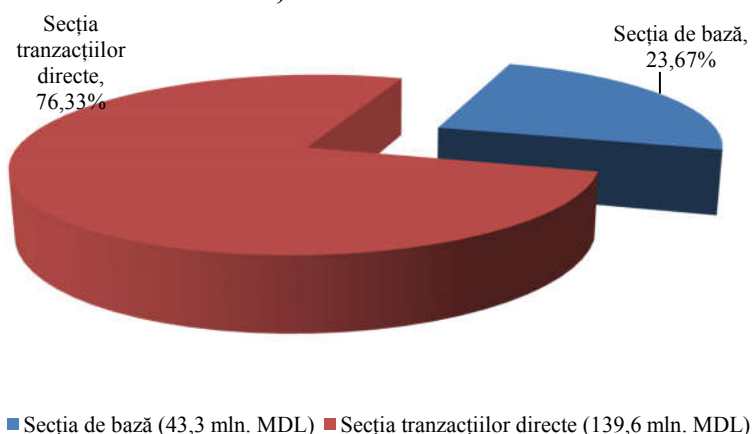
Este de menționat că, în temeiul licenței de operator de piață, BVM a creat în anul 2015 piața reglementată, respectiv rezultatele anului 2015 derivă din activitatea bursieră desfășurată de către BVM în perioada 01.01.2015 – 13.03.2015 și activitatea de operator de piață desfășurată în perioada 13.03.2015 – 31.12.2015. Astfel, indicatorii de bază ai pieței bursiere/reglementate înregistrați în anul 2015 se divid în felul următor:

Tabelul nr.31. Indicatorii de bază ai pieței bursiere/reglementate în anul 2015

Perioada	Volumul tranzacțiilor, lei	Numărul tranzacțiilor, unități	Numărul valorilor mobiliare tranzacționate, unități
01.01.2015 – 13.03.2015 (piața bursieră)	182.896.231,02	217	10.245.571
13.03.2015 - 31.12.2015 (piața reglementată)	11.073.558,27	44	785.532
01.01.2015 – 31.12.2015 (total 2015)	193.969.789,29	261	11.031.103

Din datele Tabelului nr.31 se relevă că volumul total al tranzacțiilor bursiere înregistrat în perioada 01.01.2015 – 13.03.2015 a constituit 182,9 mil. lei și s-a divizat neuniform între secțiile bursei, și anume secția tranzacțiilor directe fiind lider în structura tranzacțiilor bursiere cu 139,6 mil. lei, urmare a 84 tranzacții înregistrate. Volumul înregistrat în secția de bază a constituit 43,3 mil. lei urmare a 133 tranzacții înregistrate, *detalii privind ponderile acestora sînt redade în Diagrama nr.18.* Cel mai înalt volum înregistrat în structura tranzacțiilor directe în perioada nominalizată revine tranzacțiilor efectuate ca urmare a ofertelor publice pe piața secundară. Astfel, acestea au însumat 125,9 mil. lei urmare a 18 tranzacții înregistrate în cadrul cărora au fost tranzacționate 5,7 mil. valori mobiliare emise de 7 emitenți. A doua poziție după volum revine tranzacțiilor ca urmare a licitațiilor cu strigare cu pachete unice, fiind înregistrate 63 tranzacții cu valorile mobiliare emise de 22 emitenți în volum de 12,9 mil. lei.

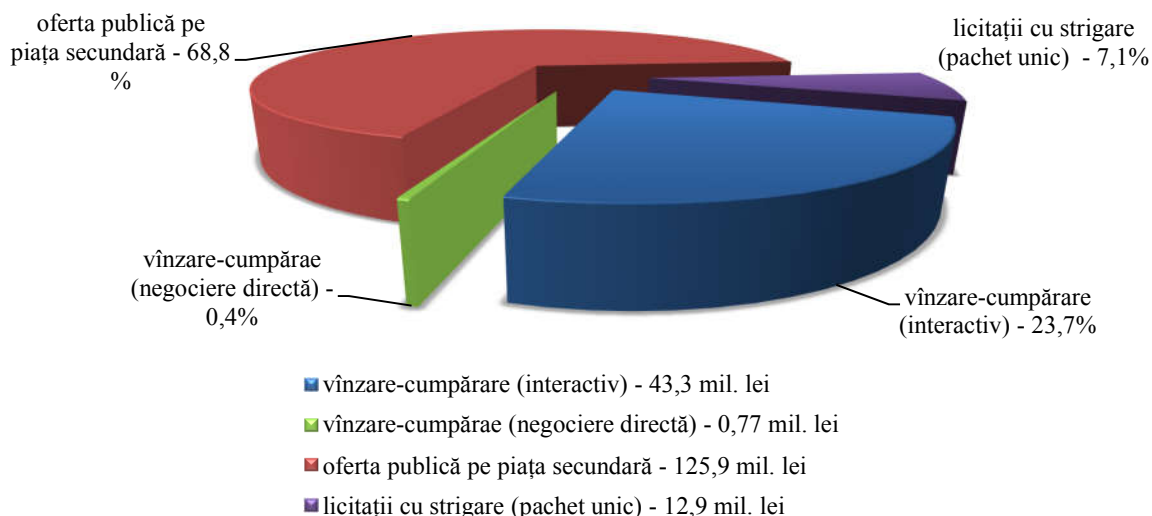
Diagrama nr. 18. Ponderele tranzacțiilor bursiere, 01.01.2015 - 13.03.2015

Locul trei revine tranzacțiilor de vânzare – cumpărare (negociere directă), volumul cărora a constituit 0,77 mil. lei urmare a 3 tranzacții înregistrate în cadrul cărora au fost negociate 0,08 mil. valori mobiliare emise de un singur emitent.

Ponderele tranzacțiilor bursiere înregistrate în perioada 01.01.2015 – 13.03.2015 se prezintă în *Diagrama nr.19.*

Diagrama nr. 19. Ponderele tranzacțiilor bursiere, 01.01.2015 - 13.03.2015

Activitatea pe piața reglementată a început odată cu înregistrarea primei tranzacții, care a avut loc la data de 20.05.2015. În perioada cuprinsă între 13.03.2015 și 31.12.2015 pe piața reglementată au fost efectuate în total 44 tranzacții în volum total de 11,07 mil. lei, fiind tranzacționate în cadrul acestora 0,8 mil. valori mobiliare. Structura tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată în perioada 13.03.2015 – 31.12.2015 se prezintă în tabelul ce urmează.

Tabelul nr.32. Structura tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată în perioada 13.03.2015–31.12.2015

Segmentul pieței reglementate / tipul tranzacției	Numărul tranzacțiilor, unități	Numărul valorilor mobiliare tranzacționate, unități	Volumul tranzacțiilor, lei
SECȚIA DE BAZĂ			
Vânzare – cumpărare (interactiv)	25	70.837	761.006,55
SECȚIA TRANZACȚIILOR DIRECTE			
Licitații ale Agenției Proprietății Publice	3	87.043	81.034,20
Oferta publică pe piața secundară	12	552.666	9.860.096,40
Licitații cu strigare (pachet unic)	4	74.986	371.421,12
TOTAL SECȚIA TRANZACȚIILOR DIRECTE	19	714.695	10.312.551,72
TOTAL PE PIAȚA REGLEMENTATĂ	44	785.532	11.073.558,27

Asemenea divizării volumului pe segmentul bursier, volumul maxim al tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată pe parcursul anului 2015 revine secției tranzacțiilor directe (10,3 mil. lei). Secția de bază a pieței reglementate pe parcursul anului 2015 cifrează un volum de 0,8 mil. lei. Spre deosebire de volumul înregistrat al tranzacțiilor numărul maxim al acestora revine tranzacțiilor de vânzare – cumpărare efectuate în secția de bază (25 tranzacții).

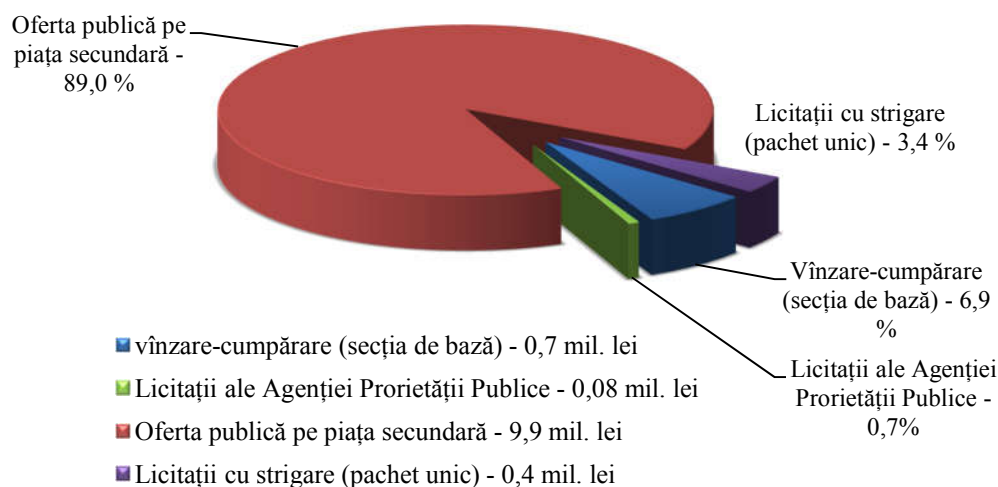
Primul loc după volumul înregistrat în secția tranzacțiilor directe revine celor efectuate urmare a ofertelor publice pe piața secundară. Pe parcursul anului 2015, pe piața reglementată au fost efectuate 12 tranzacții ca urmare a ofertelor publice în cadrul cărora au fost tranzacționate 0,55 mil. valori mobiliare emise de 3 emitenți.

Poziția secundă după volum în secția tranzacțiilor directe revine celor efectuate urmare a licitațiilor cu strigare (pachete unice), în cadrul cărora au fost efectuate 4 tranzacții în volum de 0,37 mil. lei, tranzacționate fiind circa 75 mii valori mobiliare.

Locul trei, și ultimul, în structura tranzacțiilor directe în anul 2015 îl ocupă tranzacțiile efectuate urmare a licitațiilor organizate de către Agenția Proprietății Publice. Astfel, în anul 2015 pe piața reglementată au fost organizate 2 licitații în cadrul cărora au fost înregistrate 3 tranzacții în volum de 81 mii lei.

Ponderea tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată în perioada 13.03.2015 – 31.12.2015 se prezintă în *Diagrama nr.20*.

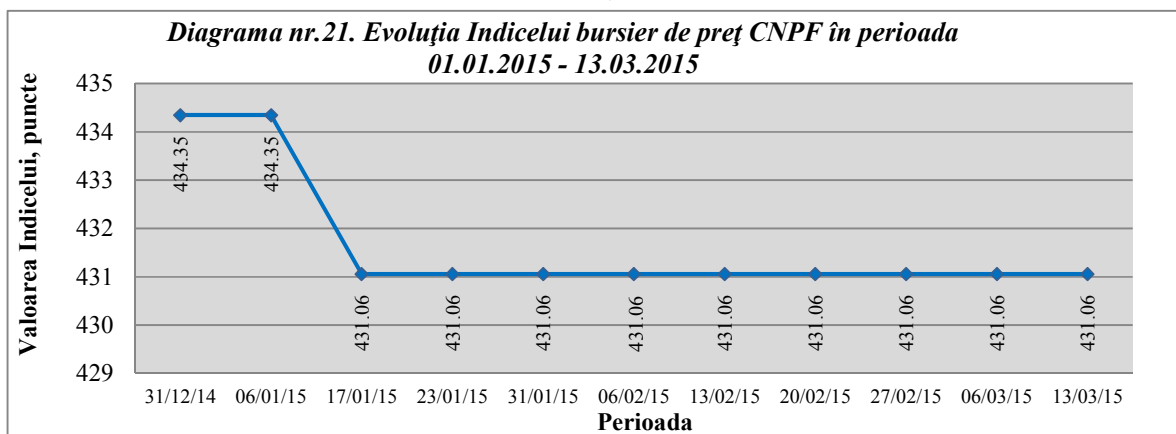
Diagrama nr.20. Ponderea tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată, 13.03.2015 - 31.12.2015

În concluzie, se remarcă faptul că diminuarea indicatorilor de bază ai pieței (*volumul tranzacțiilor, numărul de tranzacții efectuate*) pe parcursul anului 2015 comparativ cu anii precedenți se datorează în cea mai mare parte perioadei de conformare a BVM noilor cerințe pentru obținerea licenței conform prevederilor (cerințelor) Legii nr. 171 din 11.07.2012 privind piața de capital, dar și de diminuarea numărului emitenților a căror valori mobiliare au fost admise spre tranzacționare pe piața reglementată, dat fiind faptul creșterii cerințelor de admitere la tranzacționare pe piața reglementată.

Destabilizarea climatului investițional, de asemenea, a influențat negativ volumul tranzacțiilor înregistrate în anul 2015 comparativ cu anii precedenți.

Indicele bursier de preț al CNPF la începutul anului 2015 a constituit 434,35 puncte, iar la data de 13.03.2015 acesta a constituit 431,06 puncte, *detalii în graficul de mai jos*. Pe parcursul perioadei 01.01.2015 – 13.03.2015 indicele bursier de preț al CNPF a suferit o singură modificare a valorii acestuia, și anume diminuându-se cu 3,29 puncte sau 0,76 %. Asupra valorii indicelui a influențat negativ prețul de tranzacționare al valorilor mobiliare emise de S.A., „Combinatul de vinuri din Taraclia” în mărime de 6,95 lei per acțiune în cadrul negocierii la data de 16.01.2015 a 0,13 % din numărul total al acțiunilor ordinare emise de societate.

Totodată, în secția de bază a Bursei de Valori a Moldovei pe parcursul perioadei nominalizate mai sus au fost tranzacționate valori mobiliare emise de S.A. „Banca de Economii” și S.A. „JLC”. Prețurile înregistrate în cadrul tranzacțiilor date nu au influențat nici negativ nici pozitiv asupra valorii indicelui.

În conformitate cu prevederile pct.1 din Modul de calculare a Indicelui bursier de preț al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, aprobat prin Hotărârea CNVM nr.71/5 din 28.12.2006, indicele bursier de preț se calculează în baza tranzacțiilor efectuate la Bursa de Valori din Moldova.

Începând cu data de 13.03.2015, în temeiul prevederilor art.147 alin.(10) lit. a) din Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, licența deținută de către BVM a devenit nulă, iar calcularea indicelui bursier de preț respectiv a fost suspendată pînă la elaborarea unei noi metodologii de calcul.

Coeficientul „free float”

Coeficientul „free float” calculat pentru emitenții admiși spre tranzacționare pe piața reglementată indică cota numărului de valori mobiliare aflate în circulație liberă, care pot fi tranzacționate în dependență de cererea și oferta acestora (*Anexa nr. 11*).

Avînd în vedere faptul că în decursul anului 2014 coeficientul „free float” era calculat pentru emitenții incluși în listingul Bursei de Valori a Moldovei, iar începînd cu anul 2015 structura emitenților ce au stat la baza calculării coeficientului respectiv s-a modificat considerabil ca rezultat al schimbării condițiilor de admitere a valorilor mobiliare pe piața reglementată, dinamica acestui coeficient va putea fi prezentată începînd cu anul următor.

Astfel, la situația din 31.12.2015 cel mai mare coeficient „free float” a revenit acțiunilor emise de BC ”Moldova – Agroindbank” S.A. (95%). Urmează acțiunile ordinare (MD14FRAN1004) emise de S.A. „Franzeļuța” (44,76%), acțiunile emise de BC „Banca de Finanțe și Comerț” S.A. (35,69%), acțiunile emise de BC „Energbank” S.A. (33,79%) și acțiunile emise de BC "Moldindconbank" (33,67%).

Coeficientul „free float” pentru restul emitenților admiși spre tranzacționare pe piața reglementată s-a plasat sub nivelul de 33 % din numărul total de acțiuni emise. Cel mai mic coeficient (nivelul zero) a revenit acțiunilor preferențiale cu codul ISIN (MD24FRAN1002) emise de S.A. „Franzeļuța”, dat fiind faptul că întreg pachetul de valori mobiliare preferențiale nominalizate se află în proprietatea Agenției Proprietății Publice.

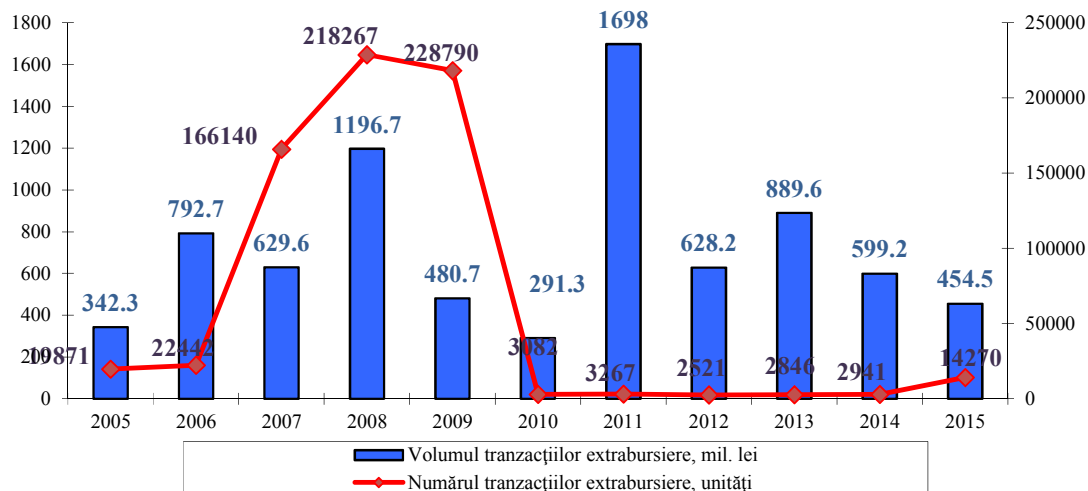
Din practică se relevă situația cînd creșterea coeficientului „free float” se datorează plasării acțiunilor pe piața primară, iar descreșterea acestuia are loc odată cu consolidarea pachetelor de acțiuni.

În afara pieței reglementate sau MTF

În anul 2015 în afara pieței reglementate sau MTF au fost tranzacționate 26,2 mil. acțiuni în valoare totală de 454,5 mil. lei prin intermediul a 14 270 tranzacții.

Volumul total al tranzacțiilor în afara pieței reglementate sau MTF în anul 2015 s-a micșorat față de anii 2013-2014 cu 435,1 mil. lei și, respectiv, 144,7 mil. lei. Reducerea volumului total al tranzacțiilor în anul 2015 față de anii 2013-2014 este de circa 1,9 ori și, respectiv, de circa 1,3 ori (*Diagrama nr. 22*).

Diagrama nr.22. Evoluția tranzacțiilor în afara pieței reglementate sau MTF

Conform datelor din *Tabelul nr.33*, volumul tranzacțiilor de vânzare-cumpărare pentru anul 2015 comparativ cu anii 2013-2014 este într-o continuă ascensiune, constituind 57,2% din volumul tranzacțiilor în afara pieței reglementate sau MTF înregistrate în anul 2015 cu o valoare totală de 259,8 mil. lei, care comparativ cu anul 2013 a crescut cu 208,9 mil. lei, iar față de anul 2014 cu 118 mil. lei.

Tabelul nr.33. Tranzacțiile în afara pieței reglementate sau MTF după tipuri

Tipul tranzacțiilor	Volumul total al tranzacțiilor, mil. lei			2015 față de 2014, mil. lei	Ponderea în volumul total al tranzacțiilor, %		
	2013	2014	2015		2013	2014	2015
Vânzare – cumpărare	50,9	141,8	259,8	118,0	5,7	23,7	57,2
Executarea hotărârii definitive a instanței de judecată	18,3	4,7	1,6	-3,1	2,1	0,8	0,4
Tranzacții de vânzare-cumpărare cu participarea Agenției Proprietății Publice	2,7	11,8	0	-11,8	0,3	1,9	0
Depuneri de valori mobiliare ca aport la capitalul social	598,8	68,7	4,1	-64,6	67,3	11,5	0,9
Moșteniri	9,3	8,9	4,1	-4,8	1,0	1,4	0,9
Donații	68,9	53,1	22,9	-30,2	7,8	8,9	5,0
Succesiune a valorilor mobiliare în urma dizolvării sau reorganizării acționarului persoană juridică	55,3	46,6	0,1	-46,5	6,2	7,8	0,0
Alte tranzacții	85,4	263,6	161,9	-101,7	9,6	44,0	35,6
TOTAL	889,6	599,2	454,5	-144,7	100	100	100

La constituirea volumului tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF în anul 2015 au contribuit și tranzacțiile în formă de răscumpărare a

valorilor mobiliare de către emitent în condițiile art. 79 din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni în valoare de 127,95 mil. lei sau 28,2% (Diagrama nr. 23).

O cotă substanțială revine și tranzacțiilor de achitare a dividendelor cu acțiuni de tezaur ale emitentului în valoare de 29,9 mil lei sau 6,6% .

Reieșind din rezultatele obținute în anul 2015, volumul tranzacțiilor în temeiul hotărârii instanței de judecată comparativ cu anii precedenți este în continuă descreștere, constituind 1,6 mil. lei sau 0,4%, care s-a micșorat față de anii 2013-2014 cu 16,7 mil. lei și, respectiv, cu 3,1 mil. lei.

Reducerea volumului tranzacțiilor înregistrate în anul 2015 față de anii precedenți se datorează destabilizării climatului investițional, precum și următoarelor cauze:

- Reducerea volumelor tranzacțiilor de vânzare-cumpărare ca rezultat al limitării circulației valorilor mobiliare emise de entitățile de interes public până la 1% în afara pieței reglementate, prin modificările efectuate la art. 11 din Legea nr. 1134-XIII din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni, operate la 28.05.2015;

- Reducerea volumelor tranzacțiilor cu acțiunile băncilor comerciale care se datorează amendamentelor efectuate la art. 3 și art. 15 din Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995 (în vigoare din 15.08.2014), prin care a fost redus pragul de solicitare a permisiunii prealabile a Băncii Naționale a Moldovei de la 5% la 1% din capitalul social al unei bănci și s-a interzis depunerea valorilor mobiliare ale băncilor comerciale ca aport la capitalul social al unei societăți comerciale. Astfel, în anul 2014 tranzacțiile de aport la capitalul social cu acțiunile băncilor comerciale au format 6,6%, iar în 2015 nu a fost înregistrată nici o tranzacție de acest tip;

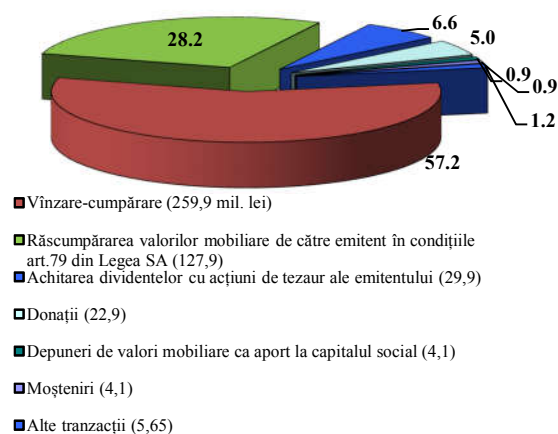
- Gradul înalt de concentrare a pachetelor de acțiuni în cadrul societăților pe acțiuni, ceea ce presupune un procent redus al acțiunilor aflate în circulație liberă.

1.3. Participarea investitorilor străini în operațiuni pe piața valorilor mobiliare

Investiții străine pe piața primară a valorilor mobiliare

Volumul total al investițiilor străine atrase prin intermediul pieței primare a valorilor mobiliare pe parcursul anului 2015 a constituit 57,39 mil. lei, înregistrând o descreștere cu 785,81 mil. lei sau cu 93 % față de indicatorul anului precedent. Volumul investițiilor străine a fost atras exclusiv prin intermediul emisiunilor

Diagrama nr.23. Structura tranzacțiilor în afara pieței reglementate sau MTF

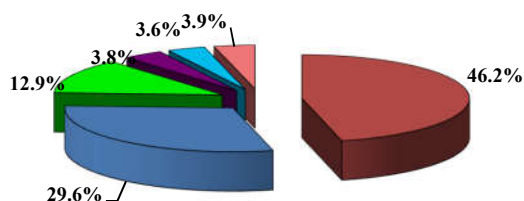

suplimentare. Lista societăților pe acțiuni care au înregistrat emisiuni de valori mobiliare cu atragerea investițiilor străine se prezintă în *Anexa nr. 12*.

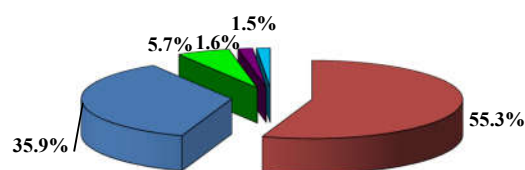
Comparativ cu anul 2014, când un interes deosebit față de investirea capitalului în valori mobiliare pe piața primară au manifestat investitorii din Olanda, Italia, România, Austria și Iraq, în anul 2015 cea mai semnificativă participare a investitorilor străini prin intermediul emisiunilor de valori mobiliare revine investitorilor din Cipru, Austria, România, Marea Britanie și Germania (*Diagrama nr. 24 și Diagrama nr. 25*).

Diagrama nr. 24. Structura investițiilor atrase de către societățile pe acțiuni după originea investitorilor străini, 2014

■ Olanda (389,7 mil. lei)   ■ Italia (250,0 mil. lei)
 ■ România (108,5 mil. lei)   ■ Austria (32,4 mil. lei)
 ■ Iraq (30,0 mil. lei)   ■ Altele (32,6 mil. lei)

Diagrama nr. 25. Structura investițiilor atrase de către societățile pe acțiuni după originea investitorilor străini, 2015

■ Cipru (31,75 mil. lei)   ■ Austria (20,6 mil. lei)
 ■ România (3,28 mil. lei)   ■ Marea Britanie (0,9 mil. lei)
 ■ Germania (0,84 mil. lei)

Investiții străine pe piața secundară a valorilor mobiliare

În anul 2015 volumul tranzacțiilor înregistrate pe piața secundară a valorilor mobiliare cu implicarea persoanelor fizice și juridice nerezidente a constituit 456,73 mil. lei, fiind înregistrate în total 134 tranzacții. (*Tabelul nr.34*).

Tabelul nr. 34. Structura tranzacțiilor cu valori mobiliare efectuate cu participarea investitorilor străini pe piața secundară a valorilor mobiliare

Tipul tranzacțiilor	2013			2014			2015		
	Nr. tranzacțiilor, unități	Volumul tranzacțiilor, mil. lei	Pondere (după volum), %	Nr. tranzacțiilor, unități	Volumul tranzacțiilor, mil. lei	Pondere (după volum), %	Nr. tranzacțiilor, unități	Volumul tranzacțiilor, mil. lei	Pondere (după volum), %
Cumpărări	159	481,5	24,8	65	598,44	59,04	48	262,88	57,56
Vânzări	82	514,2	26,5	87	339,56	33,51	63	193,17	42,29
Moșteniri, donații, succesiuni	28	111,5	5,7	32	31,56	3,11	23	0,68	0,15
Aport la capitalul social	102	834,0	43,0	10	44,03	4,34	0	0	0
Executarea hotărârilor judecătorești	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alte	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	371	1941,2	100	194	1013,59	100	134	456,73	100

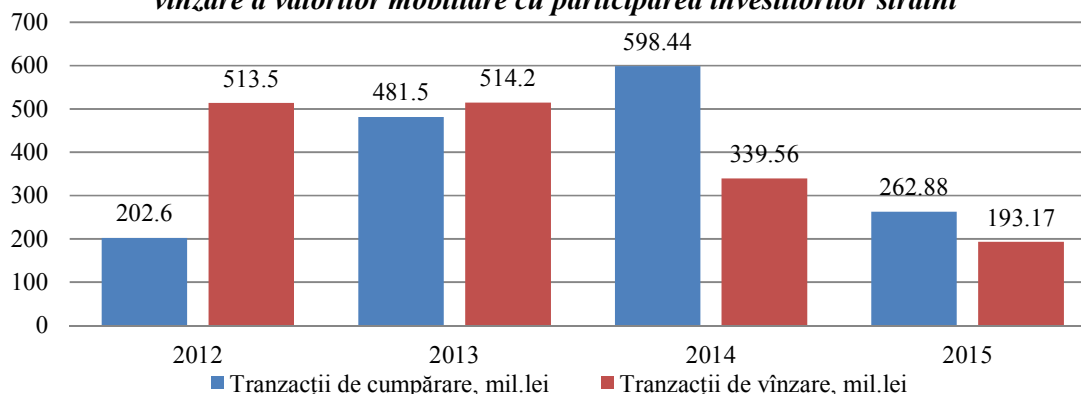
Conform datelor din tabel, poziția dominantă în structura tranzacțiilor cu implicarea persoanelor fizice și juridice nerezidente revine tranzacțiilor de cumpărare în volum de 262,88 mil. lei, ceea ce constituie 57,56 % din volumul total al tranzacțiilor cu implicarea nerezidenților, urmate de tranzacțiile de vânzare în volum de 193,17 mil. lei sau 42,29 % și de tranzacțiile de donație, moștenire și succesiune în volum de 0,68 mil. lei sau 0,15 %.

Evoluția totală a tranzacțiilor efectuate de către nerezidenți în anul 2015 atestă o diminuare considerabilă față de volumele totale înregistrate în anii 2011-2014.

Volumul tranzacțiilor de cumpărare s-a diminuat cu 335,56 mil. lei (-56,07%) față de anul 2014 și cu 218,62 mil. lei (-45,4%) față de anul 2013, dar s-a majorat față de anul 2012 cu 60,28 mil. lei (+29,75%) și față de anul 2011 cu 154,18 mil. lei (de 2,4 ori).

Volumul tranzacțiilor de vânzare s-a micșorat cu 146,39 mil. lei (-43,11%) față de anul 2014, cu 321,03 mil. lei (-62,43%) față de anul 2013 și cu 320,33 mil. lei (-62,38%) față de anul 2012, iar față de anul 2011 s-a majorat cu 59,37 mil. lei (+44,37%) (Diagrama nr.26).

Diagrama nr.26. Evoluția tranzacțiilor de cumpărare și a celor de vânzare a valorilor mobiliare cu participarea investitorilor străini

Ponderea cea mai înaltă a tranzacțiilor de cumpărare după volumul acestora le revine investitorilor din Cipru, Marea Britanie, Spania, Federația Rusă, Anglia și Țara Galilor, Austria, Germania și Franța, iar a tranzacțiilor de vânzare le revine investitorilor din Olanda, Spania, USA, Austria, Marea Britanie, Federația Rusă, Grecia și Letonia (Anexa nr.13).

În anul 2015 pentru investitorii străini sectorul bancar și sectorul asigurări nu a fost la fel de atractiv ca în anul 2014, înregistrându-se 40 tranzacții în volum de 176,43 mil. lei sau 38,63 % din volumul total de tranzacții efectuate cu implicarea nerezidenților, dintre care cu acțiunile băncilor comerciale au fost efectuate 27 tranzacții în volum de 127,44 mil. lei, iar cu cele emise de companiile de asigurări au fost efectuate 13 tranzacții în volum de 48,99 mil. lei.

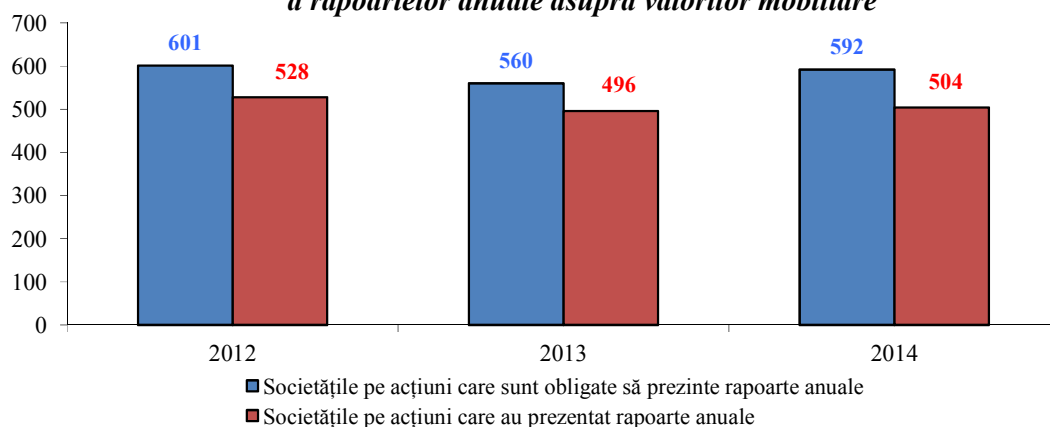
1.4. Rezultatele financiare ale activității societăților pe acțiuni

Urmare a monitorizării dezvoltării informației de către societățile pe acțiuni (emitenți) în conformitate cu criteriile stabilite în art.2 alin.(2) din Legea nr.1134-

XIII din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni (pînă la modificările operate prin Legea nr. 106 din 28.05.2015 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni), 592 societăți pe acțiuni au fost obligate să dezvăluie informația despre valorile lor mobiliare și despre activitatea lor economico-financiară pentru anul 2014, 504 societăți pe acțiuni au prezentat la CNPF raportul anual pentru anul 2014, ceea ce constituie 85,13 % din numărul total de emitenți ce urmau să prezinte raportul anual (*Anexa nr.14*).

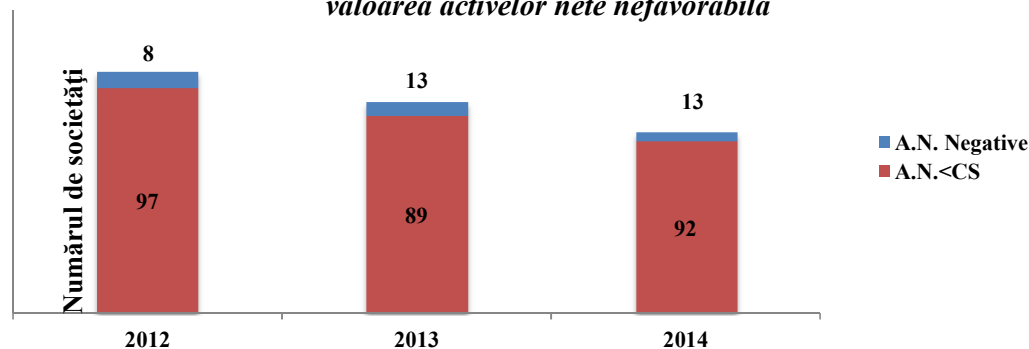
Dinamica numărului de societăți care au prezentat rapoartele anuale la CNPF este prezentată în *Diagrama nr.27*.

Diagrama nr. 27. Dinamica prezentării de către societățile pe acțiuni a rapoartelor anuale asupra valorilor mobiliare

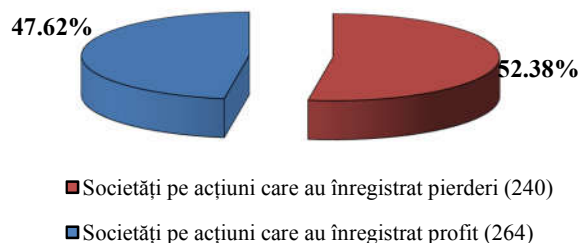
Conform rapoartelor anuale pentru anul 2014, 92 societăți pe acțiuni sau 18,25 % au înregistrat valoarea capitalului propriu inferioară valorii capitalului social, iar 13 societăți pe acțiuni sau 2,58 % au încheiat anul de gestiune cu valoarea capitalului propriu negativă (*Diagrama nr.28.*).

Diagrama nr. 28. Dinamica numărului de societăți pe acțiuni cu valoarea activelor nete nefavorabilă

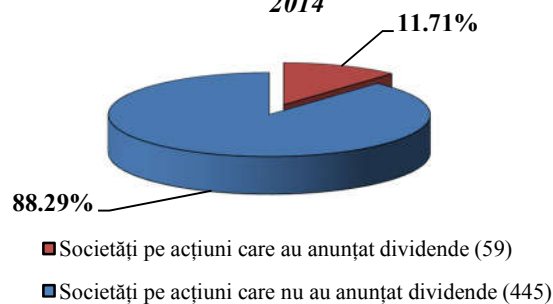

În perioada anului 2014, 264 societăți pe acțiuni sau 52,38 % din numărul total de societăți pe acțiuni care au prezentat rapoarte anuale la CNPF au înregistrat profit net în mărime de 1,93 mlrd. lei. (*Diagrama nr.29*).

Diagrama nr. 29. Societățile pe acțiuni după rezultatele financiare obținute în anul 2014

Diagrama nr. 30. Societățile pe acțiuni după dividendele anunțate în anul 2014

Politica de dividende promovată de emitent devine unul din factorii decisivi care, în mod direct, influențează cursul de piață al acțiunilor. Pe parcursul anului 2014, 59 emitenți sau 11,71 % din numărul total de emitenți care au raportat la CNPF au anunțat dividende în valoare totală de 679,78 mil. lei. (*Diagrama nr.30*).

1.5. Activitatea participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare

Bursa de Valori a Moldovei

În decursul anului 2015 Bursa de Valori a Moldovei (BVM) și-a desfășurat activitatea în conformitate cu licența eliberată în temeiul prevederilor Legii nr.199-XIV din 18.11.1998 cu privire la piața valorilor mobiliare¹⁰, precum și a licenței de operator de piață și a autorizației de piață reglementată¹¹ eliberate pe termen nelimitat.

Numărul membrilor acreditați ai BVM la data de 13.03.2015 a constituit 22 membri, pe parcurs, 3 din aceștia fiind excluși ca rezultat al retragerii licenței de societate de investiții eliberate anterior BC „Unibank” S.A. și S.A. „Banca de Economii”, precum și al neobținerii licenței de societate de investiții de către BC „Banca Socială”. Astfel, numărul membrilor pieței reglementate la 31.12.2015 întrunea 19 persoane.

Mărimea capitalului propriu al BVM la finele anului 2015 a constituit 4,66 mil. lei, față de normativul de suficiență a capitalului propriu de 2,15 mil. lei¹². Comparativ cu anul 2014 mărimea capitalului propriu a înregistrat o descreștere cu 1,04 mil. lei sau 18,22 %.

Rezultatele activității economico-financiare înregistrate de către BVM pe parcursul anului 2015 se prezintă în *Anexa nr.15*.

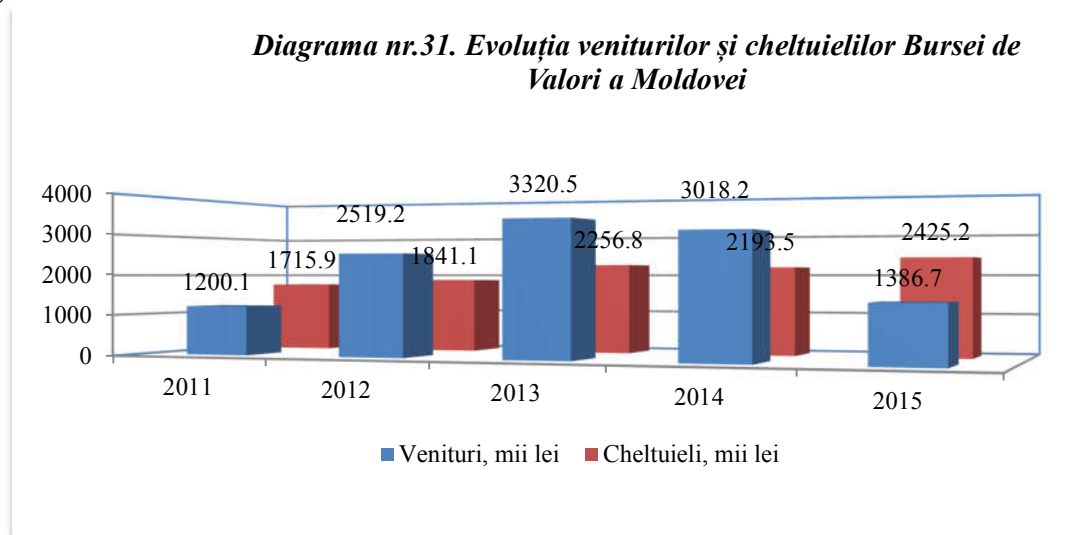
Mărimea veniturilor totale obținute de către BVM în anul 2015 a constituit 1,40 mil. lei și, comparativ cu anul 2014, aceasta a înregistrat o descreștere cu 1,63 mil. lei (54%). Spre deosebire de veniturile totale, cheltuielile totale înregistrate în

¹⁰ licența eliberată în temeiul prevederilor Legii nr.199-XIV din 18.11.1998 cu privire la piața valorilor mobiliare începând cu data de 14.03.2015 a devenit nulă în conformitate cu prevederile art.147 alin.(10) lit. a) din Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital.

¹¹ licența de operator de piață și autorizația de piață reglementată au fost eliberate Societății pe acțiuni “BURSA DE VALORI A MOLDOVEI” în temeiul prevederilor Hotărârii CNPF nr.23/3 din 08.05.2015.

¹² calculat la data raportării conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei.

anul 2015 s-au majorat comparativ cu anul 2014 cu circa 11 %, constituind 2,43 mil. lei. Astfel, mărimea cheltuielilor totale fiind superioară mărimii veniturilor totale obținute, BVM a înregistrat pierderi în mărime de 1,04 mil. lei (*Diagrama nr.31*).

Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei

Pe parcursul anului 2015 Depozitarul Național de Valori Mobiliare (DNVM) a activat în conformitate cu licența eliberată în temeiul prevederilor Legii nr.199-XIV din 18.11.1998 cu privire la piața valorilor mobiliare, care, începînd cu data de 14.03.2015, a devenit nulă conform art.147 alin.(10) lit. a) din Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, precum și cu licența de depozitar central, eliberată prin Hotărîrea CNPF nr. 25/3 din 15.05.2015 cu privire la eliberarea licenței de depozitar central Societății pe acțiuni “DEPOZITARUL NAȚIONAL DE VALORI MOBILIARE AL MOLDOVEI”.

Mărimea capitalului propriu al DNVM la finele anului 2015 a constituit 2,40 mil. lei, înregistrînd o majorare a acestuia față de anul 2014 cu 1,55 mil. lei, fiind totodată respectat normativul de suficiență a capitalului propriu de 2,15 mil. lei¹³.

În conformitate cu prevederile pct.4 din Hotărîrea CNPF nr. 25/3 din 15.05.2015 cu privire la eliberarea licenței de depozitar central Societății pe acțiuni “DEPOZITARUL NAȚIONAL DE VALORI MOBILIARE AL MOLDOVEI”, DNVM, după finalizarea proceselor judiciare privind interdicția înregistrării rezultatelor emisiunii suplimentare de acțiuni, aprobată prin Hotărîrea CNPF nr.40/7 din 15.08.2014, a finisat procedura de înregistrare a emisiunii suplimentare de acțiuni. Astfel, la finele perioadei de raportare capitalul social al DNVM a constituit 2,5 mil. lei.

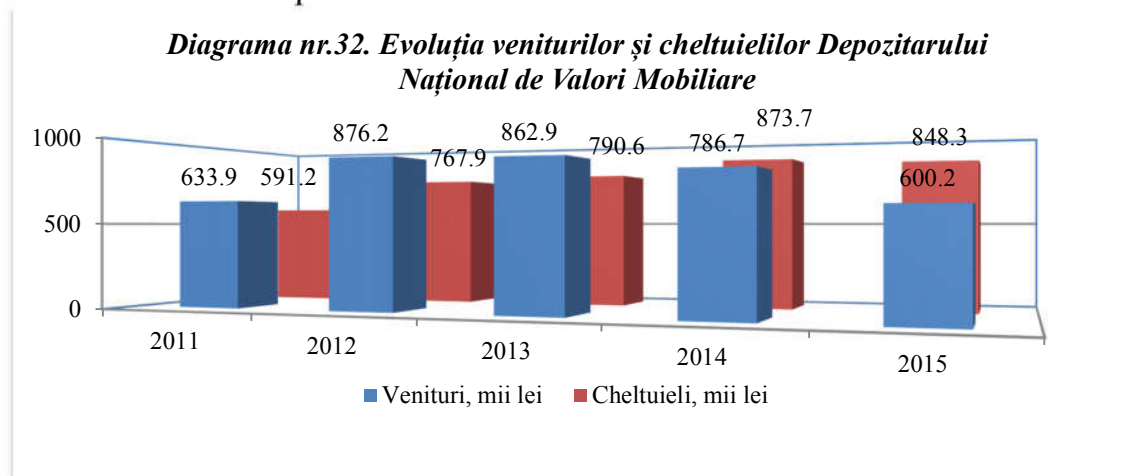
Conform rezultatelor activității economico-financiare pentru anul 2015, comparativ cu rezultatele obținute în anul 2014, veniturile totale ale DNVM s-au diminuat cu 0,19 (23,7 %) mil. lei și au constituit 0,6 mil. lei.

Asemenea veniturilor totale obținute, cheltuielile totale înregistrate în anul 2015 s-au diminuat față de anul 2014 cu 0,02 mil. lei (2,9%), constituind la finele perioadei de gestiune 0,85 mil. lei.

¹³ Calculat la data raportării conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei.

În pofida diminuării mărimii cheltuielilor totale, veniturile totale fiind inferioare cheltuielilor totale, DNVM a înregistrat pierderi în mărime de 0,25 mil. lei.

Rezultatele activității economico-financiare înregistrate de către DNVM pe parcursul anului 2015 se prezintă în *Anexa nr. 16*.

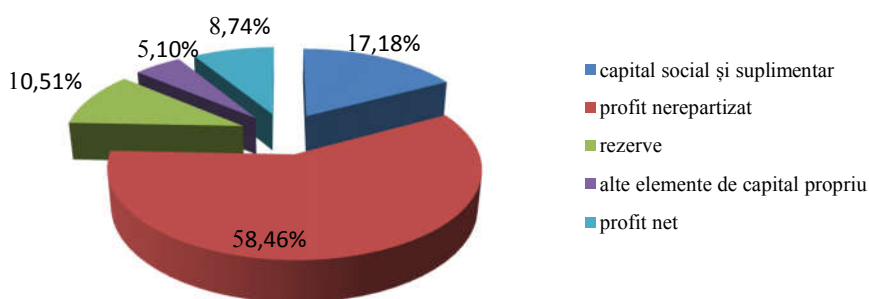

Societățile de investiții

La finele anului 2015 pe piața valorilor mobiliare au activat în baza licențelor pentru dreptul de a presta servicii pe piața de capital 19 societăți de investiții, inclusiv 8 bănci comerciale.

Valoarea totală a capitalului propriu al societăților de investiții nebancare constituie 39 mil. lei, înregistrând o majorare cu 1,04 mil. lei față de anul 2014, fiind respectat de către entitățile raportoare normativul minim stabilit de legislația în vigoare. În structura capitalului propriu se include: capitalul social și suplimentar – 6,7 mil. lei (17,18%), profitul nerepartizat – 22,83 mil. lei (58,46%), rezervele – 4,09 mil. lei (10,51%), profitul net – 3,41 mil. lei (8,74%) și alte elemente ale capitalului propriu în valoare de 1,99 mil. lei (5,10%) (*Diagrama nr. 33*).

Diagrama nr.33. Structura capitalului propriu al societăților de investiții nebancare la finele anului 2015

Venitul total din activitatea operațională constituie 4,1 mil. lei, inclusiv veniturile din prestarea serviciilor – 2,3 mil. lei sau 56,52 % și alte venituri

operaționale – 1,8 mil. lei sau 43,48%. Comparativ cu rezultatele obținute în anul 2014 veniturile totale s-au majorat cu 0,07 mil. lei sau cu 1,74%.

Cheltuielile totale din activitatea operațională constituie 5,5 mil. lei, inclusiv cheltuielile generale și administrative - 4 mil. lei. Comparativ cu datele înregistrate în anul 2014 cheltuielile totale suportate de societățile de investiții nebancare s-au majorat cu 0,28 mil. lei sau cu 5,36%.

În rezultatul desfășurării activității operaționale, societățile de investiții nebancare au înregistrat pierderi în valoare de 1,17 mil. lei, micșorându-se cu 0,01 mil. lei față de pierderile înregistrate la finele anului 2014, care au fost în valoare de 1,18 mil. lei. Totodată, în rezultatul desfășurării pe parcursul anului 2015 a celorlalte activități (de investiții și financiare), societățile de investiții nebancare au înregistrat la finele perioadei profit în valoare de 4,83 mil. lei, cu 1,75 mil. lei mai mult față de rezultatele de la finele anului 2014.

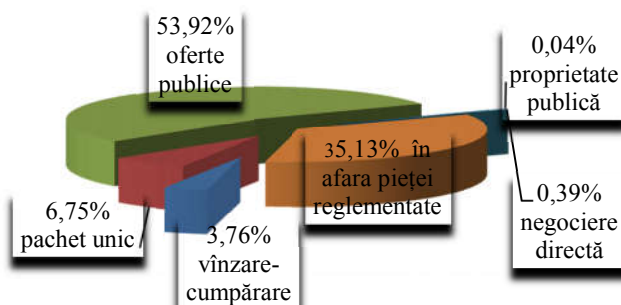
Profitul net obținut de societățile de investiții nebancare după deducerea cheltuielilor privind impozitul pe venit constituie 3,41 mil. lei, înregistrând o majorare cu circa 68,81% față de rezultatele înregistrate la finele anului 2014.

Rezultatele activității economico-financiare a societăților de investiții nebancare pentru anul 2015 se prezintă în *Anexa nr.17*.

Pe parcursul anului 2015 prin intermediul societăților de investiții nebancare au fost efectuate 857 tranzacții în valoare totală de 391,78 mil. lei, dintre care 456¹⁴ tranzacții în volum de 254,15¹⁴ mil. lei au fost efectuate pe piața reglementată (la BVM), iar 401 tranzacții în volum de 137,63 mil. lei au fost efectuate în afara pieței reglementate (*Anexa nr.18*).

Față de rezultatele obținute în anul 2014 valoarea totală a tranzacțiilor efectuate de către societățile de investiții nebancare s-a micșorat cu 466,98 mil. lei sau de 2,2 ori. Cea mai considerabilă pondere din volumul tranzacțiilor efectuate prin intermediul societăților de investiții a fost obținută în cadrul ofertelor publice -53,92%, urmată de tranzacțiile efectuate în afara pieței reglementate – 35,13%, tranzacții cu pachete unice de acțiuni – 6,75%, tranzacțiile de vânzare-cumpărare pe piața interactivă – 3,76%, tranzacțiile de vânzare-cumpărare negociere directă – 0,39% și tranzacțiile cu valori mobiliare proprietate publică - 0,04% (*Diagrama nr.34*).

Diagrama nr.34. Ponderea volumului tranzacțiilor după tipuri efectuate de către societățile de investiții nebancare pentru anul 2015

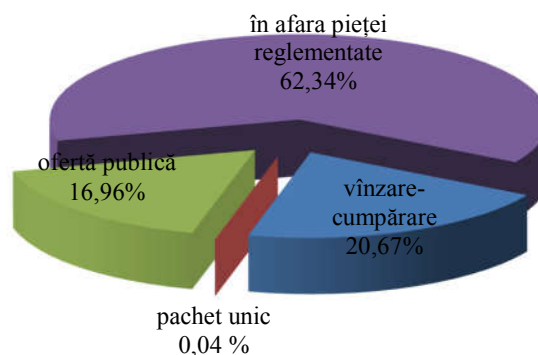
Pe parcursul anului 2015 prin intermediul societăților de investiții bancare au fost efectuate 119 tranzacții în valoare totală de 355,19 mil. lei, dintre care 66¹⁴

¹⁴ Numărul și volumul tranzacțiilor au fost calculate cumulativ, atât din partea vânzătorului, cât și a cumpărătorului.

tranzacții în valoare totală de 133,78 mil. lei au fost efectuate pe piața reglementată, iar 53 tranzacții în valoare de 221,41 mil. lei au fost efectuate în afara pieței reglementate (Anexa nr.19).

Ponderea cea mai mare din totalul tranzacțiilor le revine tranzacțiilor efectuate în afara pieței reglementate – 221,41 mil. lei sau 62,34%, urmate de tranzacțiile de vânzare-cumpărare pe piața interactivă – 73,41 mil. lei sau 20,67 %, de ofertele publice – 60,23 mil. lei sau 16,96 % și de tranzacțiile efectuate cu pachete unice – 0,14 mil. lei sau 0,04% (Diagrama nr.35).

Diagrama nr.35. Ponderea volumului tranzacțiilor după tipuri efectuate de către băncile comerciale în calitate de societăți de investiții pe parcursul anului 2015

Societățile de registru

La finele anului 2015 pe piața de capital a Republicii Moldova au prestat servicii de ținere a registrului deținătorilor de valori mobiliare 10 societăți de registru în baza autorizațiilor acordate de CNPF pentru dreptul de a desfășura activitatea profesionistă pe piața de capital, precum și 2 emitenți autorizați cu dreptul de a ține registrul deținătorilor valorilor mobiliare de sine stătător.

În perioada raportată societățile de registru au prestat servicii de ținere a registrului pentru 1968 societăți pe acțiuni (Anexa nr. 20).

Mărimea capitalului propriu al regulatorilor la finele anului 2015 a constituit 12,7 mil. lei. Toate societățile de registru au respectat cerințele obligatorii față de capitalul propriu minim pentru desfășurarea activității de ținere a registrului.

Conform prevederilor pct. 113 și pct. 115 din Regulamentul privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14.11.2014, cerințele obligatorii față de capitalul propriu minim pentru desfășurarea activității de ținere a registrului (1,0 mil. lei) și fondul de garanție (0,3 mil. lei) au fost respectate de toate societățile de registru.

Pe perioada anului 2015 societățile de registru au obținut un profit net total în mărime de 1,4 mil. lei sau cu 250 % mai mult față de anul precedent, datorându-se în special creșterii numărului tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate și MTF în perioada de referință. (Tabelul nr.35).

Rezultatele activității economico-financiare ale societăților de registru la finele anului 2015 se prezintă în Anexa nr.21.

Tabelul nr. 35. Evoluția indicatorilor principali ai activității societăților de registru

Indicatori	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Capitalul social, mil. lei	5,5	6,2	6,2	6,2	6,2	6,5
Capitalul propriu, mil. lei	10,1	11,5	11,1	10,9	10,8	12,7
Fondul de garanție, mil. lei	2,2	2,7	3,3	3,4	3,5	4,5
Total venituri operaționale, mil. lei	5,1	6,1	5,8	8,1	5,8	6,2
Total cheltuieli operaționale, mil. lei	4,6	5,1	5,3	7,1	5,6	5,4
Profit net, mil. lei	0,8	1,32	0,8	1,2	0,4	1,4
Numărul societăților de registru care au activat pe piața valorilor mobiliare, unități	10	11	11	11	10	10

Fondurile de investiții

În perioada de referință a continuat procedura de lichidare a 9 fonduri de investiții în proces de lichidare forțată, conform hotărârilor respective ale CNPF, și a 7 fonduri de investiții care au inițiat procedura de lichidare din proprie inițiativă, conform hotărârilor adunărilor generale ale acționarilor.

Prin decizia adunării generale extraordinare repetate a acționarilor din 24.08.2015 acționarii Fondului de Investiții Nemutual „Telecom-Invest” S.A.” au aprobat decizia de încetare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare și modificare a denumirii din Fondul de Investiții Nemutual „Telecom-Invest” S.A. în S.A. „Telecom-Invest”. Ca rezultat, prin Hotărârea CNPF nr. 54/10 din 09.10.2015 Fondul de Investiții Nemutual „Telecom-Invest” S.A. fondul de investiții a fost radiat din Registrul participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare.

Fonduri de investiții în proces de lichidare forțată

Pe parcursul anului 2015 fondurile de investiții „MCI-Fond” S.A., „Zodiac-Invest” S.A., „Papyrus-Invest” S.A. și „BSV-Invest” S.A. au distribuit în continuare mijloace bănești către acționari prin intermediul filialelor și reprezentanțelor BC „Energbank” S.A.

La finele anului 2015 cele 9 fonduri au acumulate mijloace bănești în valoare totală de 23,41 mil. lei, din care 22,35 mil. lei au fost plasate anterior în conturi de depozit în BC „Investprivatbank” S.A. Conform rapoartelor financiare și specializate, valoarea capitalului propriu al acestor fonduri la finele anului 2015 a constituit 22,03 mil. lei. Din cele 9 fonduri de investiții, două fonduri au înregistrat beneficiu în mărime de 60,96 mii lei.

Situația economico – financiară a fondurilor de investiții în procedură de lichidare forțată este reflectată în *Anexa nr.22*.

Fonduri de investiții în proces de lichidare din proprie inițiativă

La sfârșitul anului 2015 în conturile bancare ale fondurilor de investiții în proces de lichidare benevolă au fost acumulate mijloace bănești în sumă de 151,69 mil. lei, din care 150,65 mil. lei au fost plasate anterior în conturi de depozit în BC „Investprivatbank” S.A.. Conform rapoartelor financiare și specializate, valoarea

capitalului propriu al acestor fonduri la finele anului 2015 a constituit 149,96 mil. lei.

La finele anului 2015 din cele 7 fonduri de investiții numai două au înregistrat beneficiu în mărime de 174,7 mii lei.

În perioada de gestiune a continuat distribuirea mijloacelor bănești inclusiv și a mijloacelor bănești suplimentare, către acționarii Fondului de Investiții „Viitorul Tău”, prin intermediul filialelor și reprezentanțelor BC „Moldindconbank” S.A.

Situația economico – financiară a fondurilor de investiții în proces de lichidare din proprie inițiativă este reflectată în *Anexa nr. 23*.

Administratorii fiduciari

Având în vedere că la data de 15.03.2015 a fost abrogată Legea nr. 199-XIV din 18.11.1998 cu privire la piața valorilor mobiliare în legătură cu punerea în aplicare a prevederilor art.147 din Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, participanții profesioniști care dețineau licențe de administrare fiduciară a investițiilor, urmau să se conformeze condițiilor stabilite de legislația privind piața de capital.

Astfel, cei 4 participanți profesioniști, care la data intrării în vigoare a Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital dețineau licențe de administrare fiduciară a investițiilor (CF „Fond-Administrator Fiduciar” S.A., AF „CODRU” S.A., CF „Econ-Renaștere” S.A. și CF „BV Fiduciar Invest” S.A.) au evoluat în felul următor:

-CF „F.O.N.D – Administrator Fiduciar” S.A. a obținut licență de societate de investiții pentru activitatea pe piața de capital de categoria B, acordată prin Hotărârea CNPF nr. 18/1 din 09.04.2015. Totodată licența de societate de investiții nu acordă dreptul de a gestiona activele clienților în baza contractelor de administrare fiduciară a investițiilor încheiate cu fondatorii administrării fiduciare a S.A. „F.O.N.D – Administrator Fiduciar” în condițiile Legii nr.199-XIV din 18.11.1998 cu privire la piața valorilor mobiliare. În acest context, S.A. „F.O.N.D– Administrator Fiduciar” este obligat să rezilieze contractele de administrare fiduciară cu încheierea altor contracte în condițiile Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital sau, în cazul dezacordului clientului, să transmită activele în deținere reală. Până la finele anului 2015 au fost reziliate/reîncheiate 528 contracte, respectiv rămân în custodie 32738 conturi fiduciare ce includ investiții financiare în valoare de 26,37 mil. lei plasate în 44 societăți pe acțiuni și societăți cu răspundere limitată. Venitul fondatorilor administrării fiduciare (venituri încasate din dividende, dobânzi, valori mobiliare de stat și alte venituri din investiții) se cifrează la 257768 lei.

-AF „CODRU” S.A.: Din motivul neconformării cerințelor Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, AF „CODRU” S.A. a fost obligată să transmită în deținere reală activele clienților săi în conformitate cu art. 147 alin. (12) din legea prenotată. Până la finele anului 2015 au fost reziliate 1226 contracte, astfel rămân în gestiune 10417 conturi fiduciare, iar valoarea investițiilor financiare

ale clienților constituie 692251 lei. Veniturile fondatorilor încasate din dobânzi în perioada de referință constituie 91842 lei.

-CF „BV Fiduciar Invest” S.A. și C.F. „Econ-Renaștere” S.A.: La adunările generale extraordinare ale acționarilor din 22.12.2014 și 29.12.2014, acționarii CF „BV Fiduciar Invest” S.A. și, respectiv, CF „Econ-Renaștere” S.A. au adoptat decizia de lichidare a genului de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare - de administrare fiduciară a investițiilor ca activitate de bază cu activitate conexasă de consulting investițional, fiind aleasă și comisia de lichidare a genului de activitate în componența a 3 persoane.

Astfel, conform cererilor depuse CNPF prin hotărârile nr.12/2 din 10.03.2015 cu privire la retragerea licenței CF „Econ-Renaștere” S.A. și nr. 12/3 din 10.03.2015 cu privire la retragerea licenței CF „BV Fiduciar Invest” S.A. a acceptat lichidarea din proprie inițiativă a genului de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare, desfășurat anterior de către acestea, fiind dispuse unele măsuri întru asigurarea finalizării procedurii de lichidare. Astfel, companiile urmau, în termen de 3 luni din data intrării în vigoare a prezentelor hotărâri, să transmită în deținere reală activele clienților săi (fondatorilor administrării fiduciare), cu rezilierea contractelor de administrare fiduciară a investițiilor în conformitate cu cerințele Hotărârii CNVM nr.29/4 din 16.06.2005 privind actele normative ce reglementează activitatea de administrare fiduciară a investițiilor. Totodată, pînă la executarea hotărârilor menționate, companiile vizate vor gestiona activele clienților (fondatorilor administrării fiduciare) cu diligența unui bun proprietar și vor solicita acordul prealabil al CNPF pentru votarea asupra chestiunilor din ordinea de zi a adunării generale a acționarilor societăților ce fac parte din structura activelor administrate, care țin de lichidarea, reorganizarea societății, precum și asupra deciziilor cu privire la tranzacțiile de proporții.

Avînd în vedere că CF „BV Fiduciar Invest” S.A. și, respectiv, CF „Econ-Renaștere” S.A. în termenul stabilit nu au transmis în deținere reală activele clienților săi, CNPF a emis suplimentar Hotărîrea nr. 36/9 din 26.06.2015 cu privire la prescrierea executării de către unele companii fiduciare a hotărârilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.

Urmează de menționat că de către companiile în cauză au fost înaintate cereri în instanța de judecată pentru confirmarea datelor clienților (fondatorilor administrării fiduciare) din registrele clienților deținătorului nominal restabilite¹⁵.

La situația de 31.12.2015 portofoliul CF „BV Fiduciar Invest” S.A. include investiții financiare în valoare de 95,92 mil.lei¹⁶ plasate în 536 societăți pe acțiuni și societăți cu răspundere limitată, fiind deservite 332708 conturi fiduciare. Venitul fondatorilor administrării fiduciare (venituri încasate din dividende, dobânzi, valori mobiliare de stat și alte venituri din investiții) se cifrează la 944219 lei.

CF „Econ-Renaștere” SA deservește 4231 conturi fiduciare, care includ investiții financiare în valoare de 2,02 mil.lei¹⁶ plasate în 25 societăți pe acțiuni.

¹⁵ Din motivul lipsei informației din registrul clienților companiei, ținut anterior de registratorul independent „Registru-Service” S.R.L. în anul 2005, în baza articolului 261 din Codul Penal al Republicii Moldova a fost pornită urmărirea penală.

¹⁶ Diminuată cu valoarea investițiilor din societățile pe acțiuni excluse din Registrul de stat al persoanelor juridice

Venitul fondatorilor administrării fiduciare (venituri încasate din dividende, dobânzi, valori mobiliare de stat și alte venituri din investiții) se cifrează la 84263 lei.

Totodată pe parcursul anului 2015 a continuat procedura de lichidare a următoarelor companii fiduciare:

- S.A. “Compania Fiduciară a Feroviarilor”.

Avînd în vedere că prin Hotărîrea CNVM nr.11/5 din 16.02.2006, cu modificările ulterioare, a fost acceptată procedura de lichidare a genului de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare – de administrare fiduciară a investițiilor S.A. “Compania Fiduciară a Feroviarilor”, care pînă în prezent nu a fost finalizată, prin Hotărîrea CNPF nr.12/1 din 10.03.2015 S.A. „Compania Fiduciară a Feroviarilor”, de asemenea, a fost obligată să transmită în deținere reală activele clienților săi (fondatorilor administrării fiduciare) în termen de 3 luni din data intrării în vigoare a deciziei respective. Dat fiind faptul că S.A. “Compania Fiduciară a Feroviarilor” nu s-a conformat cerințelor hotărîrii vizate, CNPF a emis suplimentar Hotărîrea nr. 36/9 din 26.06.2015 cu privire la prescrierea executării de către unele companii fiduciare a hotărîrilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.

Portofoliul S.A. „Compania Fiduciară a Feroviarilor” include investiții financiare în valoare de 4,92 mil.lei¹⁷ plasate în 18 societăți pe acțiuni.

- CF „Colaborare” S.A. se afla în proces de lichidare forțată a participantului profesionist. În perioada de referință au fost organizate 2 licitații privind expunerea la vînzare a patrimoniului aflat în administrare fiduciară a CF „Colaborare” S.A., dar din lipsa cererilor de participare aceste licitații nu au avut loc. La situația din 31.12.2015 compania deține o cotă în mărime de circa 66% în S.R.L. ”Maureza”, deținători reali ai căreia sînt peste 900 de persoane fizice.

- CF „Mobiastrest” S.A. continuă procedura de lichidare a genului de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare, ca rezultat al Hotărîrii CNPF nr. 49/6 din 15.12.2005. Numărul conturilor fiduciare deținute de companie se cifrează la 32060. Valoarea investițiilor aflate în gestiune constituie 7,02 mil.lei, din care 5,86 mil.lei sînt mijloace bănești plasate la BC „Investprivatbank” S.A. Din motivul retragerii licenței de desfășurare a activităților financiare a BC „Investprivatbank” S.A. prin Ordonanța Băncii Naționale a Moldovei nr. 09-02218/313 din 19.06.2009 și numirii lichidatorului pentru lichidarea băncii, restituirea mijloacelor bănești către fondatorii administrării fiduciare va fi posibilă doar după soluționarea situației create la banca menționată.

Companiile de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele

Pe parcursul anului 2015 pe piața valorilor mobiliare au activat 2 companii de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele: „Bartol-Consulting” S.A. și „Evalestim” S.A. (*în continuare – companii de estimare*).

Conform dărilor de seamă prezentate la CNPF, companiile de estimare pe parcursul anului 2015 au încheiat 12 contracte în urma cărora au obținut un venit în

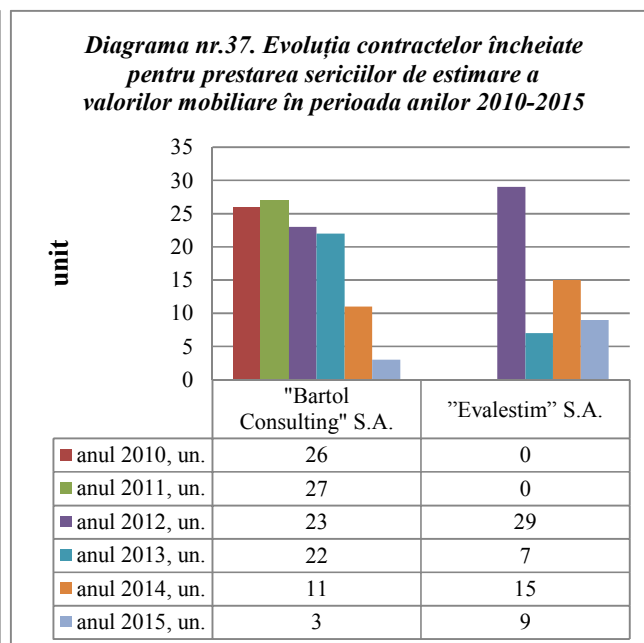
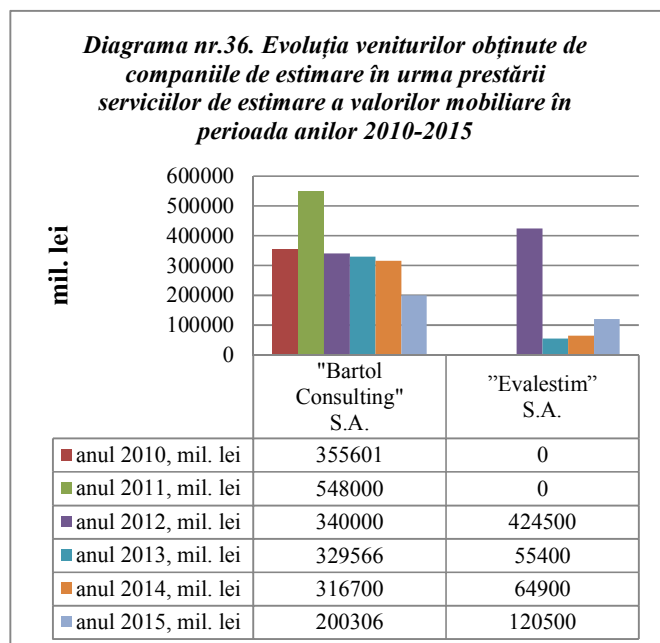
¹⁷ Diminuată cu valoarea investițiilor din societățile pe acțiuni excluse din Registrul de stat al persoanelor juridice

valoare de 320 806 lei (*Anexa nr.24*) .În anul 2015 companiile de estimare au încheiat cu 14 contracte mai puțin comparativ cu anul 2014, iar venitul obținut s-a micșorat cu 60 794 lei față de anul precedent (-15,93%) (*Tabelul nr. 36*).

Tabelul nr. 36. Contractele și veniturile companiilor de estimare

Nr. d/o	Indicatori	31.12.2015	31.12.2014	Abaterea	
				absolută, lei	relativă, %
1	Numărul de contracte încheiate, unități	12	26	-14	-53,85
2	Venitul obținut în urma prestării serviciilor de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele, lei	320 806	381 600	-60 794	-15,93

Analiza evoluției veniturilor obținute (*Diagrama nr.36*), precum și a contractelor încheiate de companiile de estimare (*Diagrama nr.37*) în anul 2015 comparativ cu anul 2014, a constatat următoarele:

- „Bartol Constulting” S.A. a încheiat 3 contracte (cu 8 contracte mai puțin decât în 2014) și a obținut un venit în urma prestării serviciilor de estimare în mărime de 200 306 lei sau cu 116 394 lei mai puțin decât în anul precedent;
- „Evalestim” S.A. a încheiat 9 contracte (cu 6 contracte mai puțin decât în 2014) și a obținut un venit în urma prestării serviciilor de estimare în mărime de 120 500 lei sau cu 55 600 lei mai mult decât în anul precedent.

Ambele companii de estimare au finalizat perioada de gestiune cu rezultate financiare pozitive.

În comparație cu anul 2014 capitalul propriu al companiilor de estimare în anul 2014 s-a majorat cu 297 573 lei sau 60,36 %.

Tabelul nr. 37. Evoluția indicatorilor principali ai activității de estimare, mil. lei

Nr. d/o	Indicatori	31.12.2015	31.12.2014	Abaterea	
				absolută, lei	relativă, %
1	Capitalul social, lei	375 900	375 900	0	0,00
2	Capitalul propriu, lei	790 580	493 007	297 573	+60,36
3	Venituri din vânzări, lei	705 014	878 934	-173 920	-19,79
4	Costul vânzărilor, lei	169 452	179 615	-10 163	-5,66
5	Cheltuieli generale și administrative, lei	100 422	134 720	-34 298	-25,46
6	Profit net (pierdere netă), lei	407 947	503 348	-95 401	-18,95

Micșorarea profitului net cu 95 401 lei (18,95%) în anul 2015 în comparație cu anul 2014 a fost condiționată în cea mai mare parte de scăderea venitului din vânzări.

Structura patrimoniului companiilor de estimare reflectată în *Tabelul nr.38.* evidențiază o majorare cu 195 392 lei (198,75%) a activelor imobilizate în anul 2015 față de anul 2014, precum și o majorare a activului total cu 355 494 lei (52,49%) (*Anexa nr.25*).

Datele reflectate în tabelele de mai sus, precum și în anexe, se referă doar la 2 companii de estimare „Bartol-Consulting” S.A. și „Evaestim” S.A.

Tabelul nr.38. Structura patrimoniului companiilor de estimare, mii lei

Nr. d/o	Indicatori	31.12.2015	31.12.2014	Abaterea	
				absolută, lei	relativă, %
1	Total active imobilizate, lei	293 704	98 312	195 392	+198,75
2	Total active circulante, lei	739 097	578 995	160 102	+27,65
3	TOTAL ACTIV	1 032 801	677 307	355 494	+52,49

Persoane licențiate și autorizate pe piața de capital care au prestat servicii de consulting, consulting investițional și fuziuni și achiziții de societăți

Pe parcursul anului 2015 pe piața valorilor mobiliare au prestat servicii de consulting 7 persoane licențiate și autorizate pe piața de capital, servicii de consulting investițional - 5 persoane licențiate și autorizate pe piața de capital, și servicii de fuziuni și achiziții de societăți - 1 persoană licențiată și autorizată pe piața de capital.

Conform dărilor de seamă prezentate la CNPF, în anul 2015 au fost prestate 42 servicii de consulting investițional sau cu 23 servicii mai puțin față de anul 2014, iar venitul obținut a constituit 865 318 lei, majorându-se cu 363 477 lei (cu 72,43%) față de venitul obținut în anul precedent. De asemenea, în 2015 au fost acordate cu 9 servicii de consulting mai mult decât în 2014, totuși veniturile obținute s-au micșorat față de anul precedent cu 132 732 lei sau 23,75%.

Totodată, pe parcursul anului 2015 au fost prestate 3 servicii referitoare la fuziuni și achiziții de societăți, servicii privind relații corporative, de către

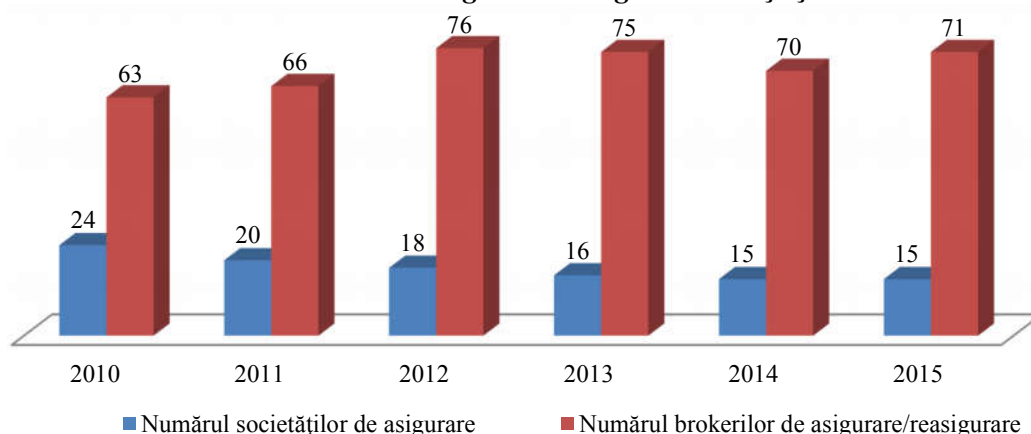
societatea de investiții „Gest-Capital” S.A., iar venitul obținut a fost de 81 200 lei, pe cînd în anul 2014 nu a fost prestat nici un astfel de serviciu (*Anexa nr. 26*).

II. Evoluția pieței asigurărilor

2.1. Activitatea companiilor de asigurare

În anul 2015 au desfășurat activitate de asigurare 15 societăți, inclusiv 13 societăți au desfășurat activitate de asigurări generale, 1 societate - activitate compozită și 1 societate - asigurări de viață. Evoluția numărului asigurătorilor se prezintă în *Diagrama nr.38*.

Diagrama nr.38. Evoluția numărului companiilor de asigurare și brokerilor de asigurare/reasigurare licențiați

Prime de asigurare subscrise

Veniturile din primele brute subscrise au constituit 1228,5 mil. lei, din care în categoria „asigurări generale” – 1141,0 mil. lei, în creștere cu 17,4 mil. lei față de anul precedent, iar în categoria „asigurări de viață” – 87,5 mil. lei sau cu 7,5 mil. lei mai mult față de anul precedent. Volumul total al primelor brute subscrise a înregistrat o creștere de 2,1 %. Evoluția primelor brute subscrise se prezintă în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.39. Evoluția volumului primelor brute subscrise în perioada anilor 2008-2015

Anul	Prime brute subscrise (mil.lei)	Creșterea (descreșterea) nominală față de anul precedent	
		(%)	(mil.lei)
2008	837.2	15.6	113
2009	816.5	-2.5	-20.7
2010	914.7	12.0	98.2
2011	1006.3	10.0	91.6
2012	1089.3	8.2	83
2013	1198.9	10.1	109.6
2014	1203.6	0.4	4.7
2015	1228.5	2.1	24.9

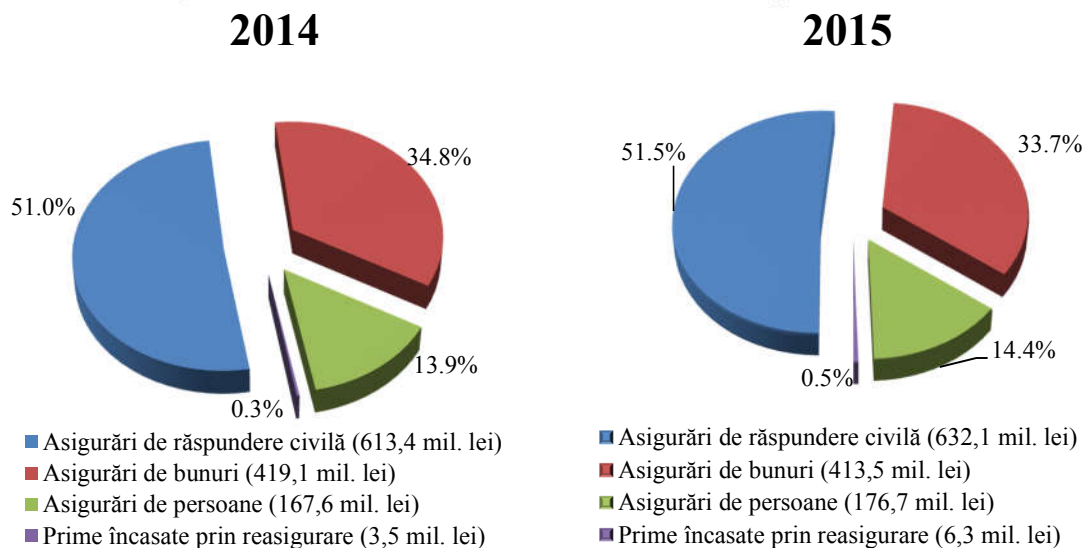
Ritmul de creștere a volumului de prime brute subscrise a fost determinat de majorarea numărului contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, asigurare facultativă CASCO și de asigurare de sănătate, anume cu valabilitate în afara Republicii Moldova, precum și se datorează dezvoltării rețelei de distribuție a asigurătorilor și brokerilor de asigurare și/sau de reasigurare. Astfel, pe parcursul anului 2015 au fost emise 1,507,733 polițe de asigurare în baza contractelor încheiate cu persoane fizice și cu persoane juridice, numărul fiind în creștere cu 24,454 de polițe eliberate față de perioada precedentă.

Din numărul total de polițe ponderea cea mai mare o dețin asigurările de răspundere civilă auto pentru care au fost emise 898,151 polițe, totodată pentru asigurări de viață au fost eliberate 1,237 polițe.

Ponderea asigurărilor obligatorii în structura primelor brute subscrise în anul 2015 a constituit 42,9 %, fiind în creștere cu 0,6 % față de anul 2014, și respectiv a asigurărilor facultative – 57,1%, fiind în descreștere cu 0,6 % față de anul 2014.

Potrivit obiectului asigurării, în asigurările de răspundere civilă au fost subscrise prime în sumă de 632,1 mil. lei (51,5 %), urmate de asigurările de bunuri – 413,5 mil. lei (33,7 %), asigurările de persoane – 176,7 mil. lei (14,4 %) și reasigurările primite – 6,3 mil. lei (0,5 %) (*Diagrama nr.39*).

Diagrama nr.39. Structura primelor brute subscrise pe anii 2014-2015

În perioada de referință ponderea volumului primelor brute subscrise din asigurările de răspundere civilă a crescut cu 0,5 puncte procentuale față de anul precedent, primele din asigurările de bunuri au înregistrat o diminuare de 1,1 puncte procentuale, cele din asigurările de persoane au înregistrat o creștere de 0,5 puncte procentuale, iar primele încasate din reasigurări s-au majorat cu 0,2 puncte procentuale.

Dintre toate clasele de asigurări generale, cele de tip auto au deținut supremația în portofoliul consolidat al pieței – 69,4 % din totalul primelor subscrise din asigurările directe de 1134,7 mil. lei. Asigurările facultative CASCO

au generat 21,3 % din totalul asigurărilor generale directe sau 241,6 mil. lei, valoarea lor nominală fiind în creștere cu 10,4 mil. lei față de perioada precedentă. Asigurările de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” au înregistrat o creștere de 0,5% (pînă la 272,2 mil. lei sau echivalentul a 24,0 % din totalul asigurărilor generale directe), în timp ce asigurările de răspundere civilă auto internă au crescut cu 0,6%, constituind 250,7 mil. lei sau 22,1 % din totalul asigurărilor generale directe.

Celelalte asigurări de tip auto au generat prime subscrise din asigurările directe de 22,4 mil. lei sau 2,0 % din total.

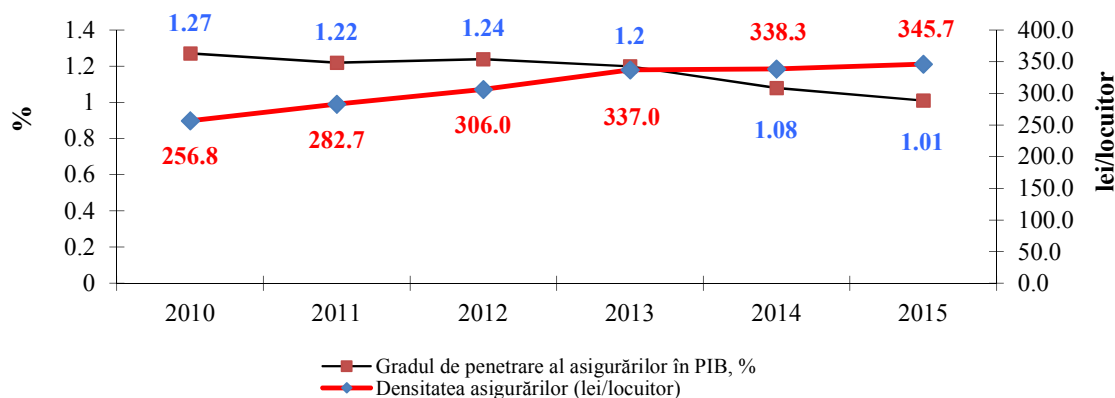
Ca și în anii precedenți evoluția pieței asigurărilor se caracterizează printr-un grad sporit de concentrare. Astfel, 5 societăți de asigurare au subscris 801,9 mil. lei sau circa 65,3 % din volumul total de prime. Primele brute subscrise din asigurări în anul 2015, precum și cotele de piață deținute de societăți, se prezintă în *Anexa nr.27*.

Gradul de penetrare a asigurărilor, exprimat ca raport între primele brute subscrise și PIB, a înregistrat nivelul de 1,01 %, fapt ce atestă descreșterea acestui indicator în raport cu anul 2014 cu 0,07 puncte procentuale.

Densitatea asigurărilor, care reprezintă raportul dintre volumul primelor brute subscrise și numărul populației, a înregistrat nivelul de 345,7 lei/locuitor, crescînd cu 7,4 lei/locuitor față de nivelul anului precedent.

Evoluția gradului de penetrare a asigurărilor și densitatea asigurărilor se prezintă în *Diagrama nr.40*.

Diagrama nr.40. Evoluția gradului de penetrare și a densității asigurărilor în Republica Moldova

Despăgubiri și indemnizații de asigurare

Pe parcursul anului de referință companiile de asigurare au plătit despăgubiri și indemnizații de asigurare în valoare totală de 386,6 mil. lei, înregistrînd o diminuare cu 127,0 mil. lei sau 24,7 % față de nivelul anului precedent. *Anexa nr.28*.

Evoluția despăgubirilor și indemnizațiilor de asigurare plătite pentru asigurările generale și de viață se prezintă în *Tabelul nr.40*.

Tabelul nr.40. Evoluția despăgubirilor și indemnizațiilor plătite în perioada anilor 2008-2015

Anul	Despăgubiri și indemnizații achitate (mil. lei)	Creșterea (descreșterea) nominală față de anul precedent	
		(%)	(mil.lei)
2008	273.8	16.4	38.5
2009	361.2	31.9	87.4
2010	322.7	-10.7	-38.5
2011	348.4	8.0	25.7
2012	430.5	23.6	82.1
2013	432.4	0.4	1.9
2014	513.6	18.8	81.2
2015	386.6	-24.7	-127.0

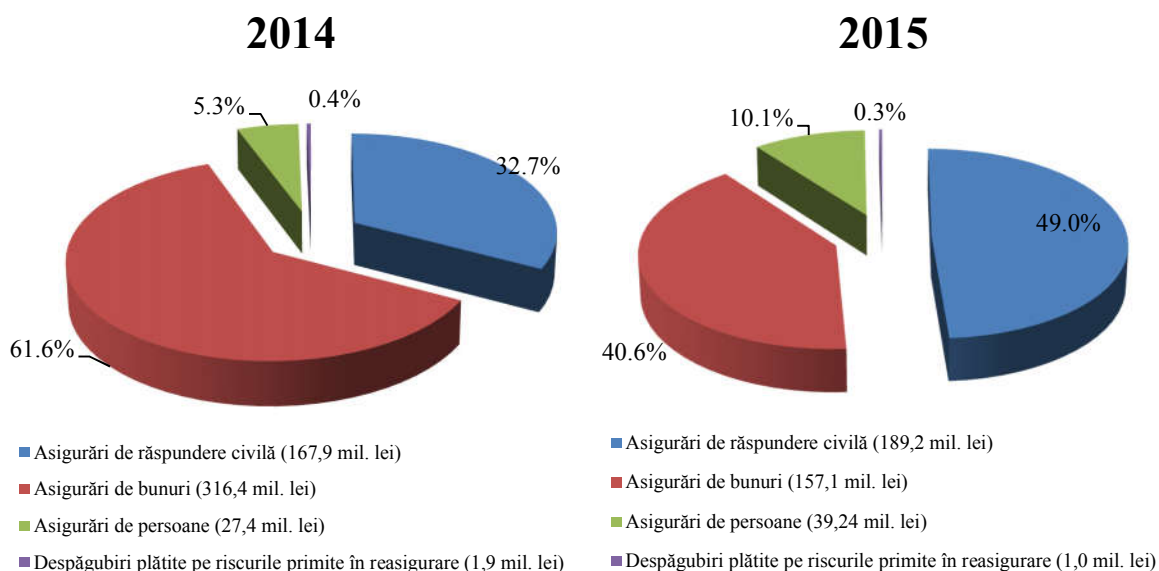
Raportul despăgubirilor de asigurare față de primele subscrise în anul 2015 a constituit 31,5 %, înregistrând o micșorare cu 11,2 puncte procentuale față de nivelul înregistrat în perioada anului precedent.

În cadrul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto internă, raportul despăgubirilor de asigurare față de primele brute subscrise a constituit 46,4 % și s-a majorat în comparație cu anul 2014 cu 8,6 unități procentuale, iar în cadrul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” acest raport a înregistrat 25,7 %, diminuarea constituind 2,3 unități procentuale.

Valoarea cumulativă a despăgubirilor de asigurare plătite pentru asigurările auto (Asigurările de răspundere civilă auto și Asigurările de vehicule terestre (CASCO)) a constituit 322,5 mil. lei sau 85,6 % din totalul despăgubirilor plătite pe asigurarea generală directă în valoare de 376,6 mil. lei.

Structura despăgubirilor și indemnizațiilor de asigurare se prezintă în *Diagrama nr.41.*

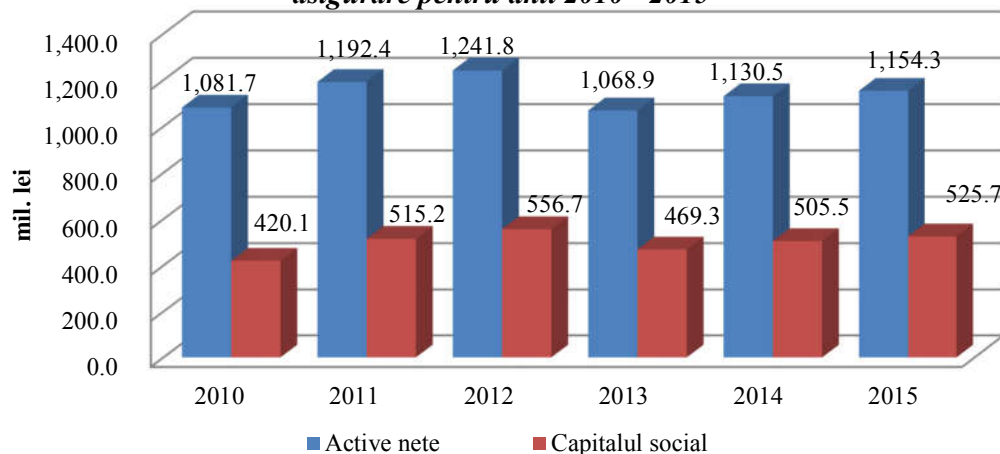
Diagrama nr.41. Structura despăgubirilor și indemnizațiilor de asigurare pe anii 2014-2015

Activele nete și capitalul social al societăților de asigurare

Activele nete ale societăților de asigurare la finele anului 2015 au constituit 1154,3 mil. lei sau cu 22,9 mil. lei (2,0 %) mai mult față de nivelul înregistrat la aceeași dată a anului precedent (*Diagrama nr.42*).

Diagrama nr.42. Activele nete și capitalul social al societăților de asigurare pentru anii 2010 - 2015

Creșterea activelor nete se datorează în primul rând majorării capitalului social al societăților de asigurare.

Valoarea totală a capitalului social înregistrat la finele anului 2015 de către societățile de asigurare a constituit 525,7 mil. lei, majorându-se cu 20,2 mil. lei sau cu 4,0 % față de valoarea acestuia la finele anului precedent.

Investițiile în capitalul social al asigurătorilor autohtoni efectuate de persoane nerezidente au constituit la finele anului de referință 184,8 mil. lei și s-au majorat cu 51,0 mil. lei față de anul 2014 (*Tabelul nr.41*), urmare a majorării capitalului social al Companiei de Asigurări „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” S.A. prin emisie suplimentară de acțiuni.

Tabelul nr.41. Evoluția structurii investițiilor străine în capitalul social al societăților de asigurare, mil. lei

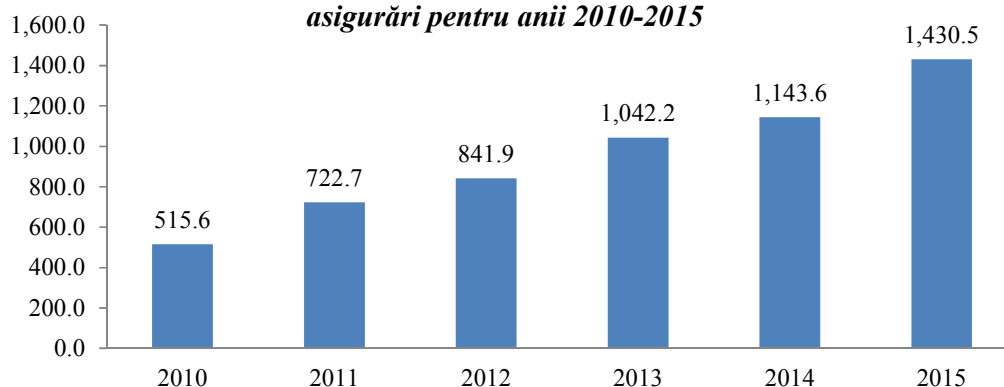
Țara	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015 față de 2014	Cota în 2015, %
Federația Rusă	48.4	48.0	-	-	-	3.0	3.0	1.62
Austria	41.7	41.7	56.8	56.8	92.2	107.6	15.4	58.22
Marea Britanie	22.5	22.9	22.9	22.9	22.9	43.4	20.5	23.48
Leichtenstein	18.0	36.6	36.6	14.1	-	-	0.0	0.00
Olanda	4.8	19.7	19.7	12.3	18.7	12.3	-6.4	6.66
Italia	2.4	3.7	3.7	-	-	-	0.0	0.00
Israel	2.4	3.7	3.7	-	-	-	0.0	0.00
Ucraina	0.3	-	-	-	-	-	0.0	0.00
Cipru	-	-	-	-	-	15.3	15.3	8.28
România	0.0	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.00	0.01
Republica Letonia	-	-	-	-	-	3.00	3.00	1.62
Scotia	-	-	-	-	-	0.2	0.2	0.1
TOTAL	140.5	176.3	143.4	106.1	133.8	184.82	51.0	100.0

În perioada de referință cota persoanelor nerezidente în totalul capitalului social achitat al societăților de asigurare reprezintă 38,6 %. Lista societăților de asigurare cu capital străin se prezintă în *Anexa nr.29*.

Rezervele de asigurare

Conform datelor înregistrate în rapoartele specializate ale asigurătorilor pentru anul 2015, valoarea totală a rezervelor de asigurare a constituit 1430,5 mil. lei, înregistrând o creștere cu 286,9 mil. lei sau cu 25,1 % față de indicatorul anului precedent.

Diagrama nr. 43. Rezervele de asigurare ale societăților de asigurări pentru anii 2010-2015

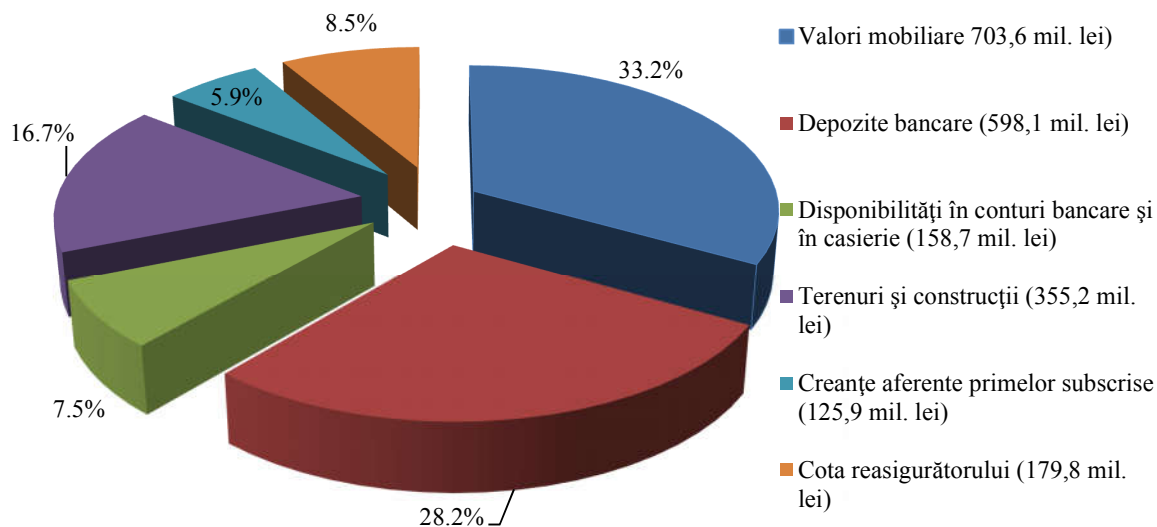

Structura valorii totale a rezervelor tehnice constituite de societățile de asigurare include rezervele tehnice pentru asigurările generale în mărime de 923,5 mil. lei (64,6 %) și rezervele matematice pentru asigurările de viață în mărime de 507,0 mil. lei (35,4 %). Comparativ cu anul 2014 rezervele tehnice constituite de asigurătorii care au desfășurat activitate de asigurări generale au înregistrat o majorare cu 164,0 mil. lei, iar rezervele matematice constituite pentru asigurările de viață au raportat de asemenea o majorare de 32,0 % sau cu 122,9 mil. lei.

Conform cadrului normativ în vigoare aferent modului de garantare a solvabilității, asigurătorii sînt obligați să acopere cu active admise rezervele de asigurare și o treime din mărimea marjei de solvabilitate minime. Astfel, activele admise să reprezinte Fondul asiguraților trebuie să corespundă principiilor de diversitate, rambursabilitate, rentabilitate și lichiditate. Categoriile de active admise să acopere Fondul asiguraților se prezintă în *Diagrama nr.44*.

Pentru acoperirea riscurilor asumate prin contractele de asigurare și reasigurare și pentru asigurarea permanentă a solvabilității și lichidității, societățile de asigurare trebuie să investească cu prudență în anumite categorii de active admise să reprezinte rezervele de asigurare și o treime din marja de solvabilitate minimă, respectînd criteriile de dispersie a plasamentelor conform normelor stabilite prin Regulamentul privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asigurătorilor (reasigurătorilor), aprobat prin Hotărîrea CNPF nr.2/1 din 21.01.2011.

Diagrama nr.44. Structura activelor care reprezintă rezervele de asigurare și o treime din marjă de solvabilitate minimă

Conform cerințelor stabilite, asigurătorii sînt obligați să plaseze rezervele de asigurare și o treime din marja de solvabilitate minimă în valori mobiliare, depozite bancare, disponibilități în conturi bancare curente, disponibilități în casierie, terenuri și construcții, creanțele aferente primelor subscrise.

Structura activelor admise să reprezinte rezervele tehnice de asigurare și o treime din marja de solvabilitate minimă a asigurătorului include următoarele active:

- valorile mobiliare emise de către Guvernul Republicii Moldova sau de altă autoritate de stat în mărime de 659,7 mil. lei, ce reprezintă 31,0 % din totalul valorii admise în fondurile asiguraților;
- valorile mobiliare corporative în mărime de 43,9 mil. lei, ce reprezintă 2,1 % din totalul valorii admise în fondurile asiguraților;
- disponibilitățile bănești în casierie în mărime de 14,7 mil. lei, ce reprezintă 0,7 % din totalul valorii admise în fondurile asiguraților;
- disponibilitățile în conturi de decontare curente în instituții financiare licențiate de BNM, inclusiv în valută străină, în mărime de 144,0 mil. lei, ce reprezintă 6,8 % din totalul valorii admise în fondurile asiguraților;
- depozitele și investițiile în instituții financiare licențiate de BNM în mărime de 598,1 mil. lei, ce reprezintă 28,2 % din totalul valorii admise în fondurile asiguraților;
- terenurile sau construcțiile separate sau terenurile sau construcțiile situate suficient de aproape unele de altele ca să fie considerate efectiv ca o singură investiție, într-un interes legal real într-o proprietate imobiliară în mărime de 355,2 mil. lei, ce reprezintă 16,7 % din totalul valorii admise în fondurile asiguraților;
- creanțele aferente primelor subscrise, în măsura în care nu sînt mai vechi de 60 de zile, în mărime de 125,9 mil. lei, ce reprezintă 5,9 % din totalul valorii admise în fondurile asiguraților;

- cota reasigurătorului în rezervele tehnice în mărime de 179,8 mil. lei, ce reprezintă 8,5 % din totalul valorii admise în fondurile asiguraților.

Plasarea activelor admise să reprezinte rezervele de asigurare și o treime din marja de solvabilitate minimă ale societăților de asigurare conform situației la finele anului 2015 se prezintă în *Anexa nr.30*.

Evoluția structurii activelor admise să acopere rezervele de asigurare și o treime din marja minimă de solvabilitate în anii 2010-2015 se prezintă în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.42. Evoluția structurii activelor admise să reprezinte rezervele de asigurare și marja de solvabilitate minimă

Indicatori	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
Valori mobiliare	68.4	13.3	203.2	26	152.9	16.9	284.3	26.1	398.4	32.9	705.7	33.2
Depozite bancare	249	48.3	184.8	23.6	317.5	35.2	323.0	29.7	308.8	25.5	598.1	28.2
Disponibilități bănești în conturi și casierie	49	9.5	74.7	9.5	60.9	6.8	89.3	8.2	67.5	5.6	158.7	7.5
Terenuri și construcții	106.9	20.7	160	20.5	185.6	20.6	199.9	18.4	226.9	18.7	355.2	16.7
Creanțe de la asigurați	36.6	7.1	44.4	5.7	54	6	63.8	5.9	68.4	5.6	125.9	5.9
Depozite la societăți cedente	5.7	1.1	-	-	-	-		0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Cota reasigurătorului	-	-	115.1	14.7	130.4	14.5	127.3	11.7	142.0	11.7	179.8	8.5
Total	515.6	100	782.2	100	901.3	100	1087.6	100	1212.0	100	2123.4	100

Asigurarea subvenționată în agricultură

Asigurările subvenționate în agricultură se realizează în conformitate cu prevederile Legii nr.243-XV din 08.07.2004 privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură, potrivit cărora de subvenționarea primelor de asigurare beneficiază producătorii agricoli care au înregistrat la primărie culturile agricole, precum și animale, păsări, familii de albine și pești care le aparțin și cei care întrețin culturi agricole, animale, păsări, familii de albine și care produc pești conform tehnologiilor aprobate, iau măsuri de prevenire a bolilor și atacului dăunătorilor și țin evidența lucrărilor efectuate, și au ca scop principal garantarea unei producții stabile în sectorul agricol prin asigurarea riscurilor de producție în agricultură.

Astfel, cuantumul subvenției se stabilește în baza primelor de asigurare calculate conform tarifelor de asigurare prevăzute în condițiile speciale de asigurare a riscurilor de producție în agricultură și constituie 50 % din valoarea acestora pentru toți producătorii agricoli.

Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.352 din 10.06.2015 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2015 a fost acceptată repartizarea mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli în sumă de 610 mil. lei, inclusiv 110 mil. lei din contul Programului Comisiei Europene de suport bugetar sectorial „Stimularea Economică în Zonele Rurale”, pentru un șir de măsuri de sprijin, printre care și stimularea asigurării riscurilor de producție în agricultură.

Mijloacele prevăzute pentru această măsură se utilizează la subvenționarea primelor de asigurare a producătorilor agricoli, în baza contractelor de asigurare a riscurilor de producție în agricultură și în baza Listei riscurilor pentru a căror

asigurare se subvenționează din fondul de subvenționare a producătorilor agricoli pe anul 2015 - primele de asigurare în fitotehnie, horticultură, viticultură și zootehnie (grindină, furtuni, secetă excesivă care a provocat o scădere a recoltei de peste 30%, etc.) și Listei culturilor agricole și a speciilor de animale și păsări pentru a căror asigurare se subvenționează din fondul de subvenționare a producătorilor agricoli pe anul 2015 - primele de asigurare (sfecla de zahăr, floarea soarelui, porumbul, plantațiile multianuale, animalele etc.).

În anul 2015 8 societăți de asigurare au desfășurat activitate în domeniul asigurării subvenționate a riscurilor de producție în agricultură.

Conform datelor a celor opt societăți de asigurare acreditate să desfășoare activitate în domeniu, în 2015 au fost emise 650 polițe de asigurare subvenționată a riscurilor de producție în agricultură cu suma asigurată de 589,1 mil. lei. Valoarea cumulativă a primelor brute subscrise a constituit 43,7 mil. lei, înregistrând o scădere cu 14,6 mil. lei față de valoarea înregistrată în anul precedent (*Tabelul nr.43.*)

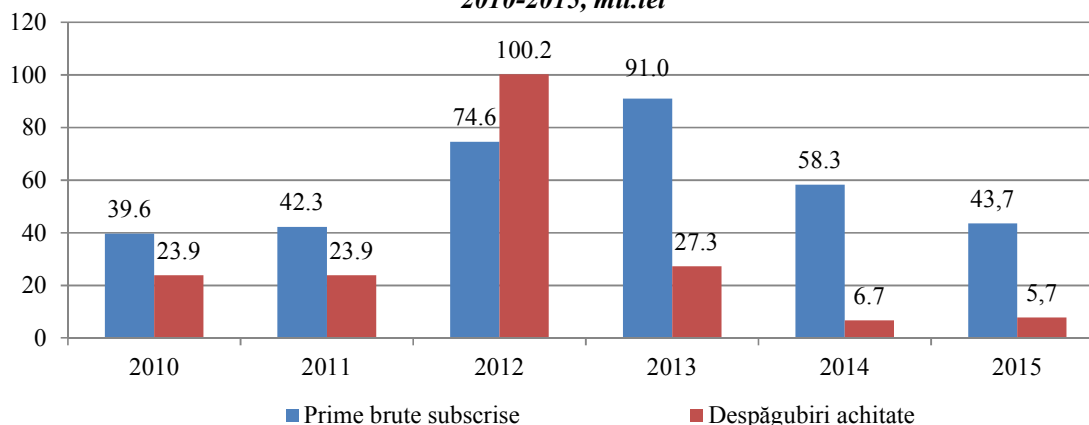
Tabelul nr.43. Prime brute subscrise și despăgubiri achitate pentru asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură, pe obiecte de asigurare în anul 2015, mil. lei

Obiecte asigurate	Prima totală de asigurare, mil.lei	Inclusiv achitată de		Ponderea în totalul încasărilor, %	Despăgubiri de asigurare achitate, mil. lei	Ponderea în totalul despăgubirilor, %
		Producătorul agricol	Stat			
Recolta	38,1	19,05	19,05	87,2	5,0	87,7
Plantații	2,2	1,1	1,1	5,0	0,6	10,5
Animale	3,4	1,7	1,7	7,8	0,1	1,8
TOTAL	43,7	21,85	21,85	100,0	5,7	100,0

Finanțările alocate la plata primelor de asigurare au constituit 21,85 mil. lei sau cu 7,4 mil. lei mai puțin față de anul 2014, înregistrând o scădere a interesului producătorilor agricoli pentru acest tip de asigurare.

Despăgubirile de asigurare au constituit 5,7 mil. lei și înregistrează o diminuare de 1,0 mln. lei față de anul precedent. Evoluția primelor și despăgubirilor achitate se prezintă în *Diagrama nr.45.*

Diagrama nr.45. Prime brute subscrise și despăgubiri achitate pentru asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură pentru anii 2010-2015, mil.lei

Structura primelor brute subscrise și a despăgubirilor achitate pentru asigurarea subvenționată (a riscurilor asigurarea cărora se subvenționează din fondul de subvenționare a producătorilor agricoli pe anul 2015) pe tipuri de riscuri, prezentată în *Anexa nr.31*, relevă următoarele:

- pentru riscul „grindina” prima de asigurare subscrisă constituie 10,2 mil. lei, iar despăgubirile plătite – 2,8 mil. lei, rata despăgubirilor fiind de 27,5 %;
- pentru riscul „înghețuri de iarnă” prima de asigurare subscrisă constituie 1,1 mil. lei, iar despăgubirile plătite – 0,6 mil. lei, rata despăgubirilor fiind de 54,5 %;
- pentru riscul „înghețuri de primăvara” prima de asigurare subscrisă constituie 0,9 mil. lei, despăgubirile fiind egale cu 0;
- pentru riscul „secetă excesivă” prima de asigurare subscrisă constituie 8,4 mil. lei, iar despăgubirile plătite – 3,2 mil. lei, rata despăgubirilor fiind de 38,1 %;
- pentru riscurile incluse în categoria „alte” prima de asigurare subscrisă constituie 1,9 mil. lei, iar despăgubiri plătite – 0,2 mil. lei, rata despăgubirilor fiind de 10,5 %.

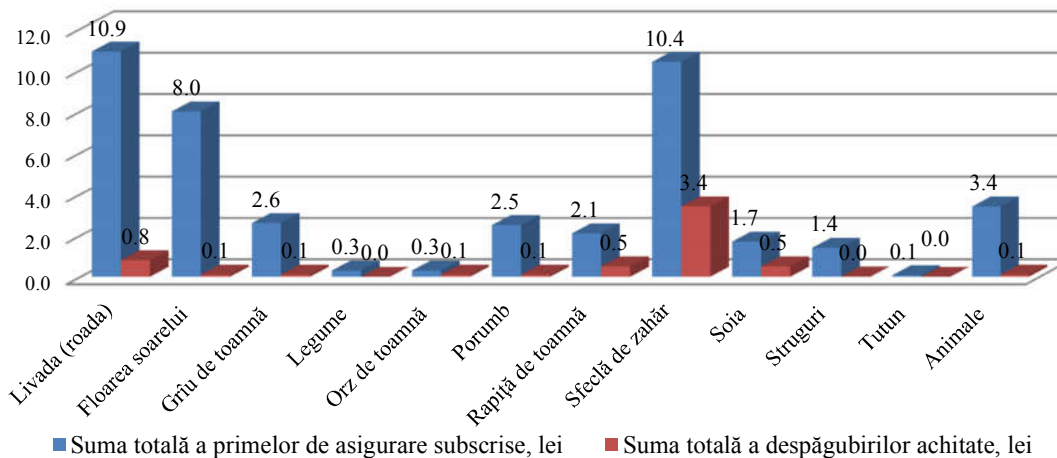
În ceea ce privește culturile agricole asigurate, cea mai mare pondere după volumul primelor achitate revine sfecelei de zahăr, după care urmează roada livezilor, floarea soarelui, grâul de toamnă și porumbul.

Ponderea primelor achitate pentru asigurarea culturilor date în totalul primelor de asigurare subvenționată în agricultură constituie 80,9 %.

Totodată, cel mai mare volum de despăgubiri pentru culturile asigurate a fost achitat producătorilor sfecelei de zahăr, după care urmează proprietarii livezilor și cei ce au asigurat rapița de toamnă.

Ponderea despăgubirilor pentru aceste culturi în volumul total al despăgubirilor achitate pentru riscurile în agricultura constituie 85,3 %.

Diagrama nr.46. Prime brute subscrise și despăgubiri achitate pentru asigurarea subvenționată de producție în agricultură în anul 2015, mil. lei

Activitatea de reasigurare

Reasigurarea, ca instrument de transfer al riscurilor unei societăți de asigurare către o societate de reasigurare, conduce la îmbunătățirea situației

finanțare a cedentului prin reducerea riscurilor tehnice, diversifică și omogenizează portofoliul de asigurări și creează capacitate suplimentară de asigurare.

Conform normelor legale în vigoare, în cazul efectuării reasigurării la asigurătorul (reasigurătorul) nerezident al Republicii Moldova, reținerea proprie a asigurătorului (reasigurătorului) rezident al Republicii Moldova trebuie să constituie cel puțin 20% din volumul total al obligațiilor, cu condiția respectării cerințelor când limita maximă a răspunderii asigurătorului (reasigurătorului) pentru un risc asigurat sau preluat în reasigurare nu poate depăși 25% din valoarea capitalului propriu și a rezervelor tehnice.

Valoarea totală a primelor cedate în reasigurare în anul 2015 a alcătuit 305,5 mil. lei, din care 301,9 mil. lei - prime aferente asigurărilor generale și 3,6 mil. lei - prime aferente asigurărilor de viață. Creșterea nominală a primelor cedate față de anul 2014 a constituit 70,1 mil. lei, iar ponderea primelor cedate în reasigurare în volumul total de prime brute subscrise în anul 2015 a constituit 24,9 %. Principalii indicatori ai activității de reasigurare se prezintă în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.44. Principalii indicatori ai activității de reasigurare în anul 2015, mil. lei

Indicatori	Asigurări generale	Asigurări de viață	Total
Prime brute subscrise	1134.7	87.5	1222.2
Prime cedate în reasigurare	301.9	3.6	305.5
Prime încasate pe riscurile primite în reasigurare	6.3	0,0	6.3

În anul de referință pentru categoria asigurări generale au raportat cedări în reasigurare 13 societăți de asigurare, pentru categoria asigurări de viață a raportat cedări în reasigurare o societate.

Structura primelor cedate în reasigurare la finele anului 2015 include:

- volumul primelor cedate în reasigurare pentru categoria asigurări generale în sumă de 301,9 mil. lei (26,6 %), respectiv gradul reținerii proprii raportat la asigurătorii autohtoni constituie 73,4 % (832,8 mil. lei) din volumul primelor brute subscrise pentru asigurări generale;

- volumul primelor cedate în reasigurare pentru categoria asigurări de viață în sumă de 3,6 mil. lei (4,1 %), respectiv gradul reținerii proprii constituie 95,9 % (83,9 mil. lei).

La nivel național 7 societăți de asigurare au acumulat un volum al primelor primite în reasigurare de la societățile de asigurare în mărime de 6,3 mil. lei, ce reprezintă 0,5 % din volumul primelor brute subscrise pe piață. Raportul privind operațiunile de reasigurare se prezintă în *Anexa nr.32*.

Rezultatele financiare ale societăților de asigurare

Conform rezultatelor financiare înregistrate de către societățile de asigurare la finele anului 2015, profitul net a înregistrat o valoare globală de 73,8 mil. lei.

Valoarea cumulată a profitului perioadei raportate, înregistrată de către 12 societăți de asigurare, a constituit 91,5 mil. lei, ceea ce constituie o majorare cu 17,7 mil. lei față de nivelul anului precedent.

Pierderile financiare suportate de către 3 societăți de asigurare constituie un volum de 17,7 mil. lei, înregistrând o diminuare semnificativă a valorii pierderilor cu 59,8 mil. lei față de nivelul anului precedent.

Indicatorii principali de activitate a societăților de asigurare la situația din 31.12.2015 se prezintă în *Anexa nr.33*.

2.2. Activitatea intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări

În condițiile Legii nr.407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări, intermediari în asigurări sînt agenții de asigurare, agenții bancassurance și brokerii de asigurare și/sau reasigurare.

Brokerul de asigurare și/sau reasigurare deține statut de persoană juridică înregistrată în Republica Moldova, care negociază pentru clienții săi persoane fizice sau persoane juridice încheierea de contracte de asigurare (reasigurare) și acordă asistență pe durata derulării contractelor sau în legătură cu regularizarea daunelor.

La finele anului 2015 pe piața de asigurări au desfășurat activitate de intermediere 185 de agenți de asigurare persoane juridice și 1442 agenți de asigurare persoane fizice.

Conform registrului brokerilor de asigurare și/sau reasigurare, la situația din 01.01.2015 dețineau licențe pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări și/sau reasigurări 70 de brokeri, pe parcursul anului 2015 fiind acordate licențe pentru 8 participanți profesioniști noi, totodată în perioada de referință fiind retrase licențele a 4 brokeri de asigurare și/sau reasigurare și au expirat 3 licențe.

Astfel, la situația din 31.12.2015 pe piața asigurărilor desfășurau activitate de intermediere în asigurări și/sau reasigurări 71 de brokeri licențiați și 39 de agenți bancassurance.

Potrivit datelor din rapoartele specializate ale intermediarilor în asigurări, în anul 2015 primele de asigurare intermediare de brokeri au constituit 385,2 mil. lei sau cu 44,9 mil. lei mai mult față de anul 2014, totodată veniturile din activitatea de intermediere au constituit 121,0 mil. lei, fiind în creștere cu 17,6 mil. lei față de perioada precedentă. Ponderea primelor subscrise intermediare de brokerii de asigurare și/sau reasigurare a înregistrat o creștere de 3,1 puncte procentuale față de perioada precedentă, la data de 31.12.2015 constituind 31,4 % din volumul primelor brute subscrise de asigurători.

Totodată, conform rapoartelor specializate ale intermediarilor în asigurări, în anul 2015 primele de asigurare intermediare de agenții bancassurance au constituit 7,9 mil. lei, cu 2,5 mai mult față de anul precedent, iar ponderea primelor subscrise intermediare de agenții bancassurance la data de 31.12.2015 constituie 0,6 % din volumul primelor brute subscrise de asigurători.

Indicatorii principali de activitate a brokerilor de asigurare și/sau reasigurare la situația din 31.12.2015 se prezintă în *Anexa nr.34*.

2.3. Fondul de protecție a victimelor străzii și Fondul de compensare

Fondul de protecție a victimelor străzii funcționează în condițiile Legii nr.414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule și are drept scop protejarea persoanelor păgubite ca urmare a accidentelor produse de autovehicule ai căror posesori nu au respectat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, precum și de autovehicule neidentificate și/sau obținute pe cale ilicită.

Pe parcursul anului 2015 în Fondul de protecție a victimelor străzii au fost transferate contribuții bănești în sumă totală de 5300,1 mii lei sau cu 483,5 mii lei mai mult față de anul 2014. În perioada de referință au fost soluționate 110 cereri de despăgubire din partea persoanelor păgubite urmare a accidentelor de autovehicul în care autorul și/sau autovehiculul au rămas neidentificați sau posesorul autovehiculului nu avea încheiată asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, fiind achitate prejudicii în valoare de 3228,7 mii lei, înregistrându-se o creștere de 204,4 mii lei față de valoarea înregistrată în anul precedent. Totodată, la finele perioadei de gestiune a fost formată rezerva de daune declarate, dar nesoluționate, în suma totală de 1262,7 mii lei pentru 18 solicitări, care urmează a fi regularizate.

În strictă conformitate cu Regulamentul general al Consiliului Birourilor, Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule administrează și utilizează mijloacele Fondului de compensare. La începutul anului de gestiune soldul datoriilor companiilor de asigurare în Fondul de compensare cuantifica 329,0 mii lei, pe parcursul anului 2015 fiind transferate contribuții bănești în sumă totală de 5587,8 mii lei, totodată efectuându-se următoarele plăți:

a) 38 de rambursări către birourile naționale din străinătate a sumelor pe care acestea le-au plătit cu titlu de despăgubire pentru pagubele produse de către deținătorii de certificate de asigurare „Carte Verde”, în mărime totală de 4445,9 mii lei;

b) 8 cazuri de reparație a pagubelor produse în urma utilizării certificatelor de asigurare „Carte Verde” false, neautorizate sau modificate, în cuantum de 5704,7 mii lei;

c) 166 de cazuri de plăți a sumelor datorate către persoanele păgubite în Republica Moldova de către deținători de certificate de asigurare „Carte Verde” emise de organizații de asigurare din străinătate, în suma totală de 14240,5 mii lei.

III. Evoluția sectorului de microfinanțare

Pe parcursul anului 2015 sectorul de microfinanțare din Republica Moldova, reprezentat de asociațiile de economii și împrumut și organizațiile de microfinanțare, a fost determinat de o evoluție constantă a principalilor indicatori caracteristici activității acestora. În perioada de referință 16,0 % din populația economic activă din Republica Moldova a beneficiat de împrumuturile sectorului de microfinanțare, valoare în creștere cu 1,1 puncte procentuale față de anul 2014 (*Tabelul nr.45*).

Tabelul nr.45. Indicatorii activității de microfinanțare din Republica Moldova

Indicatori	2014			2015			2015 față de 2014
	AEÎ	OM	TOTAL	AEÎ	OM	TOTAL	
Nr. populației economic activă (persoane) ¹⁸	1232400			1265600			102,7%
Sectoare	AEÎ	OM	TOTAL	AEÎ	OM	TOTAL	x
Nr. beneficiarilor de împrumuturi (persoane)	40318	143753	184071	38603 ¹⁹	163701	202304	109,9%
Rata de penetrare (%)	3,3	11,6	14,9	3,1	12,9	16,0	+1,1
Rentabilitatea activelor (%)	4,2	8,4	7,8	4,3	9,3	8,7	+0,9
Rentabilitatea capitalului propriu (%)	13,5	23,7	22,5	12,7	25,6	24,1	+1,6

Eficiența utilizării activelor și capitalului propriu de către entitățile sectorului național de microfinanțare a manifestat o rată de rentabilitate a acestora de circa 8,7 % și, respectiv, 24,1 %, sau în creștere cu 0,9 puncte procentuale și, respectiv, 1,6 puncte procentuale față de anul 2014. Acest fapt a fost condiționat de majorarea valorii profitul net cu 22,1 % pe parcursul anului 2015.

Tabelul nr. 46. Evoluția activității de microfinanțare, mil. lei

Indicatori	2014			2015			2015 față de 2014 (%)
	AEÎ	OM	TOTAL	AEÎ	OM	TOTAL	
Împrumuturi acordate	409,3	2427,5	2836,8	439,1	2874,4	3313,5	116,8
Total active	483,9	3318,9	3802,8	518,6	3677,5	4196,1	110,3
Profit net	20,5	277,6	298,1	22,4	341,6	364,0	122,1

Similar anului precedent, în anul 2015 a fost înregistrată o creștere a valorilor de bază ale activității sectorului de microfinanțare, portofoliul împrumuturilor acordate majorându-se cu 16,8 %, iar valoarea totală a activelor cu 10,3 % (*Tabelul nr.46*).

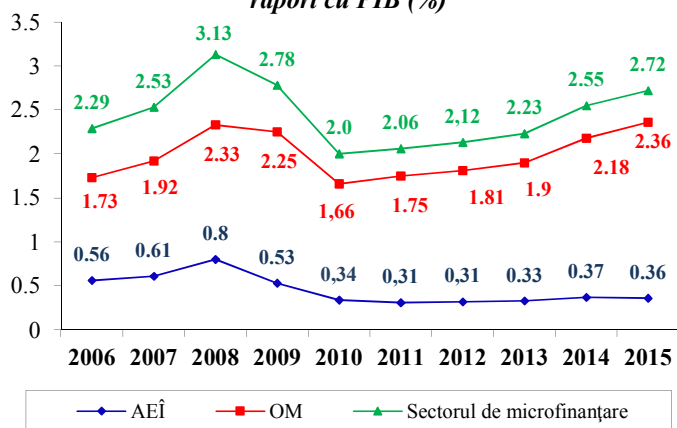
Portofoliul de împrumuturi acordate de către entitățile de microfinanțare pe parcursul anului 2015 a înregistrat o pondere de circa 2,72 % din PIB²⁰, dintre care sectorul AEÎ – 0,36 %, iar al OM – 2,36 %. Acest indicator s-a menținut la un nivel relativ constant (în creștere cu 0,17 puncte procentuale față de anul precedent),

¹⁸ www.statistica.md

¹⁹ valoarea indicată reprezintă numărul mediu al beneficiarilor de împrumuturi la asociațiile de economii și împrumut pe parcursul unui an de activitate

²⁰ PIB 2015, date preliminare

Diagrama nr. 47. Portofoliul de împrumuturi acordate de către entitățile de microfinanțare în raport cu PIB (%)

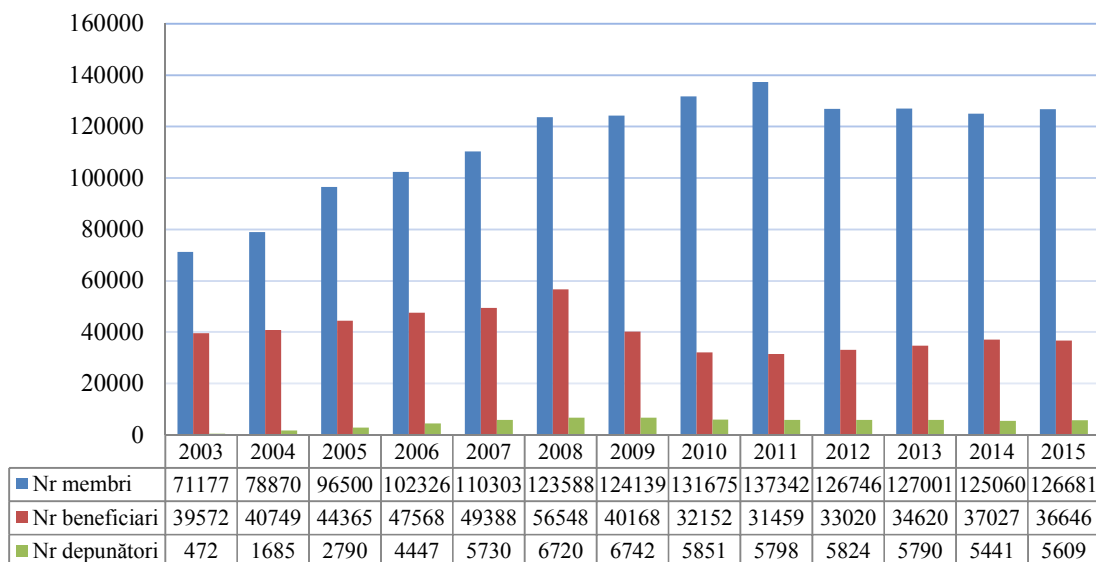
sectorul de microfinanțare fiind caracterizat prin acordarea împrumuturilor cu aplicarea unor politici eficiente și prudente de administrare a riscurilor (Diagrama nr.47).

3.1. Activitatea asociațiilor de economii și împrumut

La finele perioadei de referință au deținut licență de categoria A și B 297 AEÎ din care 267 au desfășurat activitate. În scopul prestării membrilor săi a întregului spectru de servicii, stabilit în conformitate cu legislația, cu categoria licenței deținute, cu statutul și cu politicile sale, AEÎ au utilizat următoarele surse:

1. Credite bancare și împrumuturi primite - 184 asociații;
2. Depuneri de economii – 61 asociații, din acestea nu au contractat credite bancare și împrumuturi externe - 19 asociații;
3. Capital propriu – 70 asociații.

Diagrama nr.48. Evoluția numărului membrilor AEÎ, beneficiarilor de împrumuturi și depunătorilor de economii

Analiza evoluției sistemului AEÎ pe perioada anilor 2003-2015 (*Diagrama nr.48*) constată o diminuare a numărului beneficiarilor de împrumuturi în perioada 2009-2011 și al depunătorilor de economii în perioadele 2010-2011 și 2013-2014. La finele anului 2015, în condițiile în care numărul beneficiarilor de împrumut s-a micșorat, atât numărul membrilor, cât și numărul depunătorilor de economii au înregistrat o creștere comparativ cu finele anului 2014.

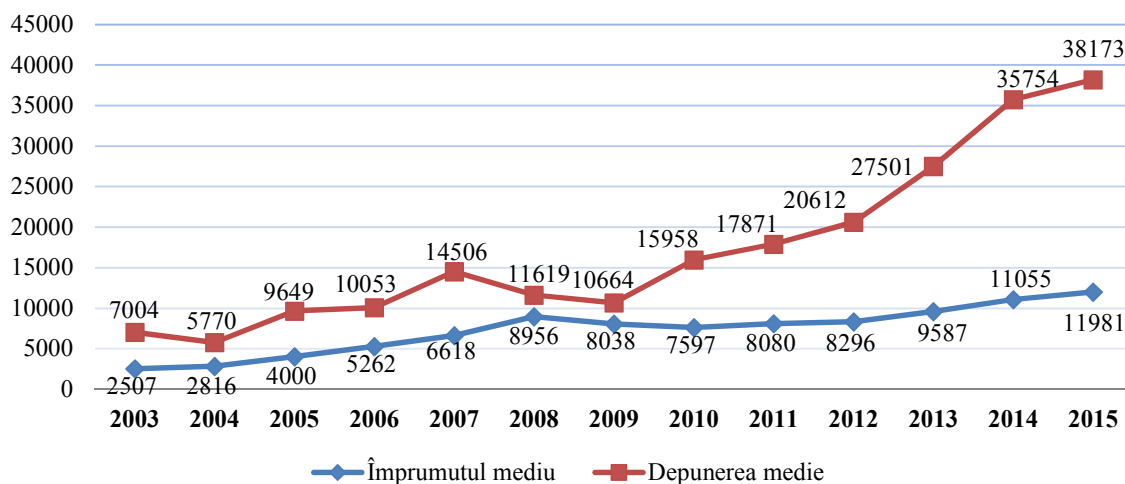
Evoluția indicatorilor în perioada 2003-2015 reflectă următoarele rezultate privind numărul membrilor, al beneficiarilor de împrumuturi și al depunătorilor de economii:

- creșterea numărului membrilor AEÎ de la 71,2 mii la 126,7 mii persoane sau de 1,8 ori;
- diminuarea numărului beneficiarilor de împrumuturi de la 39,6 mii la 36,6 mii persoane sau cu 7,6 %;
- creșterea numărului depunătorilor de economii de la 472 la 5,6 mii persoane sau de 11,9 ori.

La finele anului 2015 numărul membrilor AEÎ s-a majorat cu 1621 de persoane sau cu 1,3 % față de anul 2014. În aceeași perioadă indicatorul numărului depunătorilor de economii a înregistrat o creștere de 168 de persoane sau cu 3,1 %. Numărul beneficiarilor de împrumuturi a constituit 36646 de persoane, micșorându-se cu 381 persoane sau cu 1,0 % față de mărimea indicatorului înregistrată în anul 2014.

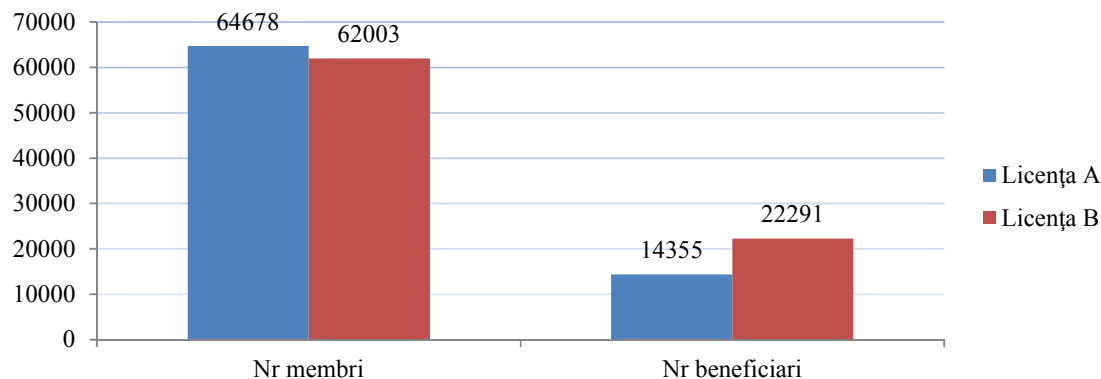
Evoluția valorii medii a împrumutului ce revine unui membru beneficiar de împrumut în perioadele 2003-2008 și 2010-2015 demonstrează o cerere în continuă creștere pentru împrumuturile acordate de AEÎ. În anul 2015 nivelul acestui indicator a atins valoarea medie de 11981 lei, înregistrând o majorare cu 926 lei sau cu 8,4 % față de anul 2014. În aceeași perioadă valoarea medie a economiilor atrase sub formă de depuneri, ce revine unui membru depunător, a constituit 38173 lei, înregistrând o majorare în mărime de 2419 lei sau cu 6,8 % față de anul 2014 (*Diagrama nr.49*).

Diagrama nr. 49. Evoluția valorii medii a împrumuturilor și depunerilor de economii, lei

Majorarea valorii medii a economiilor atrase este consecința majorării valorii depunerilor de economii atrase de AEÎ ce dețin licență de categoria B cu 10,1 % concomitent cu creșterea numărului depunătorilor de economii.

Diagrama nr. 50. Numărul beneficiarilor de împrumuturi și al membrilor AEÎ ce dețin licențe de categoria A și B, anul 2015

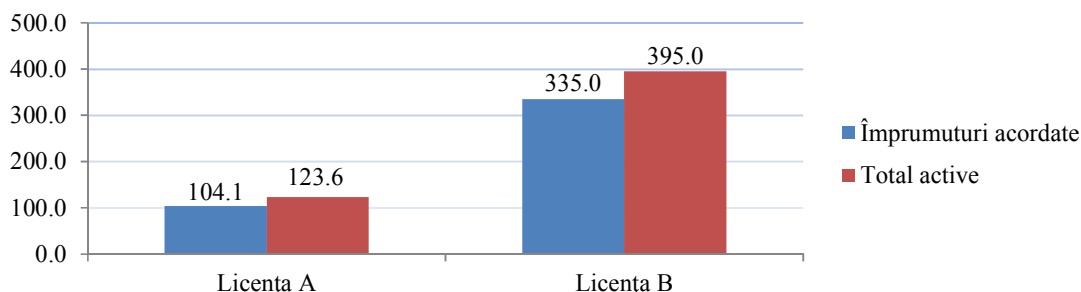

Valoarea medie a împrumutului acordat de AEÎ ce dețin licență de categoria B a înregistrat mărirea de 15029,0 lei, depășind cu 107,4 % valoarea aceluiași indicator la AEÎ ce dețin licență de categoria A, care înregistrează o mărime medie a împrumutului acordat de 7248,6 lei, consecință a faptului că atât numărul beneficiarilor de împrumuturi, cât și mărirea împrumuturilor acordate de AEÎ ce dețin licență de categoria B, depășesc corespunzător mărirea indicatorilor respectivi înregistrați de AEÎ ce dețin licență de categoria A (*Diagrama nr.50*).

În același timp, ponderea numărului de beneficiari de împrumut în numărul total de membri înregistrați este cu 13,8 puncte procentuale mai mare în cazul AEÎ ce dețin licență de categoria B, comparativ cu AEÎ ce dețin licență de categoria A. Astfel, se înregistrează o rată scăzută a membrilor activi atât în cazul AEÎ ce activează în condițiile licenței de categoria A (22,2 %), cât și în cazul AEÎ ce dețin licență de categoria B (45,0 % - inclusiv membrii depunători de economii).

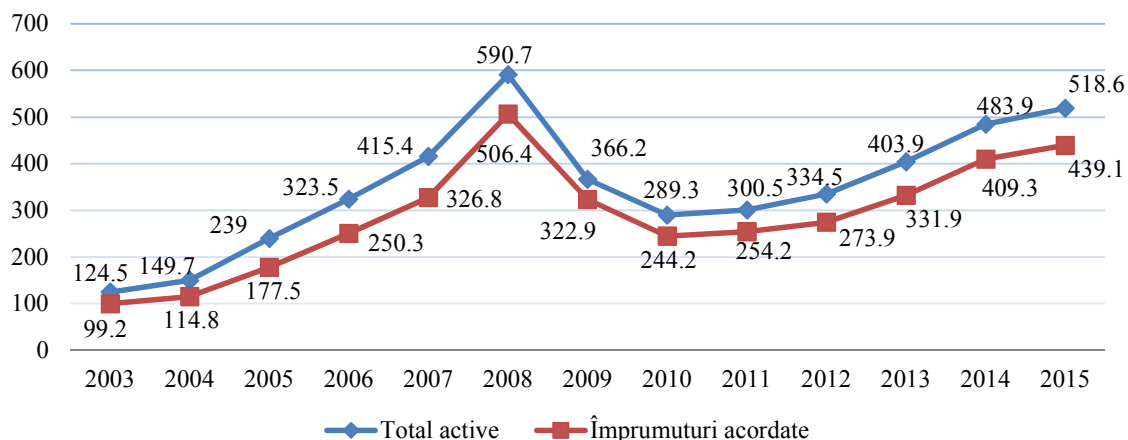
În contextul în care numărul total al AEÎ ce dețin licență de categoria A depășește de circa 4 ori numărul AEÎ ce dețin licență de categoria B, mărirea portofoliului de împrumuturi al AEÎ ce dețin licență de categoria B este de 3,2 ori mai mare (*Diagrama nr. 51*).

Diagrama nr. 51. Valoarea împrumuturilor acordate și valoarea totală a activelor înregistrate de AEÎ ce dețin licențe de categoria A și B pentru anul 2015, mil.lei

Activitatea sistemului AEÎ, caracterizată prin evoluția activelor și portofoliului de împrumuturi acordate membrilor, a manifestat o tendință de creștere continuă a acestor indicatori pe parcursul anilor 2003-2008, urmată de o diminuare de aproximativ 50,0 % (*Diagrama nr.52*). În anul 2015 se înregistrează o majorare de 7,2 % și, respectiv, 7,3 % comparativ cu anul 2014.

Diagrama nr.52. Evoluția indicatorilor AEÎ pe parcursul anilor 2003-2015

Potrivit rezultatelor reflectate la finele anului 2015, evoluția înregistrată în dezvoltarea sistemului AEÎ se caracterizează prin următorii indicatori generali de activitate care se prezintă în *Tabelul nr.47*.

Tabelul nr. 47. Indicatorii generali privind activitatea AEÎ

Indicatori	2014	2015	2015 față de 2014 (%)	2015	
				Pondere AEÎ cu licență de categoria A (%)	Pondere AEÎ cu licență de categoria B (%)
Numărul membrilor AEÎ (persoane)	125 060	126 681	101,3	51,1	48,9
Numărul beneficiarilor de împrumuturi (persoane)	37 027	36 646	99,0	39,2	60,8
Numărul depunătorilor de economii (persoane)	5 441	5 609	103,1	-	100,0
Capital propriu (mil. lei)	152,0	177,4	116,7	37,4	62,6
Împrumuturi acordate (mil. lei)	409,3	439,1	107,3	23,7	76,3
Depuneri de economii (mil. lei)	194,5	214,1	110,1	-	100,0
Credite bancare și împrumuturi primite (mil. lei)	124,2	112,5	90,6	46,9	53,1

Informația generală referitor la situația economico-financiară a AEÎ la finele anului 2015 se prezintă în *Anexa nr.35*.

Activele asociațiilor de economii și împrumut

La finele anului 2015 volumul consolidat al activelor AEÎ a constituit 518,6 mil. lei. În volumul total al activelor 76,2 % revine AEÎ ce dețin licență de categoria B. Majorarea volumului consolidat al activelor în raport cu anul 2014 cu 7,2 % datorează majorării mărimii împrumuturilor acordate cu 7,3 %. Pondere

maximă în structura activelor AEÎ revine împrumuturilor acordate, care alcătuiesc 84,7 % din valoarea totală a activelor, pondere ce înregistrează o majorare de 0,1 puncte procentuale comparativ cu anul 2014.

Structura activelor AEÎ conform situației la finele anilor 2014 și 2015 este prezentată în *Tabelul nr.48*.

Tabelul nr. 48. Structura activelor AEÎ, mil. lei

Active	2014	2015	Modificarea 2015 față de 2014	2015	
				AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B
Titluri de valoare	4,4	5,3	+0,9	2,2	3,1
Depozite bancare	25,8	24,8	-1,0	9,9	14,9
Împrumuturi acordate	409,3	439,1	+29,8	104,1	335,0
Provizioane pentru pierderi la împrumuturi	-9,7	-11,8	+2,1	-2,3	-9,5
Active materiale și nemateriale pe termen lung	8,3	10,1	+1,8	2,1	8,0
Mijloace bănești în numerar	10,0	11,0	+1,0	3,8	7,2
Conturi curente	5,1	4,7	-0,4	1,8	2,9
Creanțe aferente dobânzilor	5,5	7,0	+1,5	1,4	5,6
Provizioane pentru pierderi la dobânzi	-0,8	-1,2	+0,4	-0,5	-0,7
Alte active	26,0	29,6	+3,6	1,1	28,5
TOTAL	483,9	518,6	+34,7	123,6	395,0

Pe parcursul anului 2015, similar anului precedent, se constată prioritatea acordată de AEÎ activelor generatoare de profit în defavoarea mijloacelor fixe și nerentabile.

Capitalul propriu

Capitalul propriu consolidat al AEÎ la finele anului 2015 a constituit 177,4 mil. lei, înregistrând o majorare cu 25,4 mil. lei sau cu 16,7 % față de anul 2014. AEÎ au înregistrat profit net în anul 2015 în mărime de 22,4 mil. lei. Majorarea profitului înregistrat cu 1,9 mil. lei sau cu 9,3 % față de anul 2014 se datorează majorării veniturilor din dobânzile aferente împrumuturilor. Ponderea maximă (62,6 %) din valoarea capitalului propriu revine AEÎ ce dețin licență de categoria B.

Ponderea rezervei instituționale în valoarea totală a activelor la data de 31.12.2015 este de 34,0 %, nivelul minim recomandat de WOCCU fiind de 10 %. Totodată, ponderea cotelor membrilor în valoarea totală a activelor AEÎ la aceeași dată gestionară este de 2,7 %, nivelul maxim recomandat de WOCCU fiind de 20,0 %. În aceste condiții, în general pe sistemul AEÎ, se constată conformarea cerințelor privind suficiența capitalului, respectarea cărora asigură administrarea eficientă a riscului asumat de AEÎ.

Depunerile de economii

La data de 31.12.2015 valoarea consolidată a depunerilor de economii atrase de la membrii AEÎ a constituit 214,1 mil. lei, majorându-se comparativ cu valoarea acestui indicator înregistrată în anul 2014 cu 10,1 % (*Tabelul nr. 49*).

Tabelul nr. 49. Structura depunerilor de economii după termenul de scadență

Termenul de scadență	2014 (mil. lei)	2015 (mil. lei)	2015 față de 2014 (%)	Ponderea (%)	
				2014	2015
Până la 1 lună	8,1	8,7	107,4	4,1	4,1
De la 1 lună pînă la 3 luni	13,1	15,0	114,5	6,7	7,0
De la 3 luni pînă la 1 an	127,9	135,2	105,7	65,8	63,1
De la 1 an pînă la 3 ani	42,9	45,2	105,4	22,1	21,1
De la 3 ani pînă la 5 ani	2,5	9,9	396,0	1,3	4,6
Peste 5 ani	0,0	0,1	-	0,0	0,1
Total	194,5	214,1	110,1	100,0	100,0

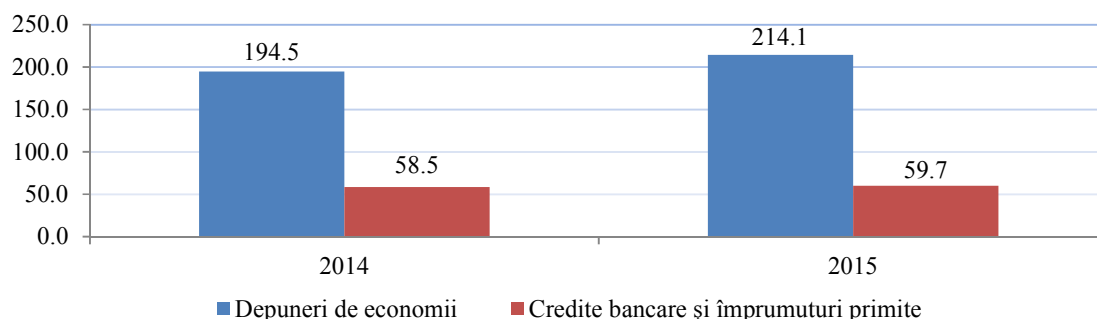
Similar anului 2014, AEÎ tind să accepte depuneri de economii pe termen scurt de pînă la 1 an, situație determinată de necesitatea asigurării echilibrului scadențelor în raport cu împrumuturile acordate, majoritatea din care (74,2 %) sînt oferite pe termen scurt.

În structura depunerilor de economii ponderea maximă (63,1 %) revine depunerilor de economii cu termenul de scadență cuprins între 3 luni și 1 an, pondere ce s-a diminuat în anul 2015 cu 2,7 puncte procentuale în favoarea depunerilor cu o scadență ce depășește termenul de un an.

Volumul depunerilor de economii, comparativ cu cel al creditelor bancare și al împrumuturilor primite de AEÎ ce dețin licență de categoria B în anii 2014 - 2015, este reflectat în *Diagrama nr.53*.

Rata de finanțare a împrumuturilor acordate din depunerile de economii atrase de AEÎ ce dețin licență de categoria B este de 63,9 %, diminuându-se comparativ cu mărimea înregistrată la finele anului 2014 cu 2,3 puncte procentuale ca rezultat al majorării valorii totale a împrumuturilor acordate într-un ritm inferior celui înregistrat de majorarea valorii depunerilor de economii.

Diagrama nr. 53. Volumul depunerilor de economii, creditelor bancare și împrumuturilor primite de AEÎ ce dețin licență de categoria B, mil. lei

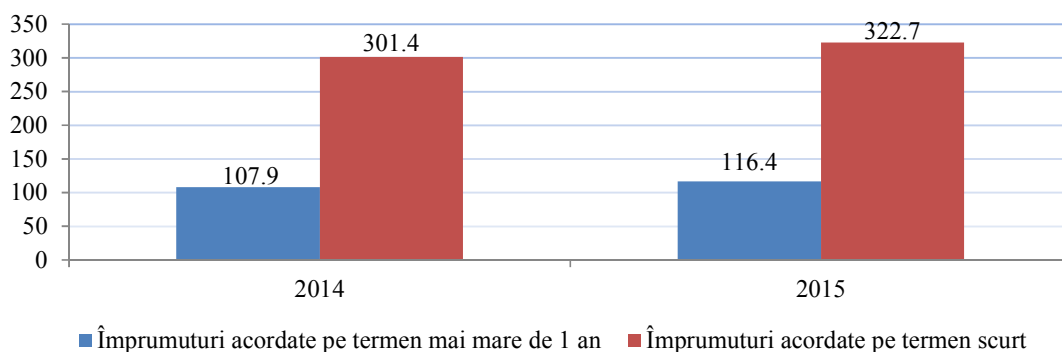

Ponderea depunerilor de economii în valoarea totală a activelor AEÎ cu licență de categoria B, înregistrată la finele anului 2015, este de 54,2 %, ceea ce reflectă o diminuare cu 1,4 puncte procentuale față de anul 2014. În același timp, valoarea respectivului indicator rămâne inferioară intervalului recomandat de WOCCU (70-80 %).

Portofoliul de împrumuturi acordate

Valoarea totală a împrumuturilor acordate membrilor AEÎ la data de 31.12.2015 este de 439,1 mil. lei, fiind în creștere cu 7,3 % față de valoarea înregistrată la finele anului 2014 (*Diagrama nr.54*).

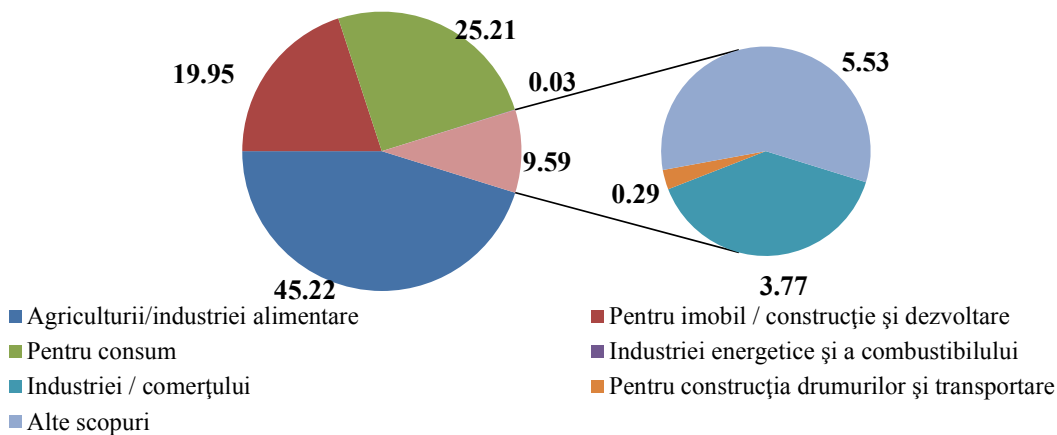
Diagrama nr. 54. Scadența împrumuturilor acordate de către AEÎ, mil. lei

În structura portofoliului de împrumuturi al AEÎ, la finele anului 2015, împrumuturile cu scadență de pînă la un an au constituit 73,5 % din volumul total al împrumuturilor acordate, înregistrîndu-se o diminuare cu 0,1 puncte procentuale comparativ cu anul 2014 în favoarea valorii împrumuturilor cu termen de scadență mai mare de un an.

Cea mai mare parte a împrumuturilor s-au acordat pentru agricultură și industria alimentară - 45,2 %. Structura portofoliului de împrumuturi al AEÎ pe direcții de utilizare, conform situației la finele anului 2015, este reflectată în *Diagrama nr.55*.

Diagrama nr. 55. Clasificarea împrumuturilor acordate de către AEÎ pe direcții de utilizare

Conform situației la finele anului 2015, în structura portofoliului de împrumuturi acordate al AEÎ împrumuturile pentru care se respectă condițiile contractuale (standarde) reprezintă 95,3 %, iar împrumuturile supravegheate (expirate pînă la 30 de zile inclusiv) - 2,4 % (*Tabelul nr.50*).

Tabelul nr. 50. Structura portofoliului de împrumuturi acordate de către AEÎ

Categorია	Împrumuturi acordate		2015 față de 2014 (%)	2015 (%)	
	(total, mil. lei)			AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B
	2014	2015			
Standard	391,2	418,4	107,0	24,0	76,0
Supravegheat	9,8	10,5	107,1	19,2	80,8
Substandard	4,2	3,9	92,9	13,3	86,7
Dubios	2,3	3,6	156,5	9,6	90,4
Compromis	1,8	2,7	150,0	24,2	75,8
Total	409,3	439,1	107,3	23,7	76,3

Indicatorul ratei împrumuturilor expirate, înregistrat la data de 31.12.2014, a constituit 4,4 %, iar la finele anului 2015 acest indicator s-a majorat pînă la 4,7 % din valoarea totală a împrumuturilor acordate, situîndu-se, în același timp, sub nivelul maxim stabilit de WOCCU cu 0,3 puncte procentuale.

Rata împrumuturilor restante este rezultatul inclusiv al faptului că ponderea cea mai mare în portofoliul de împrumut, de 94,1 %, o au împrumuturile neasigurate cu gaj, care au înregistrat o majorare de 0,3 puncte procentuale comparativ cu perioada similară a anului trecut. Rata împrumuturilor cu termen expirat, înregistrată de AEÎ ce dețin licență de categoria B, este de 5,1 %, pondere ce depășește mărimea înregistrată de asociațiile ce dețin licență de categoria A cu 1,7 puncte procentuale.

Rezultatele financiare

Sistemul AEÎ în anul 2015 înregistrează un profit net în mărime de 22,4 mil. lei, majorîndu-se comparativ cu finele anului 2014 cu 9,3 %. Veniturile din dobînzile aferente împrumuturilor acordate s-au majorat cu 17,5 mil. lei sau cu 19,9 %, iar cheltuielile privind dobînzile aferente depunerilor de economii s-au majorat cu 5,5 mil. lei sau cu 26,9 %. În timp ce cheltuielile aferente altor dobînzii (creditelor bancare și împrumuturilor primite) s-au majorat comparativ cu finele anului 2014 cu 21,7 %, valoarea altor cheltuieli operaționale s-a micșorat cu 5,3 %. Rezultatele financiare ale AEÎ se prezintă în *Tabelul nr.51*.

Tabelul nr. 51. Rezultatele financiare ale AEÎ

Indicatori	2014 mil.lei	2015 mil.lei	2015 față de 2014 (%)	2015	
				Pondere AEÎ cu licență de categoria A (%)	Pondere AEÎ cu licență de categoria B (%)
Venituri din dobânzile aferente împrumuturilor acordate	88,0	105,5	119,9	27,6	72,4
Alte venituri din dobânzi	3,3	4,1	124,2	19,4	80,6
Rezultatul net din constituirea și anularea provizioanelor	-6,7	-8,2	122,4	3,8	96,2
Alte venituri operaționale	28,6	31,5	110,1	22,5	77,5
Rezultatul din activitatea de investiții (profit)	2,1	1,1	52,4	53,1	46,9
Rezultatul din activitatea financiară (profit)	0,1	0,1	100	14,8	85,2
Rezultatul excepțional: profit (pierdere)	0,0	0,0	-	-	-
Cheltuieli (economii) privind impozitul pe venit	0,0	0,0	-	-	-
Venit total	115,4	134,1	116,2	27,8	72,2
Cheltuieli privind dobânzile aferente depunerilor	20,4	25,9	126,9	-	100,0
Cheltuieli aferente altor dobânzi	16,1	19,6	121,7	53,1	46,9
Cheltuieli generale și administrative	54,6	62,6	114,6	32,8	67,2
Alte cheltuieli operaționale	3,8	3,6	94,7	20,4	79,6
Cheltuieli totale	94,9	111,7	117,7	28,4	71,6
Profitul net / Pierdere netă	20,5	22,4	109,3	24,6	75,4

La data de 31.12.2015 numărul scriptic al personalului angajat al AEÎ a înregistrat 809 persoane, majorându-se cu 0,7 % comparativ cu data de 31.12.2014. Cheltuielile generale și administrative s-au majorat pe parcursul aceleiași perioade cu 14,6 %, în timp ce la data de 31.12.2014 înregistrau o majorare de 14,5 % comparativ cu aceeași perioadă a anului 2013. Concomitent, ponderea cheltuielilor generale și administrative în valoarea totală a activelor este de 12,1 %, cu doar 0,8 puncte procentuale mai mult decât ponderea înregistrată la data de 31.12.2014, depășind nivelul maxim de 5,0 % stabilit de WOCCU.

Asociațiile ce dețin licență de categoria B, constituind 25,8 % din numărul total de AEÎ, înregistrează venituri din comisioane, speze, penalități aferente împrumuturilor acordate și nerambursate la scadență (cu termenul expirat) și alte venituri din activitatea de bază în mărime totală ce depășește de aproximativ 3,5 ori valoarea corespunzătoare înregistrată de AEÎ ce dețin licență de categoria A. Totodată, rezultatul net negativ din constituirea și anularea provizioanelor, înregistrat de AEÎ ce dețin licență de categoria B, este de circa 25,3 ori mai mare comparativ cu cel înregistrat de AEÎ ce dețin licență de categoria A.

Evaluarea sistemului asociațiilor de economii și împrumut în baza modelului PEARLS

Evaluarea indicatorilor privind structura financiară eficientă, calitatea activelor, lichiditatea și ratele de creștere în conformitate cu modelul PEARLS se prezintă în *Tabelul nr.52*.

Tabelul nr. 52. Analiza PEARLS

Indicatori PEARLS	2014 (%)		2015 (%)		Nivel / interval recomandat (%)
	AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B	AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B	
Creanțe insolvabile trecute la pierderi stinse (acoperite) / Creanțe insolvabile trecute la pierderi înregistrate	141,0	75,8	161,7	93,2	> 75
Valoarea netă a portofoliului de împrumut / Total active	84,2	82,0	82,3	82,4	70-80
Titluri de valoare / Total active	1,6	0,6	1,8	0,8	≤ 2
Depuneri de economii / Total active	-	55,5	-	54,2	70-80
Credite bancare și împrumuturi primite / Total active	49,1	16,7	42,7	15,1	0-5
Cote / Total active	-	1,8	-	1,7	≤ 20
Capital instituțional ²¹ / Total active	41,6	23,6	53,6	28,1	≥ 10
Împrumuturi cu termen expirat / Total împrumuturi acordate	4,1	4,5	3,4	5,1	≤ 5
Mijloace bănești în numerar / Total active	2,8	1,8	3,1	1,8	< 1

Raportul dintre împrumuturile cu termen expirat trecute la pierderi, care au fost recuperate până la finele anului 2015, și valoarea totală a împrumuturilor restante trecute la pierderi pe parcursul anului 2015 este de 161,7 % în cazul AEÎ ce dețin licență de categoria A și de 93,2 % în cazul AEÎ cu licență de categoria B, depășind nivelul minim recomandat de WOCCU.

Majorarea raportului dintre valoarea netă a portofoliului de împrumuturi și valoarea totală a activelor în cazul AEÎ de categoria B se datorează atât majorării în anul 2015 comparativ cu anul 2014 a portofoliului de împrumuturi, cât și creșterii într-un ritm mai mic a ponderii provizioanelor constituite pentru împrumuturi în valoarea totală a împrumuturilor acordate, comparativ cu mărimea înregistrată în anul 2014.

Ponderea titlurilor de valoare în valoarea totală a activelor și ponderea cotelor în valoarea totală a activelor, atât în anul 2014, cât și în anul 2015, prezintă mărimi ce nu depășesc limitele maxime stabilite de 2,0 % și, respectiv, 20,0 %. Raportul dintre valoarea capitalului instituțional și valoarea totală a activelor depășește limita minimă recomandată de 10,0 %. În acest context, se constată tendința AEÎ de a constitui rezerve suplimentare pentru acoperirea potențialelor pierderi operaționale, investiționale, financiare sau excepționale.

Mărimea surselor de finanțare ale AEÎ cu licență de categoria B înregistrează în anul 2015 abatere în minus de 15,8 puncte procentuale față de nivelul minim recomandat de WOCCU, în cazul raportului dintre valoarea depunerilor de economii și activelor totale.

²¹ Capitalul instituțional în cazul indicatorului analizat este constituit din rezervele legale și surplusul creat din acumulările de profit net și din donații.

Ponderea împrumuturilor cu termen expirat depășește în anul 2015 nivelul maxim recomandat de 5,0 % în cazul AEÎ de categoria B cu 0,1 %, înregistrându-se în același timp o diminuare de 0,7 puncte procentuale în cazul AEÎ ce dețin licență de categoria A comparativ cu finele anului 2014. Modificarea favorabilă în cazul AEÎ ce dețin licență de categoria A se datorează diminuării valorii împrumuturilor restante cu 25,5 % concomitent cu majorarea valorii portofoliului de împrumuturi.

Cu toate că indicatorul privind ponderea mijloacelor bănești în numerar în valoarea totală a activelor înregistrează o valoare ce depășește nivelul minim recomandat atât în cazul AEÎ ce dețin licență de categoria A, cât și în cazul AEÎ ce dețin licență de categoria B, pentru AEÎ de categoria B acesta rămîne constant în anul 2015.

3.2. Activitatea organizațiilor de microfinanțare

La finele anului 2015 sînt înregistrate 119 organizații care practică activitate de microfinanțare, din care 92 au prezentat situații financiare anuale. Evoluția acestui sistem este caracterizată prin indicatori generali de activitate și se prezintă în *Tabelul nr. 53*.

Tabelul nr. 53. Indicatorii generali privind activitatea OM

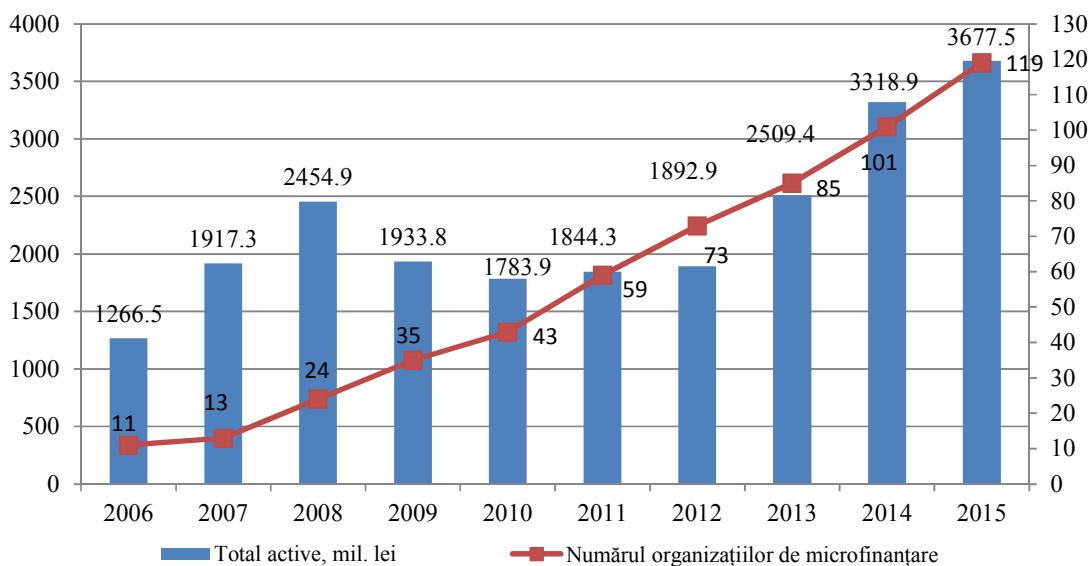
Nr.	Indicatori	2014	2015	2015 față de 2014 (+,-)	2015 față de 2014 (%)
1	Numărul de organizații (unități)	101	119	+18	117,8
2	Capitalul propriu (mil. lei)	1171,5	1334,1	+162,6	113,9
3	Total active (mil. lei)	3318,9	3677,5	+358,6	110,8
4	Împrumuturi acordate (mil. lei)	2427,5	2874,4	+446,9	118,4
5	Credite bancare și împrumuturi primite (mil. lei)	1857,6	2164,9	+307,3	116,5
6	Profitul net (mil. lei)	277,6	341,6	+64,0	123,1
7	Rata de rentabilitate a activelor (%)	8,4	9,3	+0,9	-

Potrivit rezultatelor înregistrate pe parcursul anului, se constată că principalii indicatori privind activitatea OM au înregistrat o creștere moderată față de perioada similară a anului precedent. Numărul OM a crescut cu 18 unități sau cu circa 17,8 % pe parcursul anului 2015, proces similar constatat pe parcursul ultimilor 9 ani de evoluție a sectorului. Majorarea profitului net cu circa 23,1 % în raport cu anul 2014 se datorează creșterii portofoliului de împrumuturi acordate cu 18,4 % față de perioada precedentă, condiționată de majorarea creditelor bancare și împrumuturilor primite cu 16,5 %. Creșterea rentabilității activelor cu 0,9 puncte procentuale în comparație cu anul precedent denotă faptul că OM au continuat să efectueze investiții preponderent în active generatoare de dobîndă cu o profitabilitate sporită.

Activele OM, constituite preponderent din contul împrumuturilor acordate clienților, au înregistrat o majorare stabilă în mediu cu 40,0 % în perioada anilor 2006 – 2008. Totodată, pe parcursul anilor 2009 – 2010 activele au înregistrat o scădere în mediu cu circa 14,3 %, odată cu creșterea numărului OM cu circa 34,3 %. Perioada anilor 2011-2012 a fost determinată de o creștere nesemnificativă a activelor, în mediu cu circa 3,0 %, iar perioada anilor 2013-2014 – de o creștere

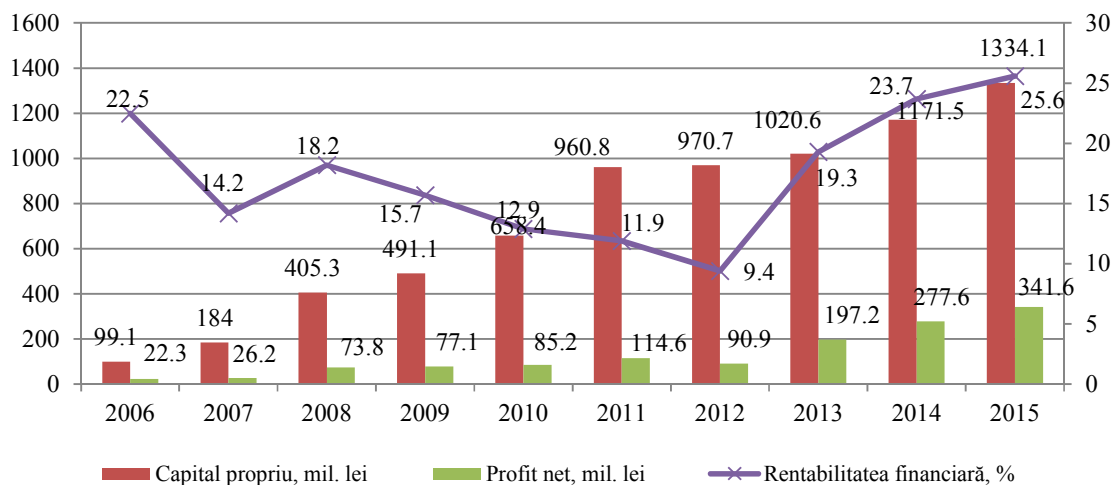
considerabilă a activelor cu circa 32,3 %. La sfârșitul anului 2015 este constatată valoarea maximă sectorială a acestora de circa 3677,5 mil. lei, în creștere cu 10,8 % față de aceeași perioadă a anului precedent. (Diagrama nr.56).

Diagrama nr.56. Evoluția numărului și activelor totale ale OM

Capitalul propriu al OM a înregistrat o creștere continuă în perioada anilor 2006 – 2015, astfel încât valoarea acestui indicator s-a majorat de circa 13,5 ori, înregistrând la finele anului 2015 valoarea de 1334,1 mil. lei (Diagrama nr.57). Majorarea continuă a acestui indicator relevă cu certitudine creșterea stabilității financiare a întregului sector al OM. Gradul înalt de capitalizare s-a datorat creșterii valorii profitului net acumulat preponderent din activitatea de acordare a împrumuturilor de circa 4,6 ori pe parcursul ultimilor 8 ani.

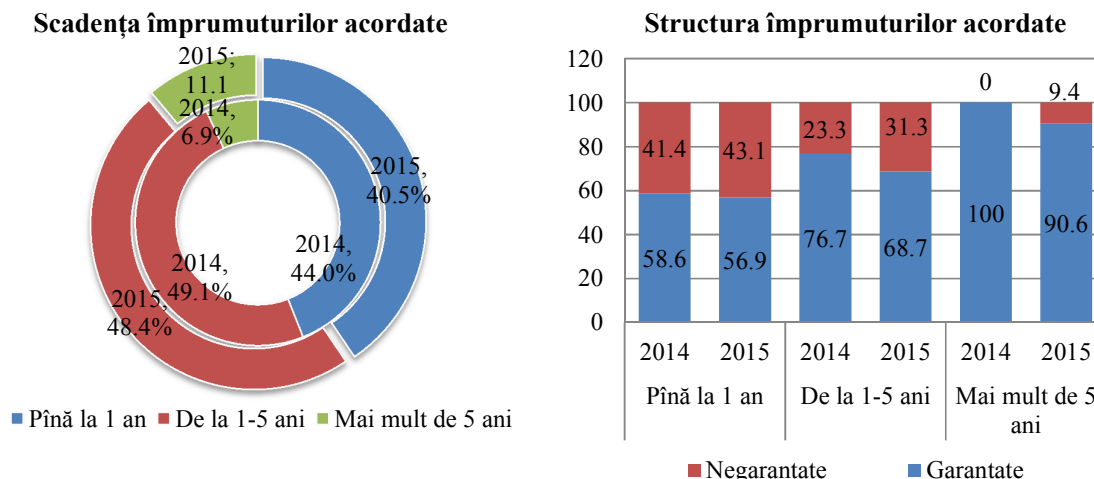
Diagrama nr.57. Evoluția capitalului propriu, profitului net și rentabilității financiare a OM

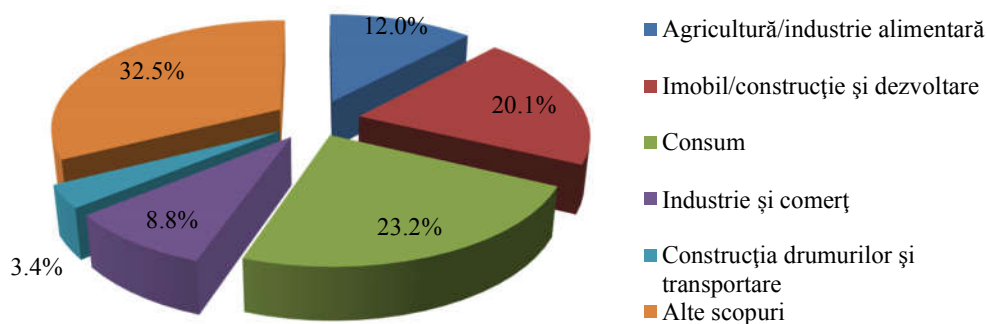
Nivelul rentabilității financiare pe parcursul anilor 2006-2012 a înregistrat o scădere moderată, cea mai mică valoare fiind reflectată la finele anului 2012 - 9,4 %. Încetinirea evoluției acestui indicator a fost cauzată de ritmul de creștere net superior al capitalului propriu în comparație cu ritmul de creștere mai lent al profitului net. Totuși, creșterea capacității OM de a degaja profit net prin capitalurile proprii angajate în activitatea acestora a favorizat majorarea rentabilității financiare în 2013 și 2014, iar pe parcursul anului 2015 acest indicator s-a majorat cu circa 1,9 puncte procentuale față de finele anului precedent.

Diagrama nr.58. Garantarea împrumuturilor acordate pe termene de scadență de către OM, %

Potrivit valorilor reflectate în *Diagrama nr.58*, cea mai mare pondere de 48,4 % din împrumuturile acordate de OM aparține împrumuturilor oferite pe un termen mediu de la 1 an pînă la 5 ani, 68,7 % din care sînt garantate. Totodată, 40,5 % din împrumuturi sînt acordate pe un termen mai mic de 1 an, 56,9 % din care sînt asigurate cu gaj, iar 11,1 % din împrumuturi sînt acordate pe un termen mai mare de 5 ani, acestea fiind garantate în mărime de 90,6 %. Astfel, similar anului precedent, se constată că OM continuă să aplice o politică prudentă de gestiune a portofoliului de împrumuturi, asigurîndu-și riscurile de nerambursare a împrumuturilor acordate pe măsura creșterii termenului de scadență a acestora.

Diagrama nr.59. Clasificarea împrumuturilor acordate pe direcții de utilizare

Direcțiile de utilizare a împrumuturilor acordate de către OM sînt dispersate preponderent pe trei domenii ale economiei naționale (*Diagrama nr.59*). Cu toate acestea, ponderea cea mai mare de circa 32,5 % a fost acordată, conform clasificării contabile, pentru „Alte scopuri” și a înregistrat o creștere cu 4,4 puncte procentuale față de anul 2014.

Împrumuturile de circa 23,2 % reprezintă împrumuturile acordate pentru consum, 20,1 % constituie împrumuturile acordate pentru imobil, valoare cu 1,7 puncte procentuale mai mică comparativ cu finele anului precedent. Iar 8,8 % din împrumuturi au fost acordate pentru industrie și comerț, prioritar întreprinderilor micro, mici și mijlocii.

Indicatorii de bază privind activitatea OM în anul 2015 se prezintă în *Anexa nr.36*.

IV. Activitatea Biroului Istoriilor de Credit

În anul 2011 a fost lansată activitatea unui birou al istoriilor de credit ce prestează servicii de formare, prelucrare și păstrare a istoriilor de credit, precum și de prezentare a rapoartelor de credit. La situația din 31.12.2016 participanți la schimbul informațional cu biroul istoriilor de credit ÎM „BIROUL DE CREDIT” S.R.L. sînt:

- 14 bănci comerciale;
- 8 organizații de microfinanțare;
- o societate de leasing.

Tabelul nr. 54. Indicatorii generali privind activitatea BIC

Total din momentul formării bazei de date						
		la situația din 31.12.11	la situația din 31.12.12	la situația din 31.12.13	la situația din 31.12.14	la situația din 31.12.15
1	Numărul contractelor de credit încheiate de sursele formării istoriilor de credit	137 195	244 092	343 181	442 663	536 904
2	Numărul istoriilor de credit conținute în baza de date a biroului istoriilor de credit	99 815	128 718	144 033	150 683	259 932
3	Numărul rapoartelor de credit prezentate					
	Utilizatorilor istoriilor de credit	59 297	234 420	428 763	627 657	826 225
	Subiecților istoriilor de credit	117	257	366	797	1 263

La situația din 31.12.2015 se observă o creștere în dinamică a tuturor datelor ce caracterizează activitatea biroului istoriilor de credit. Unul din cel mai relevant indicator este numărul rapoartelor de credit prezentate de biroul istoriilor de credit utilizatorilor istoriilor de credit, care denotă o creștere stabilă pe parcursul anilor

2012-2015 cu cca 200, 0 mii anual. Un factor pozitiv este că pe parcursul anului 2015 și alți utilizatori decât băncile comerciale (care sînt obligate conform Legii nr.122-XVI din 29.05.2008 privind birourile istoriilor de credit să furnizeze informație cel puțin unui birou al istoriilor de credit) – organizații de microfinanțare și de leasing au accesat serviciile biroului istoriilor de credit solicitînd 10,9 mii rapoarte de credit.

Pe lîngă faptul că informația obținută de la biroul istoriilor de credit servește o măsură suplimentară de asigurare împotriva riscurilor de creditare, permițindu-i creditorului să evalueze mai bine capacitatea de plată a solicitantului, aceasta în final facilitează accesul la finanțare a persoanelor fizice și juridice.